

Ex dono Authoris.

Troposchematologiae
R H E T O R I C Æ
L I B R I D U O;

Quorum prior agit de

T R O P I S,
A L T E R D E

Figuris Rhetoricis,

Quæstionibus & Responsionibus concinnati; Notisq; brevioribus illustrati.

A *Guilielmo Walker, S. T. B.*
Scholæ *Granthamensis* in Agro *Lincolniensi* Magistro.

Editio Tertia prioribus multò & emendatior & auctior; cui quippe additur, præter alia plurima, non tantùm Caput Integrum de Troporum Synthesi, sed & Specialis Exemplorum Tropicorum Index.

Quid tam jucundum cognitu, atque auditu, quàm sapientibus sententiis gravibusque verbis ornata oratio? Cic. l. i. de Orat.

L O N D I N I,

Typis *J. Macock*, impensis *T. Sawbridge*, sub signo
trium Iridum auratarum in vico vulgò
vocato *Little Britain*. 1683.

g

110

o

c

Am

J. x. by m. n.

9/13
80

Viro cum primis Reverendo
D^{no} THOMÆ PIERCE,
Sacrae Theologiae Doctori,
Decano SARISBURIENSI,
Guilielmus Walker

Πανεπιστημίου.

Reverende Vir,

EDituro mihi primum hosce
meos de *Troposchematologia* li-
bros, non erat diu deliberan-
dum, Cujusnam potissimum
Nomini eos dedicarem. Nam, etiamsi
non fuisses, id quod tamen es, Orator
Summus, adeoque Operis Rhetorici
judex optimus, hoc nihilo secius om-
ne, quantumcunque id esset, sive Ho-
noris,

Epistola Dedicatoria.

noris, sive Officii, Tibi imprimis à me præstari, cum aliæ præcellentes Virtutes Tuæ, tum perillustria Tua in me Beneficia, suo quasi jure postulâssent. Quæ quidem utraque cum ejusmodi essent, ut ea nullo esse modo tacenda existimarem, illa tamen erant, de quibus quidquam publicè, ac pro merito dicere pertimescerem.

De *Virtutibus* quidem Tuis erat cur vereretur dicere, scilicet, ne Venerando Nomini Tuo vel *Invidiam* facerem, vel *Injurius* existerem. *Invidiam* quippe facturus videbar, si paulum modo quid amplius dicerem, quàm alii vel de Te erant credituri, vel ipsi forent sibi de seipsis conscii. *Injurius* autem videbar extiturus, si quâ in re quid minus dicerem, quàm par de tanto dici viro esset, cui *Virtutes* sic omnes inerant, ut singulæ eminerent. De *Beneficiis* item Tuis verebar dicere, ne, dum non ingratus videri conarer, magnarum mole rerum victus opprimerer. Longè quippe, longè exsuperabant

Epistola Dedicatoria.

perabant *Tua* meas *Merita* laudes;
multoque erant *majora Tua* in me *Be-*
neficia, amplissimis *meis* omnibus gra-
tiarum actionibus.

Veruntamen, cum videbam abesse
non posse, quin, si tot & tantas *Vir-*
tutes Tuas nullo à me *Elogio* decoratas
omitterem; si tot & tanta *Tua* in me
Beneficia nullo à me *Officio* exculta
dimitterem, omnium post homines
natos ingratorum ingratus eva-
derem, animum mihi tandem è re
natâ fumebam, *Nominique Tuo*, bonis
charo, doctis dilecto, cunctis vene-
rando, hoc conscriptum à me, De
Tropis & Figuris Opusculum, conse-
cratum ibam, quod quidem eo facie-
bam animo, ut existeret olim publi-
cum (atque utinam constet æternum)
quà *Tuæ*, quàm amplissimæ in me
Beneficentiæ Ornamentum, quà *meæ*,
item, quàm debitissimæ in te *Obser-*
vantiæ Monumentum.

Multo, multo nobilius, magisque
augustum à me poscebant *Μνημόσυλον*

Epistola Dedicatoria.

Tuæ illæ, tum *Virtutes*, tum *Beneficia*. Cæterum cum, consultis tandem meis omnibus facultatulis, totum id, quod conficere me posse, vel cernebam, vel sperabam, longè futurum esse infra, quàm quod à me fieri oportuerat, animadvertēbam, id tandem sum ausus offerre Tibi *munusculum*, non quod Tuæ esset Dignitati commodissimum, sed quod meæ foret Parvitati quàm accommodatissimum. Quod quidem, cùm, quale quale tandem erat, æqui bonique Tua faceret Humanitas, in ipso tantum non cœlo se collocatam est arbitrata mea Humilitas.

Quum verò sub celebratissimi *Nominis Tui* auspicio, eo usque effloruerit, mea hæc, quantulacunque tandem, Opellula, ut publicum in prelum teritiâ jam vice revocetur, sic *per Te* meæ, & numero & magnitudine, *felicitates* augentur, ut eo plures inde & majores Tibi à me *grates* debeantur. Et utinam tam multis ad prelum vicibus eat, & inde in publicum, usque efflorescentior,

Epistola Dedicatoria.

tior, redeat, ut reciprocata illa inter Nos *Beneficiorum* obligatio, & *Gratiarum* persolutio, in secula omnia perpetuetur, quin & ultra secula omnia, si fieri posset, coæternetur.

De cætero *Reverentiæ Tuae*, *Tuisque omnibus*, vitam, salutem, incolumitatem, honorem, & quæcunque alia, fausta esse atque felicia videantur, cœlitus donari, cumulatè conferri, perpetim suppleri, intimis, ardentissimis animi mei votis precor, & exposco, & supplicibus à *Te* quæso, & contendendo, precibus, ut quemadmodum es olim dignatus, tam *Operi* huic, quàm *Auctori* ejus esse *Patronus*, ita & in futurum dignari velis usque utrisque *Patrocinari*. Quod cùm sperare memoneat, ac planè jubeat, non vulgaris quædam, sed singularis illa, quâ me prosequi soles, Humanitas, nihil deinceps restare videtur, quod impediât, quo minùs accensam totum perfectus meum, non debiliorem quandam jucunditatis scintillulam, sed clare

Epistola Dedicatoria.

coruscantem lætitiæ flammam, & quasi
longè latèque expansum gaudiorum
cœlum, persentiscam.

Vale tandem in Christo feliciter,
ac salve plurimum, Domine admodum
Reverende, Patrone æternum cele-
brande. Hoc instanter optat, vehe-
menter orat

Granthamie IV. Kal.
Mart. Ann. Dom.
M DC LXXXII.

Humillimus Devotissimus

Reverentia Tua

Servulus ac Clientulus

Guil. Walker.

P R Æ F A -

PRÆFATIO

AD

LECTOREM.

QUam hoc uno, ut inquit Ora-
tor, præstemus vel maxime
feris, quod colloquimur inter
nos, & quod exprimere di-
cendo sensa possumus; quumque adeo
nihil esse possit magis proprium huma-
nitatis, quam sermo facetus, nullâque
in re rudis; quum denique nihil sit
tam jucundum cognitu atque auditu,
quàm sapientibus ornata sententiis, grâ-
vibusque polita verbis, oratio, non est
ut quisquam miretur, si unicuique sum-
mè in hoc elaborandum esse arbitrex, ut,
quo uno homines maxime bestiis præ-
stant, in hoc hominibus ipsis antecellat.
Ad quam quidem facultatem adipiscen-
dam

Præfatio ad Lectorem.

dam quantum conducat serium, diligensque Troposchematologiæ studium, quisquis elaboratè compositâ velut oratione ostendere, idem faciat, ac si quis obnixè contendat, meridianâ se ostentantem gloriâ Solem, facularum quarundam tenuiter scintillantium luce, apertis mortalium oculis patefacere.

Nec tamen eò tantùm spectat, atque utilis est, accurata Troporum & Schematum cognitio, ut nos ipsi ornatè possimus, atque politè, mentis nostræ sensa aliis dicendo exprimere, verùm etiam ut possimus, politè atque ornatè ab aliis dicta, Oratoriarumque Immutationum & Figurarum habitu ac cultu, quasi convestita atque condecorata, & rectè intelligere & rite exponere. Absque hoc uno si sit, nemo est, qui possit ad interiorem pauloque reconditiorem, vel Divinorum, vel Humanorum Eloquiorum sensum penetrare ac pervenire; nemo, qui possit, non dicam; occultiora Divini Numinis Oracula Sacris Prophetarum atque Apostolorum libris involuta

Præfatio ad Lectorem.

voluta aperire atque explicare, sed ne
resectiores quidem Humaniorum Autho-
rum sententias scriptis suis traditas eli-
cere atque elucidare. Hoc, seu Alex-
andriaco quodam gladio obstrictissimos,
& quasi Gordios, Herculeosve Aposto-
licorum Ænigmatum nodos diffecamus
& dissolvimus. Hâc, tanquam Apo-
calypticâ quâdam, clavi, altissima quæ-
que, atque involutissima Prophetarum
Oraculorum Mystera referamus & re-
cludimus. Hoc denique, veluti Ariad-
næo quodam filo, abstrusissimos & re-
conditissimos Evangelicarum Parabola-
rum sensus investigamus & eruimus.
Contrà verò hâc scientiâ non imbuto
omnis Sacrarum Scripturarum Liber,
erit impervestigabilis Minois Labyrin-
thus; quodque Caput, inextricabile
Apollinis Oraculum; cunctus Versicu-
lus, inenodabile Sphyngis Ænigma;
singula Verba, tot mystica Cumanæ
Sibyllæ folia, vel inexplicabilia Ægy-
ptiorum Sacerdotum Hieroglyphica.

Atque, ut ad hæc plenius demonstran-
da,

Præfatio ad Lectorem.

da, à Troporum Generibus exordiar, quomodo intelligemus, jacuisse Domini nostri Jesu Christi corpus tres dies atque tres noctes in terrâ sepultum, nisi per Synecdochen? Quomodo intelligemus, esse bibendum in Sacrà Eucharistiæ Cœnâ Benedictionis Poculum, nisi per Metonymiam? Quomodo intelligemus, vel Dominum nostrum Jesum Christum dici vitem, vel Patrem ejus esse agricolam, nisi per Metaphoram? Quomodo denique intelligemus esse à Θεοπνεύτω Ecclesiaste Juveni suo permissum, ut in cordis sui viis ambulet, nisi per Ironiam?

Iterum, ut ad Troporum Affectiones progrediar, quomodo intelligetur, posse cœlesti quenquam domicilio superindui, nisi per Catachresin? Quomodo intelligetur, posse foetere in oculis odorem, nisi per Metalepsin? Quomodo intelligetur, non posse mundum continere libros, qui de Christo scriberentur, nisi per Hyperbolen? Quomodo intelligetur fuisse D. Paulum Sanctorum omnium

Præfatio ad Lectorem.

omnium minimo minorem, nisi per Hysteresin? Denique, quomodo intelligetur & explicabitur excellentissimum illud Salomonis de Dilecto & Sponsâ ejus Epithalamium, seu Canticum Cantorum, nisi per Allegoriam?

Quid, quod hâc facultate destituti, nec insignem illam jucunditatem, quæ ex Dictionum in Sacris Scriptis suaviter concinentium, vel leviter dissonantium harmoniâ exoritur, percipiunt; nec divinam illam voluptatem, quæ ex Sententiarum in Sanctis Eloquiis, vel ad Animos docendos, vel ad Affectus commovendos, prolatarum gravitate ac majestate enascitur, intelligunt. Insuper prorsus res est illis atque insubida, omnis illa, quæ in sui admirationem trahit homines, rapit Angelos, Sacrosanctorum Bibliorum Eloquentia & Elegantia. His nec soluti Sermonis mel suave est, nec ligati melos dulce. His non sunt Oratorum amenitates amænæ; non Historicorum Gratiæ gratæ, non Poetarum Veneres venustæ. His illepidi sunt Bilbilitani Poetæ

Præfatio ad Lectorem.

*tæ lepores ; insulsi Plautini sales ; in-
elegantes Terentianæ elegantia. His
non arridet Smyrnæus Vates ; non pla-
cet Parthenopœa Musa ; res demissa
est atque humilis vel Sophocleus Co-
thurnus. His ineloquens est Demo-
sthenis eloquentia ; infacunda, Cicero-
nis ipsius facundia. Quid dicam am-
plius ? His non est Amphionis testudo
musica ; non Orphei lyra Harmonica ;
non mellea Pylî Senis lingua melliflua ;
ne ipsa quidem Suada suaviloqua : adeo
ut frustra sint futuri, si sub ἀνθρώποις hisce
judicibus contendant , cum anseribus
olores , cum cicadis lusciniæ , cum picis
Pierides , cum Arachne Minerva , cum
Pane Apollo.*

*Quamobrem non inanem, inutilemve
navare operam judicandi sunt , qui ad
illud animum ac studium suum applicant
& adjungunt , ut Puerilem intellectum
Troporum atque Figurarum Scientiâ
imbuant , Eloquentiaque Candidatos
facultatis hujus , tam Utilis , tam Ju-
cundæ , tam Præstabilis , tam Necessa-
riæ cognitione instruant.* Cum

Præfatio ad Lectorem.

Cùm ergo varios Artis hujus Scriptores nostris in Scholis versari videbam, quorum tamen omnium, saltem quorum videndi mihi copia contigit, ne quidem unus existeret ullus, qui mihi per omnia satisfaceret (vel enim, dum Breves esse volebant, ita rem, præcipuè Troporum, obscure in plerisque tractabant, ut Puerorum captum prorsus excederent; ut nihil obiter dicam, quàm eam, præ Brevitatis scilicet studio, curtam, mancam, necessariisque & Præceptis & Exemplis destitutam ac defectivam exhibebant, suæ sic, Brevilocuii videlicet, gloriolæ aliorum quantovis damno & litantes & velificantes; ve! Methodo ita præposterâ tradebant, ut Troporum Affectiones Generibus præmitterent, & ignotum per ignotius intelligendum exhiberent; vel denique aut Logicâ Rerum, aut Etymologicâ Nominum Explicatione, deficiebant, absque quâ si sit, haud est ut quis in Arte hac percipiendâ multum proficiat) rem facturum non ingratam Pueritiæ Institutioribus videbar, si

Præfatio ad Lectorem.

si ejusmodi Institutionem Troposchematologicam in Scholarum nostrarum usum conscriberem atque adornarem, quæ illis omnibus, seu vitiis sive defectibus, vel prorsus vacaret, vel minus scateret.

Rem tandem (juvante Deo) confeci; confectam in apertum protuli; prolatam Doctis placuisse viris non tristis cognovi. Cum autem, contra quàm existimaveram, aliquibus illam in locis esse obscuriorem animadvertebam, eam denuò ad incudem reduxi, & secundis (jamque etiam Tertiis) meis curis & cogitationibus, multo quàm antea lucidiorem effeci. Quæ quidem ad rem, Definitiones quasdam breviavi; quasdam ampliavi; quasdam geminavi; omnes, ubi opus erat, quantum potui, intelligibiliores reddidi. Nonnulla, sed quæ plus afferrent lucis, addidi; quædam, sed minus necessaria, omisi; paucula, sed pro aliis, quæ multò essent utiliora, mutavi; compluria denique, confusè prius tradita magis, ordinatè distinctèque tra-
ctavi.

Præfatio ad Lectorem.

Etavi. Quin ipsam verborum structuram, & compositionem, (quo fieret sermo meus intellectu facilior) ubi eam nimis esse Artificiosam vidi, in paulo Naturaliorem converti: contentus minus eleganter loqui, modo magis intelligenter loquerer. Rem denique totam, quoad ejus fieri potuit, tam ad captum Puerorum, quam ad usum Virorum, contemperavi.

Quum porro animadvertebam ad Rhetoricorum Præcepta rite intelligenda necessariò adjungenda esse quædam ex Dialecticorum Principiis desumpta, fierique non posse, ut is multum in Rhetoricis proficeret, qui non aliquid etiam de Logicis prægustaverat, hæc illis immiscui, conjunctæque cum illis tradidi; sic tamen, ut, quemadmodum hæc ab illis sunt sensu & mente distincta, ita permanerent loco & situ distincta, suisque à se invicem quasi limitibus determinata, adeo ut Juventutis Institutori integrum esset, pro eo atque ipsi libitum foret, illa omnia inter legendum

Præfatio ad Lectorem.

gendum omittere, atque illibata prorsus relinquere, nec suis quicquam Discipulis, nisi quod purè foret Rhetoricum praelegere. Quem tamen Doctum, Candidumque Virum, vehementer oratum, atque etiam exoratum cupio, ut ne velit Præcepta hæc omnia, tam Logica, quàm Rhetorica, simul angustioribus Puerulorum Intellectibus coacervatim ingerere, aut ea indiscriminatim illis infundere, nève tenellas eorum Memorias impari ipsarum viribus onere opprimere atque obruere, sed ex cunctis suo pro arbitrio delectum facere, eaque solum illis, primâ saltem legendi vice, discenda proponere, quæ ipsi videbuntur maximè vel scitu necessaria, vel intellectu facilia, quæque cæteris postmodum legendis viam struant, illisque quasi facem intelligendis præferant. Hanc autem rationem si ingenuus & genuinus Pueritiæ Informator capiet, eamque in docendo viam insistet, Rhetoricam hanc meam efficiet, utcunque specie tenus nonnullis longiorem, re
tamen

Præfatio ad Lectorem.

tamen verâ nullis non, præcipuè si habeatur rerum in eâ tractatarum ratio, brevior.

Cùm verò soleant pleriq; omnes Artis hujus Scriptores Analyfin tantummodo Troporum tradere, quòque possint modo Tropicè dicta in propria resolvi vocabula docere, nihil interea temporis dicentes de eorum Synthesi, quâve possint ratione propriè dicta Tropici commutari, Ego in hac Tertia Tractatûs hujus Editione utramq; viam ingressus sum, eosq; utroque tractavi modo, tam Synthetice, quàm Analytice; non tantum docens, quo queant pacto Pueri compositos ab aliis Tropos resolvere, verùm quo etiam modo possint, suo ipsi Marte, Tropos componere. Quod quidem quàm sit futurum, vel ipsi erudiendæ Juventuti, vel erudiendæ Juventutis Institutori gratum, mihi magis sperare, quàm affirmare libebit.

Vale feliciter, & si quid his novisti rectius, candidus impertire; sin minus, his mecum uti, placidus dignare.

INDEX.

INDEX.

A.

A ccidens	38	Anacœnosis	131
Actio pro agente	32	Anadiplosis	101
pro effectu	31	Analogia	52
Actio corporis	167	Anaphora	102
Adjunctum	27	Anastrophe	121
adhesionis	ib.	Anima pro corpore	17
inhesionis	ib.	Anomœosis	139
locationis	ib.	Antanaclasis	111
occupationis	ib.	Antecedens pro consequente	42
pro subiecto	45	Anthypophora	126
Admiratio	161	Antimetabole	143
Advocatus pro reo	42	Antimetathesis	ib.
Enigma	81	Antistrophe	132
Ætas pro personis	47	Antistoichon	124
pro rebus	48	Antithesis	124, 141
Æternum pro diuturno	19	Antitheton	141
Ætiologia	135	Antonomasia	13
Affectiones Troporum	4	Aphæresis	124
Affectus pro Effectu suo	31	Apocope	ib.
Affectuum concitandorum		Apodioxis	163
Figure	150	Apodosis	138
Agens pro actione vel re	32	Apophasis	62, 146
		Aporia	151
Allegoria	78	Aposiopesis	153
pura	80	Apostrophe	156
mixta	ib.	Ægē	160
Anabasis	147	Asteismus	159
Anachoresis	164	Asyndeton	93
		Aversio	156

Author

INDEX.

<i>Author</i>	24
<i>pro dicto vel scripto</i>	30
<i>pro alieno facto</i>	33
<i>Auxesis</i>	67

B.

B <i>laion</i>	133
-----------------------	-----

C.

C <i>Acemphaton</i>	119
<i>Cacasynteton</i>	117
<i>Catachresis</i>	64
<i>Causa</i>	22
<i>meritoria</i>	24
<i>moralis</i>	ib.
<i>proeugumena</i>	23
<i>procataretica</i>	ib.
<i>Causarum numerus</i>	22
<i>Causatum</i>	ib.
<i>Certus numerus pro magno</i>	19

<i>Charientismus</i>	158
<i>Chria</i>	134
<i>Climax</i>	101
<i>Color pro colorato</i>	46
<i>pro prætectu</i>	136
<i>Collatio</i>	139
<i>Comparatio</i>	138
<i>Compositum</i>	7
<i>pro materiâ</i>	15
<i>pro formâ</i>	ib.
<i>Concessio</i>	129
<i>Concitandorum affectuum</i>	150
<i>Figure</i>	150
<i>Conclusio</i>	127

<i>Concomitans pro concomi-</i>	
<i>tante</i>	48
<i>Confessio</i>	131
<i>Connexum pro connexo</i>	48
<i>Consequens pro antecedente</i>	48
<i>Contentum pro continente</i>	149
<i>Continens pro contento</i>	44
<i>Contractionis figure</i>	95
<i>Contradictoria</i>	59
<i>Contraria</i>	58
<i>Corpus pro membro</i>	17
<i>Correctio</i>	153
<i>Curiositas</i>	114

D.

D <i>Ator pro dono</i>	29
<i>Decrementum</i>	148
<i>Deesis</i>	160
<i>Deus loci pro loco</i>	40
<i>pro templo</i>	41
<i>pro re cui præsidet</i>	ib.
<i>Dialyton</i>	93
<i>Diaphora</i>	139
<i>Diatyposis</i>	136
<i>Diasymus</i>	158
<i>Diæresis</i>	96
<i>Differre numero</i>	7
<i>specie</i>	6
<i>Digressio</i>	164
<i>Disparata</i>	58
<i>Dispositionis Figure</i>	162
<i>Distributio</i>	135
<i>Dubitatio</i>	152
E.	

INDEX.

E.

E cphoneſi	151
Effectum	25
pro Efficiente	33
pro Occaſione vel Merito	35
Efficiens	23
principalis	ib.
minus principalis	ib.
quomodo diſtinguitur à	
Fine	ib.
pro Effecto	32
Ellipſis	92
Enumeratio	127
Epanacleſis	165
Epanalepſis	105
Epanodos	106, 143
Epanorthōſis	153
Epentheſis	124
Epimone	110
Epiphonema	144
Επίφωγα	104
Epitrophe	ib.
Epitheton	
effecti tributum Efficienti	35
totius tributum parti	18
Subjeſti tributum ad-juncto	50
Epitrope	132
Epixeuxis	98
principii	117
finis	118
Eroteſis	156

Euphemismus	159
Εὐχὴ	161
Exaggerationis figura	145
Exclamatio	151
Execratio	160
Exemplum	137
Exergaſia	114
Explicationis figura	133

F.

F Acinus pro morali cauſa	34
Factum pro faciente	33
Figura	91
diſtionis	ib.
ſententiæ	92
diſpoſitionis	162
Finis	25
pro medio	36
Forma	7
pro composito	17
Formatum	16
pro formâ	15

G.

G Enus	6
Genera Troporum	3
Gestus corporis	167
Gnome	134

H.

H Abere partem extra partem, quid	8
Hendia-	

INDEX.

<i>Hendiadys</i>	97
<i>Hirmus</i>	150
<i>Homæoptoton</i>	119
<i>Homæoteleuton</i>	117
<i>Hypallage</i>	120
<i>Hyperbole</i>	66
<i>Hyphen</i>	95
<i>Hypobole</i>	127
<i>Hypophora</i>	126
<i>Hypotypôsis</i>	136
<i>Hysteresis</i>	70
<i>Hysterologia</i>	123

I.

I Con	138
<i>Imago</i>	<i>ib.</i>
<i>Imitatio</i>	159
<i>Imperator pro exercitu</i>	42
<i>Incrementum</i>	147
<i>Individuum</i>	7
pro { <i>Genere</i>	12
<i>Specie</i>	11
<i>Individuo</i>	12
<i>Infinitus numerus pro mag-</i>	
no	19
<i>Instrumentum</i>	24
pro <i>Efficiente</i>	34
pro <i>Effecto</i>	32
<i>Interrogatio</i>	156
<i>Inventor</i>	28, 29
<i>Inversio</i>	132
<i>Ironia</i>	57
à <i>Relatis</i>	61
à <i>Privantibus</i>	<i>ib.</i>
à <i>Contrario</i>	60

à <i>Contradicientibus</i>	62
à <i>Disparato</i>	60
quomodo percipitur	63

L.

L <i>Itote</i>	145
<i>Locatum pro Subje-</i>	
cto	49
<i>Locus pro incolis</i>	43
pro rebus in loco habitis	
vel gestis	44
<i>Lux pro die</i>	30

M.

M <i>Agister pro secta</i>	29
<i>Materia</i>	7
pro <i>Composito</i>	16
<i>Materiatum</i>	7, 15
pro <i>materia</i>	15
<i>Mediana Repetitio</i>	108
<i>Medium</i>	25
<i>Membrum pro corpore</i>	20
pro <i>actione, exercitio,</i>	
opera vel opere	32
<i>Merismus</i>	135
<i>Meritum seu meritoria cau-</i>	
sa	24
pro eo quod promeretur	31
<i>Mesarchia</i>	108
<i>Mesophonia</i>	107
<i>Mesoteleuton</i>	109
<i>Metabasis</i>	163
a	<u>Meta-</u>

I N D E X.

<i>Metalepsis</i>	72	<i>Myſteriſmus</i>	168
<i>Metaphora</i>	51		
<i>reſolvitur per quaſi</i>	51	N.	
<i>Metaſtaſis</i>	133		
<i>Metatheſis</i>	120	N <i>Oema</i>	134
<i>Metonymia</i>	21	<i>Nomen pro perſonâ</i>	
<i>Materiae</i>	28		47
<i>Formae</i>	ib.	<i>Numero differre</i>	7
<i>Efficientis</i>	ib.	<i>Numerus</i>	
<i>Effecti</i>	33	<i>major pro minore</i>	19
<i>Finis</i>	36	<i>minor pro majore</i>	20
<i>Medii</i>	ib.	<i>certus pro incerto</i>	21
<i>Subjecti</i>	37	<i>majore</i>	ib.
<i>inhæſionis</i>	ib.	<i>minore</i>	19
<i>adhæſionis</i>	38	<i>inſinitus pro magno</i>	ib.
<i>locationis</i>	43	<i>Pluralis pro Singulari</i>	
<i>occupationis</i>	45		ibid.
<i>antecedentis</i>	42	<i>Singularis pro Plurali</i>	
<i>continentis</i>	44		21
<i>objecti</i>	45	<i>rotundus pro majore</i>	ib.
<i>ſignati</i>	40	<i>minore</i>	19
<i>Adjuncti</i>	46		
<i>interni</i>	ib.	O.	
<i>externi</i>	ib.		
<i>Accidentis</i>		O <i>Bjectum</i>	24, 45
<i>inhæſionis</i>	46	<i>pro re circa illud</i>	
<i>adhæſionis</i>	ib.		45
<i>connexi</i>	48	<i>Obſecratio</i>	160
<i>concomitantis</i>	ib.	<i>Occaſio</i>	24
<i>conſequentis</i>	ib.	<i>pro re</i>	32
<i>contenti</i>	49	<i>Occupatio</i>	125
<i>occupati</i>	50	<i>Occupatum</i>	45
<i>ſigni</i>	48	<i>Opifex pro opere</i>	30
<i>Mimeſis</i>	159	<i>Opposita</i>	57
<i>Miſis</i>	71	<i>Oppositorum ſpecies</i>	58
<i>Moralis Cauſa</i>	24	<i>Orationis ornamenta,</i>	
		<i>interna</i>	

INDEX.

interna I
externa 165
Oxymoron 142

P.

P *ænismus* 157
Palilogia 113
Parabole 138
Paradiastole 140
Paradigma 137
Paradoxum 148
Paragoge 124
Paralipsis 62, 146
Parecbasis 164
Parechesis 118
Paregmenon 116
Parens pro liberis 29
Paromæon 117
Paramologia 130
Paronomasia 115
Parrhesia 152
Pars 5
Essentialis 7
pro parte essentiali 17
Integralis 9
Patronus pro Cliente 42
Periergia 114
Periphrasis 149
Persona pro vestitu 40
Pleonasmus 94
Ploce 112
Pluralis Numerus pro Sin-
gulari 19
Polyptoton 100
Polyssyndeton 94

Possessa res pro possessore 47
Possessor pro re possessa 40
Prædicari, quid 6
Prætextus 24
Privantia 59
Probationum figuræ 125
Productum pro producente 33
Prolepsis 125
Pronunciatio 165
Propositio 127, 138
Prosopodosis 126
Prosomilésis 154
Prosopopœia 155
Prothesis 124
Protasis 138

R.

R *Eddictio* 138
Regressio 164
Rejectio 163
Relata 59
Remotio 127
Repugnantia 59
Res pro pretio 34
Signata pro Signo 39
circa objectum pro obje-
cto 50
contenta pro continente 49
facta in tempore pro
tempore 38
in loco pro loco in quo
res 49

I N D E X.

<i>Reticentia</i>	153	<i>Symbole</i>	139
<i>Revocatio</i>	165	<i>Symboulensis</i>	128
<i>Rhetorica</i>	1	<i>Symploce</i>	104
<i>Rotundus numerus</i>		<i>Synacresis</i>	95
<i>pro majore</i>	20, 21	<i>Syncope</i>	124
<i>pro minore</i>	19	<i>Synchoresis</i>	129
		<i>Synchysis</i>	122
S.		<i>Synecdoche</i>	5
S <i>Arcaſmus</i>	158	<i>Generis pro Specie</i>	9
<i>Schema</i>	91	<i>Individuo</i>	11
<i>Seculum pro</i>		<i>Formati pro formâ</i>	16
<i>personis</i>	46, 47	<i>Formæ pro formato</i>	17
<i>rebus</i>	ib.	<i>Materiati pro materiâ</i>	15
<i>Sententia</i>	134	<i>Materiæ pro materiato</i>	17
<i>Sermocinatio</i>	154	<i>Speciei pro Genere</i>	11
<i>Signum</i>	39	<i>Individuo</i>	10
<i>pro Signato</i>	47	<i>Totius</i>	—
<i>Similia</i>	52	<i>Universalis</i>	9
<i>Similitudo</i>	ib.	<i>Essentialis</i>	15
<i>Singularis Numerus pro</i>		<i>Integralis</i>	17
<i>Plurali</i>	21	<i>Corporis pro membro</i>	ib.
<i>Species</i>	6	<i>Temporis longioris pro</i>	
<i>pro Specie</i>	12	<i>breviori</i>	18
<i>Specie differre, quid</i>	6	<i>Numeri</i>	
<i>Subiectio</i>	127	<i>majoris pro minore</i>	19
<i>Subiectum</i>	26	<i>Pluralis pro Singulari</i>	19
<i>inhæſionis</i>	ib.	<i>rotundi pro minore</i>	ib.
<i>pro adjuncto</i>	37	<i>certi pro incerto, minore</i>	ib.
<i>adhæſionis</i>	26	<i>infiniti, innumeri, pro</i>	
<i>pro adjuncto</i>	38	<i>magno</i>	ib.
<i>locationis</i>	26	<i>Partis</i>	
<i>pro adjuncto</i>	43	<i>Universalis</i>	11
<i>occupationis</i>	27	<i>Essentialis</i>	
<i>pro adjuncto</i>	45		
<i>Subſtantia</i>			
<i>Suſtentatio</i>	149		

I N D E X.

<i>Essentialis</i>	16
<i>Integralis</i>	20
<i>Membræ pro corpore</i>	<i>ib.</i>
<i>Temporis brevioris</i>	<i>pro</i>
<i>longiori</i>	<i>ib.</i>
<i>Numeri</i>	
<i>minoris pro majore</i>	20,
	21
<i>Singularis pro Plurali</i>	
	21
<i>rotundi pro majore</i>	<i>ib.</i>
<i>certi pro incerto, majore</i>	
	<i>ibid.</i>
<i>Synæciosis</i>	141
<i>Synonymia</i>	113
<i>Syrmus</i>	150

T.

T <i>Apinosis</i>	71
<i>Tautotes</i>	109
<i>Tempus pro rebus, personis,</i>	
<i>in tempore</i>	46, 47
<i>longius pro breviori</i>	18
<i>brevius pro longiori</i>	20
<i>Thaumasmus</i>	161
<i>Tmesis</i>	96
<i>Totum, quid</i>	5

<i>Essentiale</i>	7
<i>Integrale</i>	8
<i>Universale</i>	9
<i>Transitio</i>	162
<i>Tropus</i>	2
<i>differt à Figurâ</i>	<i>ib.</i>
<i>Troporum</i>	
<i>Genera</i>	3
<i>Methodus</i>	4
<i>Numerus</i>	<i>ib.</i>
<i>Affectiones</i>	<i>ib.</i>
<i>Synthesis</i>	82

V.

V <i>Volentum</i>	133
<i>Virtutes pro bonis</i>	
<i>viris</i>	46
<i>Vitia pro malis viris</i>	<i>ib.</i>
<i>Umbra Epanodi</i>	107
<i>Voces</i>	
<i>eadem</i>	98
<i>similes</i>	115
<i>simplices</i>	113
<i>complexæ</i>	114
<i>Votum</i>	161
<i>Vox in pronuntiatione,</i>	
<i>qualis</i>	165

INDEX SPECIALIS

Exemplorum Tropicorum.

A.

A Bies pro navi	16, 74
pro tabellis abieg-	
nis	65
Abrahamus pro Abrahami	
anima	16
Achaia pro Graecia	20
Acheloia pocula, pro qui-	
busvis	11, 73
Acheruns ulmorum	53
Achilles pro forti	14
Acutum cernit, pro cæcus	
est	62
Adhinnire	54
Admissarius	ib.
Adolescentia hilaris	35
Adria pro mari tempestuo-	
so	12
Ædificare pro struere	65
Æmiliani pro Æmiliano-	
rum imaginibus	19
Æquitas pro viris æquis	
	80
Æquor pro cælo	56
Aeris altitudo pro quavis	
altitudine	12
Aerius pro altus	15

Ærata navis pro triremis	
	20
Ærea arma pro ferreis	12
Æs pro nummo 16. pro fer-	
ro 12. pro æreis armis	
	79
Æstas pro anno	20
Ætas pro hominibus	47,
	86
Æternum pro diuturno	19
Æther pro cœlitibus	43
Æthera ad, pro præalte	68
Ætheris altitudo pro qua-	
vis altitudine	12
Affines sceleri	55
Africa pro Africanis	44
Agnus sacer pro macilento	
	71
Agricola pro quasi agrico-	
la	55
Ales pro aquila; vulture	
	10
Altum pro profundo	12
Amaryllis pro Carmine de	
Amaryllide	45
Amentia pro amentibus	46
Amiciri terra	66
Amor pro amato	50
Amor	

Index Specialis, &c.

<i>Amor cecus</i>	35	<i>philosophia</i>	29. <i>Seſta</i>	85
<i>Amores pro verſus de Am-</i>		<i>Arma pro bello</i>	74. <i>inſtru-</i>	
<i>ribus</i>	45	<i>mentis agreſtium</i>		11
<i>Anchiſiades pro Aenea</i>	13	<i>pro armatis</i>		86
<i>Anima pro corpore</i>	17, 73	<i>mortalia</i>		55
<i>pro homine</i>	17	<i>Armatus</i>	55. <i>armatum ſu-</i>	
<i>Anima negotii</i>	54	<i>nus</i>		50
<i>Animal pro pullis</i>	29	<i>Arminius pro ſeſtatoribus</i>		
<i>pro latibulis, nidis ſuis</i>	30	<i>ejus</i>		29
<i>Annibal pro exercitu ejus</i>	42	<i>Arpinas pro Cicerone</i>		14
<i>Anxit pro conſenſit</i>	48	<i>Arando Nilotis</i>		81
<i>Annus pro tempore longius-</i>		<i>Aspirare coeptis</i>		53
<i>culo</i>	18	<i>Atra pro altitudine mag-</i>		68
<i>Apex pro pileo</i>	20	<i>na</i>		75
<i>Apegowin pro ſupro</i>	10	<i>Ater pro profundus</i>		
<i>Apoſtolus pro Paulo</i>	14	<i>Atrides pro Agamemnone</i>		
<i>Apud me, pro domi meae</i>	40	<i>vel Menelao</i>		13
<i>— Pompeium</i>	ib.	<i>Attica Muſa pro elequente</i>		
<i>Aquila pro quovis vento</i>	12	<i>viro</i>		14
<i>Atare equor</i>	55	<i>Attonitus ignis</i>		56
<i>Araris pro parte ipſius</i>	18	<i>Avena pro fiſtula</i>		73
<i>Araxes pro accolis ipſius</i>	44	<i>Avis pro gallina</i>		10
<i>Arbor pro ſoliis, floribus,</i>		<i>Audire pro obtemperare</i>		43
<i>fructibus</i>	29	<i>Aura popularis gratiae</i>		53
<i>Arborea cornua</i>	54	<i>Aurea pyxis</i>	64. <i>ſecula</i>	54
<i>Argentea proles</i>	ib.	<i>Aurora pro India Orienta-</i>		
<i>— pyxis</i>	64	<i>li</i>		49
<i>Argentum pro nummo</i>	16	<i>Aurum pro nummo</i>		16
<i>Argos pro Sparta</i>	13	<i>Author pro dicto, ſcripto</i>		30
<i>Ariſtas pro annos</i>	72	<i>pro eo quod quis ipſo au-</i>		
<i>Ariſtides pro juſto</i>	11, 14	<i>thore fecerit</i>		32
<i>Ariſtoteles pro Ariſtotelica</i>		<i>Auτς pro αὐτῆς οὐρανῶα</i>		15
		<i>Autumnus pro anno</i>		20
		<i>Axis pro caelo</i>		ib.

Index Specialis

B.

B Acchus pro Bacchi fu-	
rore 28. pro vino	
	29, 81
Baltea pro verberibus, vel	
vulneribus	32
Beatior rege Persarum	68
Bella pro carminibus	45
Beilua 54. pro Elephanto	
	10
Benjamin pro tribu ejus	
	29
Bibacior spongia	68
Bibere favillas	66
Bons vir, pro male	61
Bonæ nuptiæ pro malis	ib.
Bruma pro hyeme	20
——iners	35
Brutus pro viro probro	14
Busfride seuior	68

C.

C Acior talpa	68
Caus amor ; timor	
	35
Caus pro non visus	77
pro non cognitus	ib.
Caldonius aper pro quouis	
apro	14
Calvinus pro Sectatoribus	
ejus.	29
Candidior cygnis	68
folio ligustri	ib.

Candidiores nive	ib.
Candore candidius	69
Canebat aristis ager	54
Canities pro senectute	4,
	33, 47
Caper, pro fœtore caprino	
	65
Capita conjurationis	54
Caput pro homine	20
——scalpere	47
Carcer pro incarceratis	69
Carina pro nive	20
Carpathium mare pro quo-	
vis mari	12
Castella philosophiæ	55
Castor pro templo Castoris	
	41
Catilina pro scelerato	14
Cato pro sapiente	ib.
Centum pro centum	et
quinque	21
Cera pro testamento	44
Ceræ pro imaginibus cereis	
	16
Cerebrum pro sapientia	37
Ceres pro pane 79. pro tem-	
plo ipsius	41
Chaonia glans pro quavis	
glande	11
Charybdis bonorum pro ho-	
mine luxurioso	55, 66
Cicada pro æstate	38
Cicero pro Cæcinnâ	42
pro Rosc. Amerino	ib.
pro Oratore	68
Cinis pro Hectore	17
Cinere	

Exemplorum Tropicorum.

Cinere lavari	66
Clades, pro Authore ejus	33
Classes ædificantur	65
Clemens pro crudeli	63
Cnidius nodus	81
Colla pro collum	19
Colores pro rebus coloratis	46
Columba pro turture	12
pro carmine	45
Comminus agere	55
Consul pro Cicerone	78
pro anno	38
Contrahere vela	78
Convexum pro cælo	20
Cor pro sapientia	37
Corneus pro durus	45
Cornua disputationis	55
Cornutus ardor	51
Corpus pro homine	10
Corvus	54
Cræsus pro divite	11
Creatura pro homine	10
Cretenfis pro mendace	14
Cubitum ponere pro cœnare	48
Cupido pro cupiditate	29
Eura pro persona, vel re curatâ	50
Curia pro actionibus in	
Curia	44
Cygnus	54
Cymbalum mundi	55
Cytherea pro Venere	14

D.

D amnare votis pro	
exaudire	48
Dæmon pro q. dæmon	54
Decus capitis pro ornamen-	
tis	36
Deducta est in lectum	48
Delere imperium	55
Dependere pœnas	ib.
Descisere à veritate	ib.
Deus pro divino opere, do-	
no, &c. 28. pro q. deus	
53. pro statua	39
Diana pro venatione	29
Dies pro luce	47
tres pro tridui parte	19
Digito caput scalpit, pro	
mollis	47
Discipulus pro præceptore	61
Discubuerunt pro cœnant	43
Disseminatum est latius	55
Dissuere amicitiam	ib.
Dives pro anima divitis	
15. pro paupere	62
Dixit, pro non dixit	ib.
Doct̃or pro docentis nomine	
	14
Dominus pro corpore domi-	
ni 15. pro servo	61
Domus pro familia	43
Doris pro mari	41
Ducenti quinquaginta pro	
ducenti quadraginta	
quatuor	19
Dulcedine dulcius	69

Index Specialis

<i>Dulcior thymo</i>	68	<i>Extinguere nomen</i>	53
<i>Duodecim pro undecim</i>	19	<i>Extrema pagina</i>	18
<i>Dux pro exercitu</i>	20	<i>Ἡρώχ</i>	55

E.

E bur pro statua ebur- nea	16
<i>Elata est pro occisa est</i>	48
<i>Eleemosyna pro dono seu o- pere misericordiae</i>	31
<i>Elementa pro scientiae pri- mordiis</i>	53
<i>Elephantus pro ebore</i>	18
<i>Eloquentia pro eloquente</i>	
69. eloquentior	69
<i>Enchiridion pro libro gran- di</i>	63
<i>Eos partes</i>	44
<i>Episcopus pro nomine Epi- scopi</i>	14
<i>Eques pro ordine equestri</i>	40
<i>Ἐγδω pro Sacrificio</i>	10
<i>Ergastula pro servis</i>	44
<i>Erratum pro scelere</i>	70
<i>Erinyes pro furore</i>	28
Troje	53
<i>Erycina pro Venere</i>	14
<i>Est pro efficit, producit</i>	34
<i>Eurus pro quovis vento</i>	12
equitat per undas	66
<i>Exclamat pro partu labo- rat</i>	48
<i>Expalluit pro extimuit</i>	33

F.

F Acem praeserre	55
<i>Facere pro sacrificare</i>	10
<i>Fallax manus</i>	18
<i>Fasces pro magistratu</i>	47
<i>Fauces Italiae</i>	54
<i>Fera pro ursa</i>	10
<i>Ferebatur in tectum, pro in deliquium cecidit</i>	48
<i>Ferrum pro armis ferreis</i>	
16. pro gladio 79. pro morte	75
<i>Ferreum pectus</i>	54
<i>Filius pro parente</i>	61
<i>Filiolae Cadmi</i>	81
<i>Flagrare studio</i>	53
<i>Flamma invidiae</i>	ib.
<i>Flores caeli</i>	56
<i>Floridior prato</i>	68
<i>Flos lactis</i> 54. <i>Graciae</i>	54
<i>Fluctuat</i>	51, 53
<i>Fluctus pro civilibus tu- multibus</i>	8
<i>Flumen eloquentiae</i>	53
<i>Fons pro origine</i> 88. pro aqua fontana 18. disci- plinae	54
<i>Formosior hedera</i>	68
<i>Fortitudo pro fortibus</i>	80
<i>Fortuna, pro fortunae do- nis</i>	

Exemplorum Tropicorum.

nis 29. pro opibus	75
Forum pro actionibus for- rensibus	44
Frater pro fratris imagine	39
Frigus pro febre	31
Frons pro frondes 21. pro pudore	28
Fuit pro non fuit	62
Fulmen orationis	54
Fulmina iracunda	50
Fulminat armis	54
Fundamenta rationis	55
Fusus armatum	51
Furia patriæ	53
Furiis agi	ib.

G.

G Estiunt parietes	70
Getula leena	14
Gigas pro homine praelargo	67
Gignere pro parere	64
Glacies pro hyeme	38
Gladus pro eo qui gladio utitur	84
Gobio pro gobionis pretio	34
Granarium mundi	55
Grumulus pro orbe	70
Gurges pro mari	71

H.

H Annibal pro cineri- bus ejus	15
--	----

Hector pro corpore Hectoris	65
Helena pro adultera	14
Hircus pro fœtore hircino	65
Hispania pro Hispanis	79
Hædilia pro hædis	44
Homerus pro ejus Poemate	30
Homo pro Catilina	10
pro opibus	40
Homo deus; demon	53
medius pro media homi- nis parte	18
Honor pro sacrificio	36
pro foliis; pulchritudi- ne 34. pro premio	39
pro armis Achillis	36
pro Corona	39
Hortus Europe	55
Hostis pro hostes 21. pro Catilina	78
Hyems pro anno 20. pro tempestate 47. nive	86
Hymenæus pro nuptiis	42

I.

I Acchus pro vino	29
Ianus pro vico	41
Iapeti genus pro Prome- theo	10
Jecur pro sapientia	37
Ignavia pro ignavis	80
Ignes animi exardent	53
Illum pro illius opes	42

Index Specialis

<i>Immensus pro magnus</i>	18
<i>Impius pro Aenea</i>	14
<i>Impia ratis</i>	51
<i>Imposuimus pro imposui</i>	79
<i>Incenditur ad studia</i>	53
<i>Incontinens manus</i>	18
<i>Indignatur Araxes</i>	56, 70
<i>Infiniti pro permulti</i>	19
<i>Infinitus pro permagnus</i>	ib.
<i>Inflammati odio</i>	53
<i>Iniquitas pro poena</i>	31. pro
<i>iniquis</i>	80
<i>Innumerabiles pro permul-</i>	
<i>tis</i>	19
<i>Innumeri pro permultis</i>	69,
	84
<i>Integritas pro iniquitas</i>	
<i>64. pro morum corru-</i>	
<i>ptione</i>	77
<i>Interficere, pro esse author</i>	
<i>interficiendi</i>	84
<i>Intestina perniciēs</i>	54
<i>Inusta vite nota</i>	55
<i>Ira praeceptis</i>	35. pro irata
<i>voce</i>	39
<i>Ira Domini pro poena</i>	31
<i>Iracunda fulmina</i>	50
<i>Iretire illecebris</i>	55
<i>Irus pro paupere</i>	11. pro
<i>Crasso</i>	70
<i>Ismarus miratur Orphea</i>	
	ibid.
<i>Israel pro Israelitis</i>	29
<i>Italia pro Italis</i>	44, 79
<i>Iter, pro eo ad quod desti-</i>	
<i>natur iter</i>	36

<i>Ithacus pro Ulysse</i>	14
<i>Jupiter pro Jovis statua</i>	
<i>39. pro aëre</i>	41. vento
	42
<i>Iustior Aristide</i>	68. ju-
<i>stitiâ</i>	69
<i>Iustitia pro justo</i>	ib.
<i>Juventus pro juvenibus</i>	47

L.

L <i>Abes pro contamina-</i>	
<i>tis</i>	69
<i>Labor manuum pro cibo</i>	
<i>31. pro opera</i>	31
<i>Labores pro fructus ; vestes</i>	
	32
<i>Lacinia pro templo Juno-</i>	
<i>nis</i>	41
<i>Ledere pro penè occidere</i>	
	70
<i>Lagena pro vino</i>	44
<i>Lapides pro dura</i>	54
<i>Lapidi dixeris</i>	ib.
<i>Lar pro domo</i>	41. caver-
<i>nis apum</i>	77
<i>Latrant oratores</i>	54
<i>Latrones pro latro</i>	19
<i>Latus clavus pro Senatore</i>	
	48
<i>Lavare cinere ; pulvere</i>	
	66
<i>Lazarus pro anima Lazari</i>	
	16
<i>Legislator pro lege ; præ-</i>	
<i>mio ; poenâ</i>	29
<i>Levitas</i>	

Exemplorum Tropicorum.

<i>Leuitas pro tumultu</i>	31
<i>Lex pro supplicio ; pœna</i>	30
<i>Libanus pro lignis</i>	ib.
<i>Libelli pro bibliothecis</i>	49
<i>Liber pro vino</i>	79
<i>Liberi pro parentibus</i>	33
<i>Lignum pro equo Trojano</i>	71
<i>Lilium convallium</i>	54
<i>Limare scriptum</i>	55
<i>Lingua pro sermone</i>	32
<i>Lingua scelestâ ; stolidâ</i>	18
<i>Liquor medius pro mari</i>	
<i>Gaditano</i>	10
<i>Livius pro Historia Livii</i>	30
<i>Longinus pro domo ejus</i>	40
<i>Lucina pro partu</i>	29
<i>Lucretia pro pudica</i>	14
<i>Lucrum pro occasione lucri</i>	35
<i>Ludus pro Circo</i>	49
<i>Lumina pro viris claris</i>	53
<i>Luna pro calore, lumine, mense, &c.</i>	30
<i>Luteolus pro flavus</i>	45
<i>Lutherus pro Lutheranis</i>	29
<i>Lutulenta vitia</i>	53
<i>Lux pro die 30. Asiæ</i>	53
<i>Dardaniæ</i>	53
<i>Luxuria pro luxuriosis</i>	46,
	80
<i>Lyæus pro furore Bacchi</i>	28

M.

M <i>Achaon pro medico</i>	12
<i>Macilentus pro obeso</i>	63
<i>Magister pro Secta, doctrinâ</i>	29
<i>Magnificus pro liberali</i>	67
<i>Major maximo</i>	68
<i>Manualis pro libro grandiore</i>	63
<i>Manus pro opera ; pictura ; scriptura ; sculptura</i>	32
<i>Manus fallax ; incontinens ; superba</i>	18
<i>Mare pro bello</i>	80
<i>Marmoreum cor</i>	54
<i>Marones pro viris doctis</i>	79
<i>Mars pro prælio</i>	29
<i>Massicum vinum pro quovis</i>	14
<i>Mater pro noverca</i>	10
<i>Me, pro vestitum meum</i>	40
<i>clientem meum 87. te</i>	60
<i>Mecænas pro patrono</i>	11
<i>Medius dies pro media parte diei</i>	18. homo ;
<i>mulier ; oculus</i>	18
<i>Medium mare pro profundo</i>	43
<i>Melius pro pejus</i>	61
<i>Membrum pro actione ; exercitio ; opera ; opere</i>	32
<i>Mendiculus pro egendo</i>	71
<i>Mentor</i>	

Index Specialis

<i>Mentor pro poculo, &c</i>	30	<i>Nares pro odores</i>	50
<i>Messis pro æstate</i>	38	<i>Naves ædificantur</i>	65
<i>Metior pro æstimo</i>	37	<i>Navis pro republica</i>	80
<i>Miles pro militibus</i>	21	<i>Nec est quisquam in his</i>	
<i>Mille pro mille centum octo-</i>		<i>damnatus</i>	60, 88
<i>ginta sex</i>	ib.	<i>Neptunus pro mari</i>	41 pro
<i>Millies pro persepe</i>	84	<i>pisculentis</i>	42
<i>Millies centena millia, pro</i>		<i>Nero pro crudeli</i>	14
<i>numero penè infinito</i>	21	<i>Nervi reipublicæ</i>	54
<i>Minari pro promittere</i>	66	<i>Nestor pro diserto</i>	14
<i>Minæ decem pro equo</i>	31	<i>Nidus pro pullis</i>	43. pro
<i>tres pro ancilla</i>	ib.	<i>tugurio</i>	86
<i>Minerva pro lanificio</i>	29	<i>Nigrior pice</i>	68. mero 68
<i>Miratur Rhodope</i>	70	<i>Nilotis arundo</i>	81
<i>Mirror pro ignoro</i>	34	<i>Nitidiores lacte</i>	68
<i>Mitto pro non mitto</i>	80	<i>Nives capitis</i>	66
<i>Mons. aque</i>	66	<i>Nivens pro albus</i>	45
<i>Montes aquarum</i>	ib.	<i>Noctes tres pro tridui parte</i>	
<i>Mors pallida</i>	35		19
<i>Mortalia arma</i>	50	<i>Nodus Cnidius</i>	81
<i>Mortalis pro homine</i>	10	<i>Nomen pro Persona</i>	47
<i>Moses pro scriptis ejus</i>	30	<i>Non amas pro amas</i>	62
<i>Mucro pro gladio</i>	20	<i>Non ator pro utor</i>	77
<i>Media mulier pro media</i>		<i>Non potuit pro potuit</i>	62, 88
<i>mulieris parte</i>	18		
<i>Murex pro amictu purpureo</i>		<i>Non Electræ jugulo se pol-</i>	
	76	<i>luit</i>	60
<i>Murus Graiûm</i>	55	<i>Nos pro ego</i>	19, 79, 83
<i>Musa pro carmine</i>	29	<i>Notus pro Barea</i>	13. pro
<i>Myrtoum mare pro quovis</i>		<i>Aquilone</i>	72
	12	<i>Nox pro somno</i>	47
N.		<i>Nubecula frontis</i>	54
N <i>Anus pro longario-</i>		<i>Nubes pro apum examine</i>	76
<i>ne; homine præ-</i>		<i>Numidicus leo pro quovis</i>	14
<i>largo</i>	60, 70	<i>Nutat</i>	

Exemplorum Tropicorum.

Nutat ornus 55

O.

O Axes pro locis Oaxi adjacentibus 86

Oceanus ruber pro accolis 44

Oceanus pro turba in infima parte theatri 53

Oculatus pro caeco 88

Olus pro brassica 10

Omnipotens pro Jove 14

Ὀνόμαζα pro homines 47

Opera pro ratione victus parandi 75

Operor pro Sacrifico 10

Operimentum oculorum 37

Opifex pro opere suo 30

Optimus pro pessimus 61

Opus pro mercede 31. pro opifice 33. pro scriptore 84

Ora pro os 19. pro facie 75

Orator pro Demosthene, aut Cicerone 10, 14

Oratores pro orator 79

Orbis terrarum pro Imperio Romano 18

Orcus pro inferis 41

Oriens pro regione Orientali 49

Ὀγυς pro gallina 10

Orpheus pro Orphei imagine 39

Os pro facie 20, 74. pro laude 32. pro pudore 38

Os concionis 54

Ossa atque pellis pro macilentio 71

Ostrum pro purpureo velamento, vel instramine 76

Otho pro Othonis lege 30

Otium segne 35

P.

Pagina extrema pro extrema pagina parte 18

Pallentes morbi 79

Pallet 33

Panis pro quovis cibo 11

Papa pro Papistis 29

Parens pro patre 65. pro filio 61. pro liberis vel posteris 29

Paris pro Aenea 12

Pariis lapis pro marmore 14

Parricida pro interfectore 11, 65

Partus pro re parta 50

Passer pro salace 54. pro carmine 45

Pastor bonus 55

Patera pro vino 44

Paterfamilias pro aedificiis, hortis, pomariis 30

Patrian

Index Specialis

<i>Patriarcha</i> pro <i>tribū</i>	29	<i>Plumbea</i> <i>cos</i>	64
<i>Pauper</i> pro <i>divite</i>	70	<i>Plumbeum</i> <i>ingenium</i>	54
<i>Panperculus</i> pro <i>opulento</i>	63	<i>Poeta</i> pro <i>Homero</i> ; <i>Virgi-</i>	
	68	<i>lio</i>	10, 14
<i>Pauperior</i> <i>Iro</i>	68	<i>Pœnus</i> pro <i>Hannibale</i>	14.
<i>Peccatum</i> pro <i>pœnâ</i> 31. pro		pro <i>perſido</i>	ib.
<i>sacrificiō</i>	ibid.	<i>Polus</i> pro <i>cœlo</i>	20
<i>Pestus</i> pro <i>curâ</i> 37. <i>inge-</i>		<i>Pompeius</i> pro <i>domo</i> <i>ejus</i>	
<i>nio</i>	ibid.		40
<i>Peculatus</i> pro <i>peculatore</i> 33		<i>Pontus</i> pro <i>maris fluctu</i>	74
<i>Pedes</i> <i>tegere</i> pro <i>alvum le-</i>		<i>Porcellus</i> pro <i>porco</i>	70
<i>vare</i>	48	<i>Portus</i> pro <i>pacē</i>	80
<i>Pelagus</i> <i>aëris</i>	53	<i>Posterī</i> pro <i>parentibus</i>	33
<i>Pelides</i> pro <i>Achille</i>	13	<i>Potestas</i> pro <i>magistratu</i>	46.
<i>Penates</i> pro <i>domo</i> ; <i>pene-</i>		pro <i>velamine</i>	39
<i>tralibus</i>	41	<i>Præceptor</i> pro <i>discipulo</i>	61
<i>Penelope</i> pro <i>pudica</i>	14	<i>Præclarus</i> pro <i>neſarius</i>	ib.
<i>Perſidior</i> <i>Pæno</i>	68	<i>Pretium</i> pro <i>re pretio emptâ</i>	
<i>Permodestus</i> pro <i>impudens</i>			31
	61	<i>Priamides</i> pro <i>Hectore</i>	13
<i>Perſæ</i> pro <i>Parthis</i>	12	<i>Prima</i> <i>noctē</i> ; <i>vere</i> , pro	
<i>Perſtrinxit</i> pro <i>vulneravit</i>		<i>prima parte noctis</i> ; <i>ve-</i>	
	70	<i>ris</i>	18
<i>Pestis</i> pro <i>peſtiſeris</i>	69	<i>Probe</i> pro <i>improbe</i>	88
<i>Petitio</i> pro <i>re petita</i>	50	<i>Procellæ</i> pro <i>tumultibus</i>	54
<i>Petulantia</i> pro <i>petulantibus</i>		<i>Procerior</i> <i>alno</i>	68
	46	<i>Productum</i> pro <i>producente</i>	
<i>Philosophus</i> pro <i>Aristotele</i>			33
	14	<i>Profundum</i> pro <i>alto</i>	12
<i>Pinus</i> pro <i>nave</i>	16	<i>Prometheus</i> pro <i>figulo</i>	14
<i>Piscis</i> pro <i>piſcibus</i>	21	<i>Promiſi</i> pro <i>minatus ſum</i>	
<i>Piſo</i> pro <i>Ebutio</i>	42		61, 66
<i>Platea</i> <i>ultima</i> pro <i>ultima</i>		<i>Prophetæ</i> pro <i>Scriptis Pro-</i>	
<i>plateæ parte</i>	19	<i>pheticis</i>	30
<i>Plato</i> pro <i>Philosophia</i> . <i>Pla-</i>		<i>Prudentia</i> pro <i>prudentibus</i>	
<i>tonica</i> 29. vel <i>Seſſa</i>	85		80

Præna

Exemplorum Tropicorum.

<i>Præna pro hyeme</i>	38
<i>Pubes pro juventute</i>	47
<i>Pudicitia pro castis ; pudicis</i>	46
<i>Pudor pro impudicitia</i>	64, 80
<i>Pulchellus pro deformi</i>	61
<i>Pulvere lavari</i>	66
<i>Pulvis pro labore</i>	48
<i>Puppis pro nave 20. pro prora</i>	ib.
<i>Purpura pro magistratu</i>	47.
<i>pro autoritate regia</i>	76

Q.

Q <i>uadragesima pro triginta sex</i>	19
<i>Quadrupes pro equo</i>	10
<i>Qualitas pro effectibus ejus</i>	31
<i>Quem assidue excedent</i>	40
<i>Quercus pro glande</i>	29
<i>Quinquaginta pro quadraginta quatuor</i>	19

R.

R <i>ana pro ranæ</i>	21
<i>Redemptio pro redemptore</i>	33
<i>Redemptus est, pro captus fuit</i>	48
<i>Remigium alarum</i>	55
<i>Res pro pretio ejus</i>	34
<i>Retia pro retiariis</i>	34, 47

<i>Rivuli</i>	54
<i>Robur pro materiæ aratorum II. pro nave</i>	16
<i>Roma pro Romanis</i>	43
<i>Romanus pro Romani</i>	21
<i>Romulus pro Romanus</i>	29
<i>Ros gratiæ</i>	54

S.

S <i>abellicus sus pro quovis</i>	14
<i>Sævior Busride</i>	68
<i>Salam mentis</i>	53
<i>Salus pro salutis occasione</i>	35
<i>Sanctificatio pro sanctificatore</i>	33
<i>Sanctus pro non sanctus</i>	62
<i>Sapientia pro sapiente</i>	69
<i>Sardanapalus pro molli</i>	14
<i>Sardinia pro loco insalubri</i>	12
<i>Sarmentum pro trunco roboris</i>	70
<i>Saturnius pro Jove</i>	13
<i>Scelerata pœna</i>	51
<i>Scelesta lingua</i>	18
<i>Scelus pro pœna 31. pro scelesto</i>	46, 69
<i>Sceptrum pro regno</i>	47
<i>Scintilla</i>	54
<i>Scipio pro trunco roboris</i>	70

Scopu-

Index Specialis

<i>Scopulosus locus</i>	54	<i>Spirantia æra</i>	56
<i>Scriptum pro Scriptore</i>	33	<i>Spiritus Sanctus pro donis</i>	28
<i>Seculum pro hominibus</i>	47	<i>Squalentibus pro splendens</i>	66
<i>Sejanus pro statua</i>	39	<i>Squamea turba pro serpentibus</i>	10
<i>Seminarium Catilinarium</i>	54	<i>Stagnum pro mari</i>	64, 71
<i>Sempiternus pro diuturnus</i>	19	<i>Stella pro calore ; lumine ; die ; anno ; vel quovis effectu suo</i>	30
<i>Senectus pro canitie</i>	40	<i>Stellæ campi</i>	56
<i>pro senibus 47. morosa</i>	35	<i>Stolida lingua</i>	18
<i>Sepia pro atramento</i>	81	<i>Studia pro sapientiâ</i>	36
<i>Septuaginta pro septuaginta duo</i>	21	<i>Stultitia pro stupro</i>	10
<i>Sepultus pro mortuus</i>	48	<i>Stupidior plumbo</i>	68
<i>Servus pro domino</i>	61	<i>Stuprum pro stupratoribus</i>	46
<i>Sexcenta pro permultis</i>	19	<i>Subsellia pro Actionibus forensibus</i>	44
<i>Siccatur vellera pro in flumen decidit</i>	48	<i>Sudor pro labore</i>	34
<i>Siccatur pro exhaustur</i>	48	<i>Sumen pro sue</i>	20
<i>Sicilia pro Siculis</i>	44	<i>Superba aulae 50. manus</i>	18
<i>Sidera tangere</i>	68	<i>Surdior scopulis</i>	68
<i>Sidon pro Tyro</i>	13	<i>Surrexit de mensa pro cœnavit</i>	48
<i>Sidus pro Sole 73 pro tempore</i>	38	<i>Syrtis bonorum 55. patrimonii</i>	66
<i>Sitire pro exerere</i>	31		
<i>Sol pro tanquam Sol</i>	53		
<i>Poetarum 88. pro æstate 75. pro calore ; lumine ; mense, &c.</i>	30		
<i>Sorores pro sororum ossibus</i>	15		
<i>Σῶμα pro servo</i>	16		
<i>Sperate pro timete</i>	61, 66		
<i>Spero pro metuo</i>	61		
<i>Spes pro metu 61 pro re sperata</i>	50		

T.

T *Abula pro pictura* 44
Tanais pro Accolis ejus *ibid.*
Tangere

Exemplorum Tropicorum.

<i>Tangere sidera</i>	68
<i>Tardior limace</i>	ib.
<i>Tarditate tardius</i>	69
<i>Tegere pedes pro aluum levare</i>	48
<i>Tectum pro domo</i>	20
<i>Telum pro ense</i>	12
<i>Temeritas pro temerariis</i>	80
<i>Temperantia pro tempe- rantibus</i>	ib.
<i>Tempestas Reipublicæ</i>	54
<i>Tenebræ pro loco tenebroso</i>	50
<i>Tergemini pro permulti</i>	21
<i>Terque quaterque pro sæ- pius</i>	21
<i>Terra pro hominibus</i>	43
<i>pro animalibus ; arbo- ribus ; plantis</i>	30
<i>Tesludo pro tardo</i>	71
<i>Tessitudineus gradus pro tardus</i>	ib.
<i>Thales pro stulto</i>	77
<i>Thersites pro deformi</i>	14
<i>Tigris pro parte ipsius</i>	18
<i>Timidus pro audax</i>	61
<i>Timor pro objecto timoris : deo, &c. 50. cæcus</i>	35
<i>Tiresias pro cæco</i>	14
<i>Titan pro Prometheo</i>	29
<i>Titubo</i>	55
<i>Toga pro pace</i>	47
<i>Tres dies ; noctes ; pro tri- dui parte</i>	19
<i>Tribunal implevit , pro</i>	

<i>magnam ejus partem</i>	69
<i>Tristis senectus</i>	79
<i>Trojani belli Scriptor pro Homero</i>	14
<i>Tullius pro Oratore</i>	ib.
<i>Tusculus pro Sejano</i>	ib.
<i>Tydidæ pro Diomede</i>	13

U.

U <i>Calegon pro admo</i>	40
<i>Vela turgida</i>	78
<i>Vellera siccata</i>	48
<i>Venditor pro re vendita</i>	29
<i>Venti pro turbis</i>	54
<i>Ventus secundus pro pro- speris rebus</i>	78
<i>Veneris filius pro Aenea</i>	14
<i>Venus pro amica 14. pro amore 29, 79. pro libi- dine 29. pro dicendi gratia 77. pro oleribus</i>	42
<i>Venusinæ sylvæ pro quibus- vis</i>	12
<i>Ver pro anno 20. pro flo- ribus</i>	47
<i>Verbera pro loris</i>	34
<i>Verruca pro monte</i>	70
<i>Versare oves pro pascere</i>	48
<i>Vesanus gradus</i>	50
<i>Vexilla pro turmis</i>	48
<i>Victoria</i>	

Index Specialis, &c.

<i>Victoria insolens</i>	35	<i>Ulysses pro Vastro</i>	14
<i>Vina pro pateris; poculis</i>	49, 86	<i>Umbo pro toga</i>	20
<i>Vir bone pro male</i>	88	<i>Ungula pro equo</i>	20, 65
<i>Vir gregis</i>	55, 66	<i>Vocabitur votis, pro erit</i>	
<i>Virgilius pro Poeta</i>	14,	<i>Deus</i>	86
68, 79. <i>pro Poemate</i>	30	<i>Urbs pro Roma; Troja</i>	10,
<i>Virgo belluis inimica, pro</i>		78. <i>pro civibus</i>	43. <i>Tro-</i>
<i>Diana</i>	14	<i>jans</i>	75. <i>Philosophie</i>
<i>Virtutes pro virtuosus</i>	80	55. <i>ultima pro ultima</i>	
<i>Visum sum pro visus sum</i>	79	<i>parte</i>	18
<i>Vita pro Arte quâ vivitur</i>	75	<i>Urere pro exsiccare</i>	65
<i>Vita æterna pro medio ad</i>		<i>Uva pro vino</i>	74. <i>pro a-</i>
<i>vitam æternam</i>	36	<i>pum examine</i>	76
<i>Vitis pro vino</i>	74	<i>Vulcanus pro igne</i>	41
<i>Vitis vera</i>	54	<i>Vulnera pro ictibus</i>	35
<i>Vitium pro vitioso</i>	69, 80	<i>Vulpes pro Herode</i>	54
<i>Vitrea unda</i>	55	<i>Uxores olentis mariti, pro</i>	
<i>Vivebat ebur; lacerta</i>	56	<i>capris</i>	66
<i>Vivus amor, pro amore vi-</i>			
<i>ventis</i>	50. <i>Vultus</i>		
<i>Ultima platea</i>	18		

X.

X *Anthus pro aque i-*
psius parte 18

Books Printed for and Sold by *Tho. Sawbridge*, at the Three Golden Flower-de-luces, in *Little Britain*.

Holyokes Dictionary. Folio.

Skiners Lexicon. Folio.

M. T. Ciceronis Opera quæ extant omnia : Ex sola fere Codd. Mss. Fide emendata. Studio atque industriâ *Jani Gulielmi & Jani Gruteri* : Quorum Annotata omnia, prius in calce Operis congesta, suæ nunc cuique paginæ subjiuntur. Adjungitur item *Frobenii Penu Tullianum* decem Indicibus summâ cum curâ huic Editioni adaptatis comprehensum. Juxta Exemplar *Hamburgense*. Folio.

Suarez de Legibus. Folio.

Goldmans Dictionary. Quarto.

The Art of *Dialling*, performed Geometrically, by Scale and Compasses : Arithmetically, by the Canons of Sines and Tangents : Instrumentally, by a Trigonal Instrument, accommodated with Lines for that purpose ; The Geometrical Part whereof is performed by Projecting of the Sphere in Plano, upon the Plain it self, whereby not only the Making, but the Reason also of Dials is discovered. The Second Edition diligently corrected and enlarged, with a second way of Geometrical Dialling, very Easie, Plain, and Universal. By *William Leybourn*, Philomath. Quarto.

The first Book of Architecture, by *Andrea Palladio*. Translated out of Italian : With an Appendix touching Doors and Windows, by *P^r Le Muet* Architect to the French King. Translated out of French by *G. R.* Also Rules and Demonstrations, with several Designs for

A Catalogue of Books.

for the Framing of any manner of *Roofs* either above *pitch* or under *pitch*, whether *Square* or *Bevel*, never published before. With Designs of *Floors* of variety of small pieces of *Wood*, lately made in the Palace of the Queen Mother, at *Somerset-House*; a Curiosity never practised in *England* before. The Fourth Edition corrected and enlarged. With the new Model of the Cathedral of *St. Pauls* as it is now to be built. *Quarto*.

Some Improvements to the Art of Teaching, especially in the first Grounding of a young Scholar in Grammar Learning. Shewing a short, sure, and easie way to bring a Scholar to *Variety* and *Elegancy* in writing *Latine*. Written for the Help and Ease of all *Ushers* of Schools, and *Country School-Masters*, and for the Use and Profit of all younger Scholars. The Third Edition with many Additions. By *william walker*, B. D. Author of the Treatise of Idioms and English Particles. *Octavo*.

Idiomatologia Anglo-Latina, sive Dictionarium Idiomatum Anglo-Latinum: In quo Phrases, tam *Latinæ* quàm *Anglicanæ* Linguæ sibi mutuò respondentes, sub certis quibusdam Capitibus secundum Alphabeti ordinem è regione collocantur. In usum tam Peregrinorum, qui Sermonem nostrum Anglicanum, quàm Nostratum, qui Latinum Idioma callere student. Tertia Editio. Cui accessit istiusmodi Phrasium & Idiomatum additio in Utraque Lingua ad minus trium millium. Operâ, Studio, & Industriâ *Guilielmi Walker*, S. T. B. *Octavo*.

De Argumentorum Inventionem Libri duo, quorum prior agit de Inventionem Logicâ, alter de Inventionem Rhetoricâ, in studiosæ Juventutis tam Scholasticæ quàm Academicæ Usus conscripti. Ab Authore *Guilielmo Walker* Scholæ *Granthamienfis* in Agro *Lincolnienfi* Magistro. *Octavo*.

Clavis

A Catalogue of Books.

Clavis Græcæ Linguae, tribus Partibus distincta: Quarum, I. Breves Sententiæ Græcæ, Latine Expli- cata, quibus omnia Græcæ Linguae Primitiva, quocunq; modo inclusa, comprehenduntur. II. Omnes totius Lin- guæ Græcæ Voces Primogeniæ, in vulgari Lexico occur- rentes, Alphabeticè disponuntur; necnon earundem de- rivata præcipua subjunguntur. III. Vocabula Latino- Græca. Opusculum apprimè utile, & maximè accom- modum iis qui Linguae Græcæ studio capiuntur. Au- tore Eilardo Lubino. Editio novissima, superioribus omnibus multò repurgatior, & locupletior reddita. Operâ & Curâ J. H. & W. D. Octavo.

Mythologia Æsopica: In qua Æsopi Fabulæ Græco- Latinæ CCXCVII. Accedunt Babriæ Fabulæ etiam auctiores. Secundum Editionem Isaaci Nicolai Nive- leti. Præponitur Historia Viræ, Morum, Fortunæ, & Interitûs Æsopi. Composita studio Joachimi Came- rarii: Et adjicitur Ceberis Tabula. In Usûm Scholæ Ætonensis. 12°.

Sacrarum Profanarumq; Phrasium Poeticarum The- saurus recens perpolitus, & numerosior factus. Ope- râ M^{ri} Johannis Buchleri, in Wicradt Præfecti. Auctus signatis locis à P. Nicasio Baxio; cui jam demum so- lius Virgilii nomina Synonyma separatim à D. Buchlero addita sunt. Adhæret insuper Reformata Poëseos In- stitutio Musarum candidatis cognitu perquam neces- saria. Necnon Epitome Historiæ præcipuorum Poë- tarum tum Græcorum tum Latinorum locupleta ex Joh. Gerardo Vossio. Editio decima octava, ab innumeris mendis repurgata, & correctior facta; cui insuper addita sunt nonnulla de carmine Dramatico veterum Poëtarum ab Edvardo Philippo Londinensi. 12°.

Formulæ Oratoriæ, in Usûm Scholarum concinna- tæ. Cum Praxi & Usu earundem in Epistolis, The- matibus, Declamationibus contexendis. Accessit Dux Poeticus cum suis aliquot Poematiolis. Editio un- decima

A Catalogue of Books.

decima novissima Autoris Opera multò limatior & emendatior. 12°.

Dictionary Minus: A Compendious Dictionary, *English Latin* and *Latin-English*. Wherein the Classical Words of both Languages are aptly rendred. Also the received Names of *Herbs, Plants, &c.* largely inserted; divers *Proverbs* explained; and many *Antiquities* illustrated. The Second Edition. By *Christopher Wase*, Superiour Beadle of the *Civil Law* in *Oxford*. Octavo.

The Experienced Angler: Or, Angling Improved. Being a *General Discourse* of Angling. Imparting the aptest Ways and choicest Experiments for the taking of most sort of *FISH* in *Pond* or *River*. By *Col. Robert Venables*. The Fifth Edition much Enlarged. Octavo.

The History of the Turks, describing the Rise and Ruine of their first Empire in *Persia*; the Original of their second. Containing the Lives and Reigns of their several Kings and Emperours, from *Ottoman* its first Founder to this present Year, 1683. Being a succinct Series of History of all their Wars (Foreign and Domestick) Policies, Customs, Religion and Manners; with what else is worthy of Note, in that great Empire. Octavo.

Divine Poems, containing the History of *Jonah, Esther, Job, Samson*. Together with *Sions Sonnets* and *Elegies*. Written and augmented by *Francis Quarles*. Now illustrated with Sculptures to the several Histories, not in the former Editions. Octavo.

Troposche-

Troposchematologia Rhetorica

LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

De Rhetorica, ejusque Ornamentis.

Quid est Rhetorica ?
Rhetorica est Ars præcepta tradens de
exornandâ oratione.

Docet Rhetorica exornare orationem,
non omnibus omnino modis, sed suis quibusdam &
sibi propriis, nempe Tropis & Figuris, Pronuncia-
tione & Actione.

Rhetorica (scil. ars vel facultas) ῥητορικὴ (scil.
τέχνη) dicitur à ῥήω dico, (voce dicendi nat' ῥη-
χὼ sumptâ) ac si iste solus sit censendus dicere, qui
Rhetoricè, hoc est ornatè, dicat.

Quotuplicia sunt Orationis Ornamenta ?

Orationis ornamenta duplicia sunt, Interna scili-
cet, & Externa.

Quenam sunt Interna Orationis Ornamenta ?

Interna Orationis Ornamenta duo sunt, Tropus
nempe, & Schema, sive Figura.

Ornari Orationem Græci putant, si verborum immu-
tationibus utantur, quas appellant τροπὴς. & senten-
tiarum orationisque formis, quas vocant σχήματα.
Cic. lib. clar. Orator.

N. Differunt Tropi & Schemata, quod illis semper invertatur significatio: Schemata autem, siue permanent, siue mutetur significatio, (nam tam translatis, quàm propriis figuratur oratio) alio habitu induant orationem. Voss. Instit. Orat. lib. 4. cap. 5.

Primo agendum est de Tropis, deinde de Schematibus, siue Figuris.

C A P U T II.

De Troporum Tractatione; de Tropo in Genere; deque Tropi Generibus & Affectionibus.

QUotuplex est Troporum tractatio?
Troporum tractatio duplex est, *Analytica* & *Synthetica*.

Quid est Troporum *Analysis*?

Troporum *Analysis* est quâ Tropos, impropria propriis exponentes vocabulis, resolvimus.

Quid est Troporum *Synthesis*?

Troporum *Synthesis* est quâ Tropos, propria impropria permutantes vocabulis, componimus.

N. De Tropis agitur in hoc Tractatu primum Analyticè, deinde Syntheticè.

Quid est Tropus?

Tropus est ornata dictionis mutatio à significatione suâ in alienam; seu dictionis improprie loco propriae usurpatio. Vel,

Tropus est Ornamentum Rhetoricum (siue orna-

tus dicendi modus) quo dictio aliqua, à propria suâ significatione mutata, ad aliud significandum usurpatur, quàm primò proprièque significat. Sive quo nominatur impropria dictio, & intelligitur propria.

Cùm quis, viso in arenâ *humani pedis vestigio*, dicit se vidisse *pedem hominis*; non id tum significat vox *pedis*, quod primò proprièque significat: nam primò proprièque significat illud *humani corporis membrum*, quo quis loco insistit, vel loco movetur; at hic significat, non illud hominis *membrum*, sed membri illius *signum* aliquod, nempe *vestigium*.

Tropus Τρόπος derivatur à τέρεπα (præterito medio verbi τρέπω *verto*, sive *muto*) quia in omni Tropo *mutatio* aliqua dictioni accedit; ut quæ ibi non suâ, sed alienâ (h. e. non propria, sed impropria) significatione usurpetur.

N. Dictio Propria est, quæ rem adæquatè, atque ut verè in se est, exprimit.

Dictio Impropria est, quæ plus, vel minus, vel aliud, vel aliter, quàm res verè est, significat.

Quot in Tropo consideranda veniunt?

In Tropo consideranda veniunt Genera ejus & Affectiones.

Tropi Genera quot sunt?

Tropi Genera sunt quatuor: Synecdoche, Metonymia, Metaphora, & Ironia.

Vel res ita arcto vinculo conjunguntur, ut unum sit de alterius essentiâ, veluti Totum & Pars ejus, quæ Synecdoche commutat: vel non quidem unum de alterius essentiâ est, sed tamen cum ejus essentiâ conjungitur, sive quia alterum alterius causa est, sive quòd unum alteri insit, aut adsit, alterumve præcedat, aut sequatur, quæ invertit Metonymia; quæ verò conjuncta non sunt, alterum cum alterius essentiâ, ea

aut similia tantùm sunt ; cuiusmodi commutat *Metaphora* ; aut etiam opposita, quorum unum pro altero ponit *Ironia*. Et hinc oritur Troporum Numerus & Methodus.

Obiter notandum, posse unam eandemque dictionem diversâ ratione ad diversos vel Tropos vel etiam Troporum Genera referri. Ut *Canities*, quæ est & effectum senectutis, & signum senectutis, potest pro *Senectute* poni, vel per Metonymiam Effecti, ut est quid à senectute productum, vel per Metonymiam Adiuncti, ut est senectutis *Signum*. Sic quia anima humana potest considerari vel ut hominis *Causa* Formalis, vel ut ejusdem *Pars* Essentialis : ergo cùm pro homine ponitur ; si consideretur ut *Causa*, refertur ad Metonymiam ; si ut *Pars*, refertur ad Synecdochen.

Notandum porrò, Tropicè usurpari posse non singulas tantùm voculas, sed etiam Sententias, Phrases, Periphrases, adeoque in Tropi definitione intelligi *Dictionem*, non simplicem tantùm, sed etiam *complexam*.

Quot sunt Tropi Affectiones ?

Tropi Affectiones quinque sunt, Catachrêsis, Hyperbole, Hysterêsis, Metalepsis, & Allegoria.

Troporum Affectiones sunt quidam quasi Troporum habitus, sive qualitates, quibus afficiuntur Tropi ; secundum quas dicitur Tropus hoc vel illo modo affici : scilicet esse vel durior & injucundior ; vel altior & gravior ; vel humilior & levior ; vel in uno verbo multiplex ; vel in verbis pluribus unus.

Primò agendum de Tropi Generibus, deinde de Affectionibus.

C A P U T III.

*De Synecdoche in Genere : deque Toto
& Partibus.*

Quid est Synecdoche ?

Synecdoche est Tropus, quo res, quæ cum alterius essentiâ sic conjungitur, ut de ejus essentiâ sit, pro eâ re ponitur, cujus de essentiâ est.

Vel, Synecdoche est Tropus, quo ponitur nomen Totius ad significandum Partem, vel nomen Partis ad significandum Totum : h. e. quo nominatur Totum & intelligitur Pars ; vel nominatur Pars & intelligitur Totum.

Dicitur Συνεκδοχή Synecdoche à συνεκδίδωμαι *comprehendo* : quia hoc Tropo comprehenditur vel sublatiori vocabulo arctius, vel sub arctiori latius, scil. Pars sub Toto, vel Totum sub Parte.

Ad Tropi hujus naturam intelligendam, est aliquid de Toto & Partibus ex Logicorum præceptis petendum.

Quid est Totum ?

Totum est, quod ex partibus constat.

N. Cæterum in Toto non satis est, quod partes sunt, nisi debito & modo & ordine inter se unitæ sint.

Quid sunt Partes totius ?

Partes Totius sunt res illæ, ex quibus constituitur Totum.

Quotuplex in Rhetoricâ consideratur Totum ?

Consideratur in Rhetoricâ triplex Totum ; nempe, Universale, Essentiale, & Integrale.

Quid est Totum Universale ?

Totum Universale est Genus respectu Specierum, aut Species respectu Individuorum.

N. Partes Generis sunt Species ; Speciei Partes sunt Individua. Quia Genus dividitur in Species ; & Species dividitur in Individua. Animal enim vel est rationale sive homo, vel irrationale sive brutum. Homo autem est vel Petrus, vel Paulus, &c.

Quid est Genus ?

Genus est vox naturam significans universalem, quæ de pluribus & Specie differentiis prædicari potest in quæstione quâ quæritur quid res sit.

Ut cum quæritur *quid sit homo ?* vel *quid sit brutum ?* respondetur, est *animal*. Unde liquet *Animal* esse Genus & hominis & bruti.

N. Prædicari nihil aliud est quàm affirmari. Specie autem differre dicuntur, quæ differunt essentialiter, seu quæ essentiis distinguuntur sub eodem genere, ut homo & brutum, quæ Genere quidem conveniunt, sunt enim utraque animalia, sed Specie differunt, quòd non sit eadem hominis brutique essentia, sed diversa.

Dicitur Γένος Genus, ab inusitato verbo γίγνω (cujus in locum successit γίγνω gigno) quod à Genere, seu parente aliquo, Species & Individua, tanquam filii & nepotes, gignantur.

Quid est Species ?

Species est vox naturam significans universalem, quæ de pluribus & numero differentiis prædicari potest in quæstione quâ quæritur quid res sit.

Ut cum quæritur, *quid est Aristoteles ?* vel *quid est Alexander ?* respondetur, *Homo est*.

N. Numero differre dicuntur, quæ cum ejusdem sint essentia, ut multa numerari possunt, sicut Individua ejusdem Speciei, v. gr. Socrates, Plato, Aristoteles, Alexander, &c.

Quid est Individuum?

Individuum est vox naturam significans singularem, quæ de uno tantum suapte naturâ prædicari apta est.

Ut Socrates; hic homo. Singularis enim Socratis (aut hujus hominis) natura, de nullo dici potest nisi de uno Socrate (aut hoc homine.)

N. Singularia dicuntur Individua, quod in plura ejusdem nominis, naturæ, & quantitatis dividi nequeant. Alexander enim dividi potest in corpus & animam; vel in caput, ventrem, pedes, cæterosque corporis artus: at dividi in plures Alexandros non potest. Sic Ternio potest dividi in tres Unitates; at dividi non potest in tres Terniones. Denique Sextarius vini potest dividi in plures vini particulas: at in plures vini Sextarios dividi non potest.

Quid est Totum Essentiale?

Totum Essentiale est quod constat ex Materiâ & Formâ.

N. Partes Totius Essentialis sunt Materia & Forma.

Materia est, ex quâ res aliqua aut fit, aut constat.

Ut elementa sunt materia corporum mistorum; semen viventium; aurum aut argentum poculi; ferum gladii; lignum scamni; triticum panis, &c.

Illud, quod ex Materiâ fit, vel constat, dicitur *Materiatum* seu *Compositum*.

Forma est per quam res est id, quod est.

Ut anima rationalis est forma hominis; anima sen-

ficiva est forma animalis ; anima vegetativa est forma viventis.

Illud quod per Formam est id, quod est, dicitur *Formatum*.

Cum dicitur res esse id, quod est, per formam, sensus est constitui unumquodque in certâ aliquâ rerum Specie per Formam. E. g. Homo est Totum Essentiale, respectu corporis & animæ ex quibus constat. Corpus est Materia, Anima Forma est. Per corpus homo aliquid est ; sed per animam est id, quod est, nempe homo. Nam posito, quod corpus hominis aliâ cujusvis animalis formâ informetur, erit animal ignoti adhuc & Nominis & Speciei ; at non erit Homo. Per Formam utique est, quod res sit id, quod est.

Notandum porrò, propriè dictas rerum Formas serè esse nobis ignotas ; quod autem cuique maxime essentiale est, posse id pro ejus Formâ accipi, atque usurpari.

Quid est Totum Integræ ?

Totum Integræ est, quod partem extra partem habet.

Hoc duplex est ; *Continuum*, cujus partes communi termino copulantur ; ut Linea, Superficies, Corpus, Tempus : & *Discretum*, cujus partes non copulantur communi termino ; ut Numerus.

N Habere partem extra partem, est habere partes, non tantum essentiâ, verum etiam situ, aut saltem ordine differentes. Partes quidem Totius Essentialis sunt simul, seque mutuò penetrant & permeant, ut Materia & Forma. At Partes Totius Integralis non sunt simul ; sed aut situ & spatio diversæ sunt, ut videre est in corpore humano, cujus partes, caput, venter, manus, pedes, diversæ & situ & spatio sunt, nec ulla earum aliam in se continet : aut saltem diversæ sunt ordine, ut videre est in Tempore & Numero. Temporis enim partes sunt Instantia ; Numeri, Unitates. At nec in Tempore
nulla

Nulla duo Instantia sunt simul; nec in Numero ulla duæ Unitates simul sunt. Sed tam in Tempore Instantia, quàm in Numero Unitates ordinem servant; unumque eorum semper ordine præcedit alterum; nec ab eorum aliquo uno continetur alterum. Continetur quidem in Quaternario numero Ternarius: at ista Unitas, quæ Ternario numero addita Quaternarium numerum constituit, nullam earum unitatum, ex quibus constitit numerus Ternarius, in se continet; nec suâ major est quantitate, quàm qualibet una ex illis tribus unitatibus. Nec dissimiliter se habet res in pluribus Temporis Instantibus.

Quotuplex est Synecdoche?

Synecdoche sextuplex est; scilicet Totius Universalis, & Partis ejus; Totius Essentialis, & Partis ejus; Totius Integralis, & Partis ejus.

CAPUT IV.

De Synecdoche Totius Universalis, & Partis ejus; seu de Synecdoche, Generis, Speciei, & Individui.

Quid est Synecdoche Totius Universalis? Synecdoche Totius Universalis est Tropus, quo nomen Totius Universalis ponitur ad significandum aliquam ejus partem.

Hæc Synecdoche duplex est; Generis pro Specie; & Speciei pro Individuo.

Quid est Synecdoche Generis pro Specie?

Synecdoche Generis pro Specie est Tropus, quo ex nomine Generis significatur Species. Vel—

—quo nomen Generis usurpatur ad significandum Speciem: h. e. quo nominatur Genus, & intelligitur Species.

Ut cùm *Virgilius* posuit *alitem* pro *aquilâ* (ut & *Hor.* pro *vulture*) & *quadrupedem* pro *equo*. Sic cùm *Creatura*, vel *mortalis* ponitur pro *homine*. Nil *mortalibus* arduum est. *Hor. Car. 1. Od. 3. & ib. lib. 3. Od. 29.* Ridet, si *mortalis* ultra fas trepidat. Aut cùm *mater* ponitur pro *novercâ*. Quos dura premit custodia matrum. *Hor. l. 1. Ep. 1.* Sic cùm ponitur à Græcis *ἄγρις* (avis) pro *gallinâ*; à Latinis *olus* pro *brassicâ*; ab utrisque *ἀφρογυνή*, *stultitia* pro *stupro*. Sic apud *Senec.* *Medeam* v. 685. *Squimeæ turba* ponitur pro *serpentibus*: & ib. v. 695. *duæ feræ* pro *duabus ursis*. Et apud *Mart. l. 1. ep. 107.* *bellua* ponitur pro *Elephanto*. *Nigræ belluæ* nil negat magister. Item cùm *ἱερῆν*, aut *facere* ponitur pro *sacrificare*; ut apud *Virg. Eclog. 3.* *cum faciam vitulâ*— & *Juven. 9. Sat.* *Pro populo faciens*— *Saufeia.* & *Hor. l. 3. Od. 14.* *Mulier prodeat justis operata divis.*

Quid est Synecdoche Speciei pro Individuo?

Synecdoche Speciei pro Individuo est Tropus, quo ex nomine Speciei significatur Individuum. Vel—
—quo nomen Speciei usurpatur ad significandum Individuum: h. e. quo nominatur Species, & intelligitur Individuum.

Ut cùm *Cicero* dixit, *Sine dubio perdidimus hominem*, intelligens *Catilinam*. Sic ponitur Poeta pro *Homero*, aut *Virgilio*; Orator pro *Demosithene* aut *Cicerone*. Et sic ponitur *Urbs* pro *Trojâ*, vel *Româ*, vel quâlibet aliâ singulari civitate.

N. *Sicubi* ponatur Genus pro Individuo, (ut cùm apud *Hor. l. 1. Od. 3.* *Audax Iapeti genus* dicitur pro *Prometheo*: Item cum *l. 3. Od. 3.* *Medius liquor* ponitur pro *mari Gaditano*) fit hoc per *Metalepsin* (de quâ postea, Cap. 20.) *Primò enim Genus* ponitur pro *Specie*; tum verò *Species* ponitur pro *Individuo*; per *duplicem scilicet Synecdochen*; viz. *Generis pro Specie*, & *Speciei pro Individuo*. *Nisi malis (cum aliis) u-*

trumque hunc Tropum sub uno, scil. *Synecdoche Generis*, comprehendere; *Generis videlicet nomine intelligens quisquid est generalius.*

Quid est Synecdoche Partis Totius Universalis?

Synecdoche Partis Totius Universalis est Tropus, quo aliqua Totius Universalis pars pro Toto Universalis ponitur.

Hæc *Synecdoche Duplex est; Speciei pro Genere, & Individui pro Specie.*

Quid est Synecdoche Speciei pro Genere?

Synecdoche Speciei pro Genere est Tropus, quo ex nomine Speciei significatur Genus. Vel—

—quo nomen Speciei usurpatur ad significandum Genus: h. e. quo nominatur Species, & intelligitur Genus.

Ut cum in oratione Dominicâ, per *panem*, quæ una est ciborum humanorum species, intelligendum est omne illud, quo sustentari pascive solet humana natura. Et quando *Cicero Catilinam* vocavit *parricidam civium*; cum intelligeret eum esse eorum interfectorem. Quippe Interfectorum species est Parricida. Omnis enim Parricida est Interfector: non omnis interfector parricida. Sic cum *Virgilius Chao-niam* glandem posuit pro quavis glande; & *pocula Acheloia* pro cuiusvis aquæ poculis. Item *Arma*, pro instrumentis agrestium. Georg. I. v. 160. ut & *Robur*, pro quavis materiâ unde conficiuntur aratra, ib. v. 162.

Quid est Synecdoche Individui pro Specie?

Synecdoche Individui pro Specie est Tropus, quo ex nomine Individui significatur Species. Vel—

—quo nomen Individui usurpatur ad significandum Speciem: h. e. quo nominatur Individuum, & intelligitur Species.

Ut cum ponitur *Irus* pro paupere; *Cræsus* pro divite; *Aristides* pro iusto; *Mecænas* pro patrono; *Machaon*

Machaon pro *Medico*. Hinc Mart. l. 2. ep. 16. Dimitte *Machaonas* omnes: i. e. *Medicos*. Sic cùm ponitur *Mare Myrtoum* vel *Carpathium* pro quovis mari; *Eurus*, vel *Aquilo* pro quovis vento; *Sardinia* pro loco insalubri; *Adria* pro mari tempestuoso; *Venusina Sylva* pro quibuscumque sylvis; *Aetheris* vel *aeris* altitudo pro cuiuscumque altæ rei altitudine.

N. Quum ponitur Individuum pro Genere, fit hoc per *Metalepsin*, Cap. 20. Primò enim Individuum ponitur pro Specie, tum verò Species ponitur pro Genere; per duplicem scilicet *Synecdochen*, Individui pro Specie, & Speciei pro Genere. Nisi malis *Synecdochen* Individui (id quod faciunt alii) comprehendere sub *Synecdoche* Speciei: quasi sub Speciei nomine intelligatur quicquid est specialius.

Sicubi etiam ponitur Species pro Specie, fit hoc quoque per *Metalepsin*; posita scilicet primò Specie una pro Genere; tum posito Genere pro Specie alterâ. Sic cùm *ærea* videntur arma, (ut sæpe apud *Homerum*) quæ verè *ferrea* sunt, primò *æs* ponitur pro metallo, per *Synecdochen* Speciei pro Genere; tum *Metallum* ponitur pro ferro, per *Synecdochen* Generis pro Specie. Hinc Virg. Georg. 4. v. 174. *Alii stridentia tingunt Æra lacu*. Ubi *æs* posuit pro ferro. Sic Ovid. Met. 13. v. 392. *Qua patuit ferro lethalem condidit ensẽ*, *Nec valere manus infixum educere telum*. Ubi *telum* posuit pro ense: i. e. Speciem pro Specie. Sic Hor. l. 1. Carm. Od. 2. *Columbas* posuit pro *turturibus*. Nota quæ sedes fuerat *columbis*. Ib. posuit, *Persas* pro *Parthis*. Huc etiam referri potest, cum *profundum* ponitur pro alto; vel *altum* pro profundo: id quod sæpe fit.

Denique siquando ponitur Individuum unum pro alio (ut *Æn.* l. 4. v. 215. *Paris* ponitur pro *Anea*) fit hoc per *Metaphoram*, propter aliquam utriusque similitudinem;

litudinem ; vel per *Ironiam*, propter aliquam inter utrumque oppositionem ; vel per *Metalepsin*, posito scilicet primùm Individuo uno pro Specie ; tum posita Specie illa pro Individuo altero. Ut, cùm, propter urbium vicinitatem ponitur *Sidon* pro *Tyro*. Nam primò ponitur *Sidon* pro *Urbe*, per *Synecdochen* Individui pro Specie : tum ponitur *urbs* pro *Tyro*, per *Synecdochen* Speciei pro Individuo. Sic fit cùm *Argos* ponitur pro *Sparta*. Hinc dicitur *Dido Sidonia*, pro *Tyria* ; & *Helena Argiva*, pro *Spartana*. Vid. *Virg. Æn. I. v. 617, 623, 654*. Sic cùm dicit *Dido* apud *Virg. Æn. I. Atque utinam rex ipse Noto compulsus eodem Afforet Æneas*. Primò per *Notum* intelligitur *Ventus* ; tum per *ventum* intelligitur *Boreas*. Non enim *Australi*, sed *Aquilonali* fertur vento ex *Sicilia* in *Lybian*.

Appendix de Antonomasiâ.

Duos Tropos scilicet *Synecdochen* Speciei pro Individuo, & Individui pro Specie, quidam sub *Antonomasiâ* nomine tradunt. Libet itaque Lectoris gratiâ ad hujus considerationem parumper excurrere.

Quid est Antonomasiâ ?

Antonomasiâ est transmutatio communis nominis pro proprio, & proprii nominis pro communi.

Hujus itaque duo sunt genera ; alterum, quo commune sumitur pro proprio, quodque est idem cum *Synecdoche* Speciei pro Individuo ; alterum, quo proprium sumitur pro communi quodque est idem cum *Synecdoche* Individui pro Specie.

Ad prius *Antonomasiâ* Genus referunt, quando pro *Nomine Proprio* ponitur,

Primò, *Nomen Patronymicum*. Ut *Saturnius* pro *Jove* ; *Priamides* pro *Hectore* ; *Atrides* pro *Agamemnone* vel *Menelao* ; *Tydides* pro *Diomede* ; *Pelides* pro *Achille* ; *Anchisiades* pro *Æneâ*, &c.

Secun-

Secundò, *Nomen Gentile*. Ut *Cytherea* vel *Erycina* pro *Venere*; *Arpinas* pro *Cicerone*; *Pænus* pro *Hannibale*; *Ithacus* pro *Ulysse*; *Tuscus* pro *Sejano*.

Tertiò, *Epitheton Appellativum*. Ut *Omnipotens* pro *Fove*; *Impius* pro *Æneâ*. Ut Virg. *Æn.* 4. *Thalamo quæ fixa reliquit Impius*, i. e. *Æneas*, scil. ex mente dicentis.

Quartò, *Nomen studii, artis, officii, dignitatis*. Ut *Philosophus* pro *Aristotele*; *Orator* pro *Demosthene* vel *Cicerone*; *Poeta* pro *Homero* aut *Virgilio*; *Apostolus* pro *Paulo*; *Prætor, Consul, Episcopus, Doctor, &c.* pro singularibus hominibus in aliquo horum, vel honorum, vel officiorum constitutis.

Quintò, *Periphrasis non reciproca*. Ut *Trojani belli Scriptor* pro *Homero*; *Veneris filius* pro *Æneâ*; *sævis inimica Virgo Belluis* pro *Diana*.

Ad posterius *Antonomasiæ Genus* referunt, quando pro *communi seu Appellativo Nomine* ponitur. Vel,

Primò, *Proprium personæ Nomen*. Ut *Cato* pro *Sapiente*; *Virgilius* pro *Poeta*; *Tullius* pro *Oratore*; *Mecænas* pro *Patrono*; *Aristides* pro *Iusto*; *Prometheus* pro *Fígulo*; *Tiresias* pro *Cæco*; *Achilles* pro *forti*; *Nestor* pro *diserto*; *Ulysses* pro *vasfro*; *Thersites* pro *deformi*; *Sardanapalus* pro *molli*; *Nero* pro *crudeli*; *Catilina* pro *scelerato*; *Brutus* pro *bono*; *Venus* pro *amicâ*; *Lucretia* vel *Penelope* pro *pudicâ*; *Helena* pro *adulterâ*.

Secundò, *Proprium Gentis, Nationis, vel Loci Epitheton*. Ut cùm ponitur *Musa Attica*, pro quovis *Athenis* nato eloquentiâ præcellente; *Massicum vinum* pro quovis alio nobiliore vino; *Sus Sabellicus*, *Aper Caledonius*, *Leo Numidicus* pro quovis sue, apro, leone. Sic cùm *Leena Getula* pro quavis *leena* ponitur. Hor. *Carm.* l. 3. *Od.* 20. *Pariussve lapis* pro *Marmore*. Virg. *Æn.* l. 597. Item cùm *Pænus* ponitur pro perfido, vel *Cretensis* pro mendace. Licet in hoc loquendi modo sit etiam *Metaphora*; cùm idem dicatur

dicatur aliquis esse *Pænus*, vel *Cretensis*, qui non est de alterutrâ gente oriundus, quòd morum similitudine aliquâ, scil. perfidiâ, vel mendacitate *Pænos* vel *Cretenses* referat.

Dicitur *Ἀντονομασία* Antonomasia, ab *ἀντὶ* pro, & *ὀνομάζω* nomino: quia Antonomasia ejusmodi est dicendi modus in quo nomen aliud ponitur pro alio, & discretim commune pro proprio, vel proprium pro communi.

C A P U T V.

De Synecdoche Totius Essentialis, & Partis ejus.

Quid est Synecdoche Totius Essentialis?

Synecdoche Totius Essentialis est Tropus, quo nomen Totius Essentialis ponitur ad significandum alterutram illius partem. Sive—

—quo nomen *Compositi* ponitur ad significandum vel *Materiam* vel *Formam*.

Aliquando *Compositum* ponitur pro *Materiâ*: h. e. nominatur *Compositum*, & intelligitur solùm *Materia*.

Ut, *Sustulerunt Dominum meum*, i. e. Domini mei Corpus. Sic Virg. *Ter circum Iliacos raptaverat Hectora muros*, i. e. exanimum Hectoris corpus. *Juven. 10. Sat. Plenæ sororibus urnæ*, i. e. sororum cineribus, & ossibus. Id. *Expende Hannibalem*, i. e. Hannibalis cineres. Sic Homer. l. 1. *Iliad. αὐτὸ δ' ἐλάει τεύχε κυνέαι*, i. e. αὐτὸ σάμαλα.

Hoc cùm fit, dici potest hic Tropus Synecdoche *Materiati* pro *materiâ*.

Aliquando *Compositum* ponitur pro *Formâ*: h. e. nominatur *Compositum*, & sola intelligitur *Forma*.

Ute

Ue cùm (Luc. 16. v. 23.) dicitur *Dives* vidisse *Abrahamum* procul, & *Lazarum* in sinu ejus, voces illæ, *Dives*, *Abrahamus*, *Lazarus*, solùm significant hominum istorum animas.

Hoc cùm fit, dici potest hic Tropus *Synecdoche Formati* pro *Formâ*.

N. *Materiatum* & *Formatum* nihil aliud sunt quàm ipsum *Compositum*, quod diverso respectu diversas sortitur appellationes, & respectu *Materiæ*, unde componitur, dicitur *Materiatum*, respectu *Formæ* quâ informatur, dicitur *Formatum*: respectu utriusque simul *Conjuncti*, dicitur *Compositum*.

Quid est Synecdoche Partis Essentialis?

Synecdoche Partis Essentialis est Tropus, quo nomen partis essentialis ponitur ad significandum totum essentialē. Sive—

—quo nomen vel *Materiæ* vel *Formæ* ponitur ad significandum totum *Compositum*.

Aliquando nomen *Materiæ* ponitur ad significandum totum *Compositum*: h. e. sola nominatur *Materia*, & intelligitur totum *Compositum*.

Ut cùm ponitur *ferrum* pro *gladio*, vel quibuscunque aliis armis ferreis; *æs*, *argentum*, *aurum* pro *æreis*, *argenteis*, *aureis*ve *nummis*, vel *vasis* inde conflatis; *pinus*, *abies*, *robur* pro *navibus* ex *pinu*, *abiete*, vel *robore* compactis. Sic *Juv. Sat. 8.* posuit *ceras* pro *cereis imaginibus*. Tota licet *Veteres* exornent undique *cereæ Atria*. Et *ib. v. 103.* *Ebur* pro *statua eburnea*. Item cùm ponunt *Græci* *σώματα* pro *hominibus*, præcipuè *servis*. Hinc illud *Demosthenis*, *σώμασι καὶ χεῖμασι καλῶς παρεσκευασμένοι* *hominibus* & *nummis* bene instructi. Sic apud nos dicitur, *any body*, *every body*, *no body*, pro *any*, *every*, *no man*. Hinc item *Horat. l. 1. Od. 35.* dixit, *Imo tollere de gradu mortale corpus*, pro *hominem*. Et *Virg.*

Æn. 3. v. 303. Libabat eimeri Andromache, pro Hectore.

Hæc cùm fit, dici potest hic Tropus Synecdoche *Materiæ pro Materiato.*

Aliquando nomen *Formæ* ponitur ad significandum totum *Compositum* : h. e. sola nominatur *Forma*, & totum *Compositum* intelligitur.

Ut cùm dixit Apostolus, *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit*, intelligendus est *omnis homo*. Sic dixit Cicero, *Vos meæ charissimæ animæ sæpiissimè ad me scribite*, i. e. Vos charissimi mihi homines. Sic dixit Virg. *Animâ litandum Argolicâ*, pro homine Argolico.

Hoc cùm fit, dici potest hic Tropus Synecdoche *Formæ pro Formato.*

Aliquando pars altera essentialis ponitur pro alterâ, nempe *anima* pro *corpore* (qui loquendi modus est *Hebræis* usitatus) hoc autem fit per *Metalepsin*, de quâ postea, *Cap. 19.*

C A P U T VI.

De Synecdoche Totius Integralis, & Partis ejus.

Quid est Synecdoche Totius Integralis?

Synecdoche Totius Integralis est Tropus, quo ex nomine Totius Integralis significatur aliqua ejus pars, seu membrum.

Hæc Synecdoche triplex est, viz. *Corporis*, *Temporis*, *Numeri*.

Primò, *Corporis*; cùm totum corpus ponitur pro aliquo ejus membro vel partè : h. e. nominatur *Corpus*, & intelligitur tantummodo membrum ejus.

Ut

Ut cum ponitur *Elephantus* pro ebore, hoc est, Elephanti dente seu cornu. *Virg. Aen. 6. v. 895.* Item cum dicitur *fontem* ferebant, pro parte fontis; vel cum *Bibere Xanthum, Ararim, Tigrim* dicitur pro bibere partem aquae fluviorum istorum. Sic cum ab *Horatio, l. 3. Od. 7. & Virg. Georg. 1.* Primo vere dicitur pro primâ parte veris. Et primâ nocte pro prima parte noctis. Sic dormire in medios dies dicitur pro dormire in mediam partem dierum. *Hor. l. 1. ep. 2.* Item cum *ultima platea vel urbe* dicitur pro ultimâ plateæ vel urbis parte; ut & *extrema pagina* pro extrema paginae parte; *medius homo*, vel *mulier* pro mediâ hominis, vel mulieris parte. Unde *Plaut. Pæn. 1. 2.* Immo etiam in medio oculo paulum foret, pro in medio [vel mediâ parte] oculi. Aut cum ponitur *Orbis terrarum* pro Imperio Romano.

Huc refertur cum *immensum* pro magno ponitur. Ut *Virg. Georg. 1. An Deus immensi venias maris*, i.e. permagni. Sic ibi. *Illius immensae ruperunt horrea menses.* Sic *Aen. 2. 185.* Hanc tamen immensam *Calchas* attollere molem iussit. Loquitur de equo Trojano.

Huc etiam referri fortasse potest, quando id quod totius est, in Epitheto aliquo, seu Adjectivo nomine, attribuitur parti. Ut cum dixit *Plautus, Ego tibi istam scelestam, scelus, linguam abscindam.* *Amph. 1. 1.* Item *Ovid. Met. 13. In me stolidæ convivia fundere linguae.* Ubi *scelestam linguam*; & *stolidæ linguae* posita sunt pro linguâ scelesti & stolidi hominis; attributis scilicet scelere & stoliditate, quæ sunt propria hominis, uni hominis parti, nempe linguae. Sic dicitur *manus fallax & incontinens & superba*, pro manu fallacis & incontinentis & superbi.

Secundò, *Temporis longioris*; cum longius aliquod tempus ponitur pro breviori: h. e. cum nominatur *Tempus longius*, & intelligitur brevius.

Ut (apud *Terent.*) *Annus est dum comuntur*, i.e. tempus longiusculum. Sic (*Matth. 12. 40.*) ponitur

tur *tres dies*, & *tres noctes*, hoc est, triduum, pro tridui parte, uno scilicet integro die & parte duorum.

Huc refertur cùm *Æternum* ponitur pro *diuturno*. Ut, *Spero æternam inter nos gratiam fore*, i. e. diuturnam, vel duraturam quandiu superstites erimus. *Serviet æternum*, i. e. quamdiu viveret. *Vincula & ea semperpiterna inventa sunt*. Cic. 4. Cat. *Æternis tenebris vinculisque mandare*. Id. ib.

Hæc Synecdoche frequens occurrit in sacris Scripturis.

Tertiò, *Numeri majoris*; cùm major aliquis numerus ponitur pro minore: h. e. nominatur major Numerus, & intelligitur minor. Scilicet——

——Vel (primò) *Pluralis* pro *Singulari*.

Ut, *Nos populo imposuimus*, pro ego imposui populo. Sic dicitur (*Matth. 27. 44.*) *Latrones improperabant ei*, i. e. alter latronum, *Luc. 23. 39.* Sic ponunt Poetæ *Ora* pro *os*, *Colla* pro *collum*;

——Vel (secundò) *Rotundus* pro *Minore*.

Ut si dicas, *Reges imperârunt Romæ annis ducentis quinquaginta*, cùm tantùm ducentos quadraginta quatuor imperârint. Sic *Cicero posuit quadraginta annos* pro *triginta sex*: *D. Paulus (1 Cor. 15. 5.) Duodecim posuit Apostolos* pro *undecim*.

Huc refertur cùm *Certus Numerus* pro *incerto*, sed *minore* ponitur.

Ut (apud *Terent.*) *Millies audiui*, i. e. per sæpe. Sic (apud *Ciceron.*) *Sexcenta licet ejusmodi proferre*, i. e. permulta.

——Vel (tertiò) *Infinitus* vel *Innumerus* pro *Magno*.

Ut si dicas, *Præter eos, qui in acie ceciderunt, infinitus porro hostium numerus se fugæ dedit*. Sic dixit Cic. 3. Catil. *Cùm cædem infinitam civium fecissent*, i. e. permagnam. Id. *Cujus ex ludo, tanquam ex equo Trojano innumeri* (i. e. permulti) *Principes exierunt*. Sic *Appul. Innumerabilia* (i. e. permulta) *piscium genera enumerat*.

Quid

Quid est Synecdoche Partis Integralis ?

Synecdoche Partis Integralis est Tropus, quo ex nomine Partis Integralis Totum Integrale intelligitur.

Hæc etiam Synecdoche triplex est, scil. *Membræ, Temporis, Numeri.*

Primò, *Membræ*; cùm corporis alicujus membrum, vel pars, pro toto corpore ponitur: h. e. nominatur Membrum tantum, & intelligitur Corpus totum.

Ut cùm ponitur *Caput* pro homine; *os* pro facie; *ungula* pro equo; *sumen* pro sue (ut *Juv.* 12. 73.) *teſtum* pro domo; *macro* pro gladio; *carina* vel *puppis* pro nave; *convexum*, *axis*, vel *polus* pro cœlo; *Achaia* pro Græciâ; *apex* pro pileo; *umbo* pro togâ (ut apud *Perf. Sat.* 5.) vel cùm ponitur *Dux* pro exercitu.

Huc fortasse referri potest, cùm id quod Partis est, in *Epitheto* aliquo seu *Adjectivo* nomine, tribuitur Toti. Sic *Horat.* vocat *æratas naves*, quarum tantum rostra erant ærata. *Carm.* l. 2. *Od.* 16. v. 21. Sic legitur *ib.* l. 3. *Od.* 1. *ærata trêremis.*

N. Aliquando Corporis pars una ponitur pro alia. Ut *Virg. Æn.* 5. v. 198. Vastis tremit iſtibus ærea puppis; ubi puppis ponitur pro prorâ. Nam prora, non puppis erat ærata. Est in hoc dicendi genere *Metalepsis*; quam vid. *Cap.* 20.

Secundò, *Temporis brevioris*; cùm brevius aliquod tempus pro longiori ponitur: h. e. nominatur Tempus brevius, & intelligitur longius.

Ut cùm ponitur *bruma* pro hyeme; *ver*, *æſtas*, *autumnus*, vel *hyems* pro anno. Sic dixit *Horat.* (c. *Li.* *Od.* 11.) seu plures hyemes (i. e. annos) seu tribuit *Jupiter ultimam.* Et *ib.* *Od.* 15. Post certas hyemes urit *Achaicus ignis Iliacas domos.*

Tertiò, *Numeri minoris*; cùm minor aliquis numerus

merus ponitur pro majore: h. e. nominatur Numerus minor, & intelligitur major. Scilicet—

—Vel (primò) *Singularis pro Plurali*.

Ut cùm dicitur, *Hostis habet muros*, pro hostes habent; *Romanus prælio victor*, pro Romani; *Miles pro militibus*; *piscis pro piscibus*; *Rana pro ranis*. Hinc Virg. *Æn. 1. Uterumq; armato milite complent*. Ovid. *1. Met. In frondem crines, in ramos brachia crescunt*.

—Vel (secundò) *Rotundus pro majore*.

Ut cùm *mille carinæ*, & *mille puppes* dicuntur (apud Virg. & Ovid.) pro *mille centum & octoginta sex*. Sic cùm eos vocamus *Septuaginta Interpretes*, qui erant *duo & septuaginta*. Ut apud Romanos dicti sunt *Centum viri*, qui erant *centum & quinque*.

Huc refertur cùm *Certus* seu *Finitus Numerus* pro incerto, sed majore ponitur.

Ut cùm (apud Horat.) *Tergeminis tollere honoribus*, ponitur pro *plurimis*. Sic Virg. *Terque quaterque beatos dixit*, pro sæpius, seu multum beatos. *Apocal. 5. 11. Millies centena millia, & decies centena millia* significant numerum penè infinitum.

C A P U T VII.

De Metonymia in genere.

Quid est *Metonymia*?

Metonymia est *Tropus*, quo res una, quæ cum alterius essentiâ sic conjungitur, ut ejus de essentiâ non sit, pro ea re ponitur, cujus cum essentiâ conjungitur.

Vel—quo ex nomine *Causæ* intelligitur *Causatum*, & ex nomine *Subjecti* intelligitur *Adjunctum*, & vice versâ.

Metayu-

Μετωνυμία Metonymia dicitur à *μετά*, significante in compositione *mutationem*, & *ὄνομα* nomen ut sit nominum commutatio: hoc enim Tropo commutant inter se nomina res sibi invicem relatæ, tanquam Causa & Effectum, & tanquam Subiectum & Adjunctum, ita ut unius rei nomine res altera intelligatur.

Ad hunc etiam Tropum intelligendum sunt quedam ex Logicis petenda de naturâ Causæ & Causati Subiecti & Adjuncti.

Quid est Causa?

Causa est id, cujus vi res aliqua est.

Quid est Causatum?

Causatum est id, quod à causis suis constituitur. Sive— quod vi causæ est.

Quot sunt Causarum genera?

Causarum genera quatuor sunt, *Materia*, *Forma*, *Efficiens*, & *Finis*.

Hunc Causarum numerum sic colligunt. Cùm nihil fiat à seipso, sed, quicquid fit, ab alio fiat, datur cujusque rei factæ causa *efficiens*. Tum quia nulla res finita potest aliquid ex nihilo producere, ergo rerum generatione danda est *Materia*, ex quâ res fiant, ut sint aliquid, & *Forma* in materiam introducenda, per quam res sint id, quod futuræ sunt. Denique cùm nihil agat temerè, ergo datur *Finis*, cujus ratiâ efficiens operatur.

Duæ priores, nempe *Materia* & *Forma*, rei, cujus causæ sunt, essentiam ingrediuntur, tanquam constituentibus illius partes. Unde hujus loci propriè non sunt: adeoque nihil hîc dicimus de *Metonymiâ*, vel *Materie*, vel *Formæ*. Tamen earum commutationem cum Composito, magis accommodatè ad puerile caput sub Synecdoche Partis Essentialis tractamus. Vide Cap. 5.

At duæ posteriores, nempe *Efficiens* & *Finis*, hujus loci sunt, & hîc tractandæ erunt.

Quid est Efficiens ?

Efficiens est Caula externa, à quâ res est ;

Vel— quâ res actione verâ producitur.

Ut, pater est Efficiens filii, quem generat ; architectus est efficiens domûs, quam ædificat ; ignis est efficiens caloris, quem producit.

Efficiens influit in Effectum per actionem verè causantem, quâ ratione à Fine distinguitur. Nam res etiam à fine proficiscitur, at non causalitate verâ, sed tantùm Meraphoricâ.

Dicitur autem Efficiens Causa Externa, quia extrinsecè producit aliud, cujus ipsa non est pars. Ut pater non est pars filii ; nec est architectus pars domûs ; nec est ignis in foco pars caloris illius, quem producit in assidentibus.

Quotuplex est Efficiens ?

Efficiens duplex est ; Principalis & Minus principalis.

Quenam est Efficiens principalis ?

Causa Efficiens principalis est, quæ suâ virtute Effectum producit.

Quenam est Efficiens minus principalis ?

Causa Efficiens minus principalis est, quæ causæ principali in producendo effecto subservit.

Hæc vel est Proegumena, vel Procatartica, vel Instrumentum.

Proegumena est, quæ principalem causam intus vel disponit, vel etiam proritat ad agendum.

N. Proegumena aliquando solummodo disponit ; ut cùm temperamentum dicitur causa morum ; aliquando etiam proritat ; ut cùm ira est causa cædis, avaritia furti, superbia luxûs.

Procatartica est, quæ principalem causam extrinsecus incitat ad agendum.

Ad hanc causam reducitur

Primò,

Primò, *Objectum*, scil. quatenus *excitat*, *aut movet* causam principalem.

Secundò, *Occasio*, seu loci temporisque commo-
ditas ad agendum quæ velis, quatenus ea habet vim
aliquam movendi ad agendum, & impedimenta tol-
lit.

Tertiò, *Causa moralis*, h. e. *Author*, sive is qui cau-
sam principalem ad agendum aliquid hortatur, ro-
gat, consulit, persuadet, minis instigat, non impedit
cùm debet & potest, & quoquo modo sic se gerit,
ut effectus ei imputetur.

N. *Author*, h. e. *Scriptor libri*, est operis sui Effi-
ciens *Principalis*.

Quartò, *Causa meritoria*, seu *Meritum*, quo move-
tur agens ad talionem referendam, idque tam in bo-
nis, quàm in malis, tam in conferendo præmium,
quàm in inferendo poenam.

N. Pro causâ meritoriâ interdum sumitur occasio,
veluti cùm injuria illata dicitur occasio pugnae, aut bel-
li, aut cædis: quæ si ficta est, dicitur prætextus.

Instrumentum est, quod causæ principali in effe-
ctione subservit, & istius virtute agit.

Harum omnium causarum sit hoc exemplum. Dum
Sempronius vespertino tempore unâ cum *Pomponio* in
nemore ambulat, occurrit ei *Titius* uxoris mœchus:
hunc, suadente *Pomponio*, *Sempronius* gladio occidit.
Hujus cædis causa *Principalis* est *Sempronius*, *Proega-
mena* est illius zelotypia; *Procatartice* sunt *Obje-
ctum*, *Titius* mœchus; *Occasio*, *Titii* mœchi in istum
locum, & eo tempore adventus; *Causa moralis*, *Pom-
ponius* suator; *Causa meritoria*, *Titii* adulterium
cum uxore *Sempronii*: denique *Instrumentum* est
gladius.

Quid

Quid est Effectum ?

Effectum est id, quod ab Efficiente fit ; vel quod ab efficiente causâ, actione verâ producitur.

E. g. Poema est Effectum Poetæ, qui illud composuit ; domus Architecti, qui illam ædificavit ; mundus Dei, qui illum creavit ; filius Patris, qui illum generavit.

N. Effectum est vel Actio, vel Res actione producta. Est autem Actio, respectu Agentis, Effectum ; & respectu Rei actione productæ, Efficiens. V. g. Scriptio, respectu Scribentis, est Effectum : at respectu Scripturæ, est Efficiens.

Quid est Finis ?

Finis est causa propter quam res est ; vel Finis est causa externa, cujus gratiâ res est, vel fit ; hoc est, cujus amore efficiens incitatur ad agendum.

Ut eruditio est finis studiorum, quia eruditionis amore impellitur studiosus ad studendum.

N. Dicitur autem Finis causa externa, quod non sit pars effecti. Alius ad quod producendum amore sui efficientem incitat.

Quid est Medium, seu Destinatum ?

Medium seu Destinatum est id quod est propter finem (vel gratiâ Finis) ; seu id quod ad finem consequendum destinatur, & cujus ope efficiens finem consequitur.

Ut Meditatio est eruditionis medium, quia destinat studiosus meditari in ordine ad eruditionem consequendam, & meditando consequitur ut sit eruditus.

Dicitur Medium, quatenus eo mediante, finem consequimur : dicitur Destinatum, quatenus ipsum ad finem consequendum destinatur.

Quid est Subiectum?

Subiectum est, quod alicui subijcitur; vel cui aliquid præter ipsius essentiam adjungitur.

Quotuplex est Subiectum?

Subiectum quadruplex est, *inhæſionis*, *adhæſionis*, *locationis*, & *occupationis*.

N. Hec quadripartita subiecti divisio facta est, non fortè ad mentem Philosophorum, at certè ad captum puerorum.

Quid est Subiectum Inhæſionis?

Subiectum *inhæſionis* est, cui adjunctum intrinsecus accedit, vel inhæret, sive quod adjunctum in se recipit, diciturque *Materia in qua*.

Sic *anima* est subiectum potentiarum, artium, virtutum, vitiorum; *corpus*, staturæ, pulchritudinis, deformitatis, roboris, infirmitatis, sanitatis, morborum; *Sol*, lucis, caloris, virtutis; & quælibet substantia est subiectum suæ formæ accidentalis, seu accidentis ei inhærentis.

Quid est Subiectum Adhæſionis?

Subiectum *adhæſionis* est, cui adjunctum extrinsecus accedit, vel adhæret; seu quod adjunctum ad se recipit.

Sic *homo* est subiectum vestium, armorum, divitiarum, possessionum; & *res temporis*, circumstantiarum, signorum antecedentium, consequentium, conjunctorum sive concomitantium, item significantium.

Quid est Subiectum Locationis?

Subiectum *locationis* est, intra vel juxta quod adjunctum locatur; seu quod adjunctum intra vel juxta se locatum continet.

Quippe hic *Locus* est Subiectum & Locatum Adjunctum.

Sic terra est subiectum hominum, bestiarum; mare piscium, navium, accolarum; aer avium, volucrum, nubium; cælum stellarum, cœlitum; patria hominum ibi natorum, vel degentium; urbs civium; senaculum senatûs, consultationis; templum rerum divinarum, utensilium sacrorum; forum mercaturæ; poculum vini; fluvius juxta habitantium, &c.

Quid est Subiectum Occupationis?

Subiectum occupationis est, circa quod adjunctum occupatur; seu quod adjunctum circa se occupat; nihilque est aliud quàm Objectum vel Materia circa quam.

Sic color est subiectum vel objectum visûs; vox auditûs; verum intellectûs; bonum voluntatis, amoris; malum odii, metûs; item ratio est subiectum vel objectum Dialecticæ & Dialectici; Oratio Grammaticæ & Grammatici; Morbus Medicinæ & Medici; item labor est subiectum vel objectum fortitudinis & ignaviæ; pecunia liberalitatis & avaritiæ; voluptas temperantiæ & intemperantiæ; denique res cogitata, dicta, scripta est subiectum, sive objectum cogitationis & cogitantis, dictionis & dicentis, scripturæ & scribentis.

Quid est Adjunctum?

Adjunctum est, cui aliquid subjicitur; vel quod alicui præter ipsius essentiam adjungitur.

Quotuplex est Adjunctum?

Adjunctum quadruplex; primò, inhesionis, quod subiecto inhæret; secundò, adhesionis, quod subiecto adhæret; tertio, locationis, quod intra vel juxta subiectum locatur; quartò, occupationis, quod circa subiectum occupatur, diciturque Occupatum.

N. Horum omnium exempla jam suprâ dicta sunt.

Quotuplex est Metonymia ?

Metonymia sextuplex est, Efficientis & Effectus ; Finis & Medii ; Subjecti & Adjuncti.

N. *Vulgò distam Metonymiam Materiæ & Formæ tractavimus sub Synecdoche Partis Essentialis, seu Materiæ & Formæ ; si non magis (ut spero) rectè, saltem ad puerorum captum magis accommodatè ; quippe quibus est facilius concipere Materiam & Formam sub ratione partium constituentium, quàm sub ratione rerum causantium. Qui aliter senserit, potest adhuc retinere nomina Metonymiæ Materiæ, & Met. Formæ : res eodem recidit.*

C A P U T VIII.

De Metonymia Efficientis.

Quid est Metonymia Efficientis ?

Metonymia Efficientis est Tropus, quo ex nomine Efficientis intelligitur Effectum ; sive quo nomen Efficientis usurpatur ad significandum Effectum : h. e. nominatur Efficiens, & intelligitur Effectum.

Ut primò, Cùm Deus nominatur pro divino aliquo opere, dono, vel inspiratione.

Hinc Lucan. l. 9. Ille Deo plenus, i. e. divino numine vel sapientiâ. Id. l. 1. Plenus Lyæo, i. e. Baccho, pro Plenus Bacchi furore. Sic Actor. 11. 24. Plenus Spiritu Sancto dicitur pro plenus Spiritus Sancti donis. Sic Virg. Æn. 2. 337. In arma feror, quæ tristis Erinnyis (i. e. furor) vocat.

Secundò, Cùm nomen Ejus, qui rem aliquam, ejus-

ve usum, invenit, curat, vel procurat, ponitur pro re ipsâ, vel pro usu rei, quam invenit, curat, procuratve.

Hinc ponitur *Mars* pro prælio; *Bacchus* pro vino; *Ceres* pro pane; *Lucina* pro partu; *Minerva* pro la-
nificio; aliisve artibus; *Venus* pro amore, vel libidi-
ne; *Musa* pro Carmine; *Cupido* pro Cupiditate; *Dia-
na* pro Venatione. Hinc legere est apud *Virg. Eclog.*
6. *Silenum inflatum venas Iaccho.* Et *Æn.* 2. 334.
Cæco Marte resistunt. Ut apud *Hor. l. 3, Od. 5. Arva*
Marte populata nostro. Ib. *Et Marte Pœnos proteret*
altero.

Huc refertur cùm nomen *Datoris*, vel *Venditoris*
ponitur pro re ab ipso datâ, vel venditâ. *Ipsorum res*
& fortunæ [i. e. dona fortunæ] curæ nobis esse debent.
Cic. pro L. Man.

Tertiò, Cùm nomen *Parentis* ponitur pro *Liberis*
vel *Posteris*.

Hinc *Israel* ponitur pro *Israelitis*; *Benjamin*, vel
alius *Patriarcharum*, pro tribu ejus. Vide *Isaia, c. 9.*
v. 21. Titan pro *Prometheo*. Sic *Pers. l. Sat. v. 87.*
An Romule ceves? Ubi *Romulus* parens *Romanorum*,
pro quovis *Romano* ponitur.

Huc refertur cùm *Animal* ponitur pro pullis suis;
aut *Arbor* pro foliis, floribus, vel fructibus suis. Hinc
Virg. l. Georg. Concussa que famem in sylvis solabere
quercu: i. e. glande. Sic *Juven. 10. Sat. Contingunt*
homines veteris fastidia quercûs.

Quartò, Cùm ponitur *Magister* pro *Sectâ*, doctri-
nâ, vel disciplinâ suâ.

Ut si dicatur, *Regnat in Scholis Aristoteles*; *Primas*
obtinet Plato; *Contendit cum Arminio Calvinus*; cum
Papâ Lutherus; i. e. *Philosophia Aristotelicâ*; *Se-
ctatores Platonis, &c.*

Huc refertur cùm *Legislator* ponitur pro *Lege*, ab
ipso constitutâ. Hinc *Hor. Epod. 4. v. 15. Sedilibus*

que magnus in primis eques Contempto Othone [i. e. Othonis lege] sedet.

Item cum *Lex* ponitur pro *Supplicio* ab ipsa infligto. Hinc 1 *Tim.* 1. 9. *Lex iusto non est posita*, i. e. poena non est constituta.

Quintò, Cum *Author* dicti, scriptive, ponitur pro suo aliquo dicto vel scripto.

Hinc *Livius* nominatur pro *Historiâ Livii*; *Homarus* vel *Virgilius* pro poematis suis. Sic *Luc.* 16. 29. *Habent* (inquit *Abrahamus Diviti*) *Moysem & Prophetas*, i. e. scripta Mosaïca & Prophetica.

Sextò, Cum ponitur *Opifex* pro opere suo. Ut apud *Juven. Sat.* *Rara sine Mentore mansit*, i. e. sine poculo, vel vasculo à Mentore calato.

Huc refertur cum *Paterfamilias* ponitur pro ædificiis, hortis, pomariis, ambulacris, vivariis à se confectis; vel *Animal* pro latibulis, nidisve à se conditis & compositis.

Septimò, Cum ponitur *Terra* pro plantis, arboribus, animalibus è se productis.

Ut *Isai.* 40. 6. *Libanus non sufficiet ad succendendum*, i. e. ligna Libani non sufficient.

Octavò, Cum ponitur *Sol*, *Luna*, vel *Stella* pro calore, lumine, anno, mense, die, vel quovis effectu suo.

Ut apud *Virg.* 1. *Georg.* *Ille seges bis solem sensit*, i. e. solis calorem. Ibid. *Glebasque jacentes pulverulenta coquat maturis solibus æstas*; i. e. fervidis caloribus. Id. ib. v. 393. *Nec minus ex imbri soles* [i. e. serenitates] *Prospicere poteris*. Sic *Mart.* 1. 5. *Ep.* 21. *Bonosque soles effugere atque abire sentit*, i. e. dies. Sic *Virg. Eclog.* 9. *Sape ego longos Cantando puerum memini me condere soles*.

Nonò, Cum ponitur *Lux* pro die.

Ut apud *Ovid.* 6. *Fast.* *Post septem lucas Junius ætus erit*; i. e. post septem dies. Et de *Pont.* 1. 2. el. 1.

Multis

Multis lucibus ante, i. e. multis diebus ante. *Virg. Eclog. 7. Si mihi non hæc lux toto jam longior anno est.*

Decimò, Cùm *Affectus* aliquis ponitur pro effectu suo.

Ut *Mich. 1. 9. Iram Domini portabo*; i. e. poenam ab irâ profectam. Sic *Eleemosyna* sæpe ponitur pro dono, seu opere misericordiæ. Ut *Matth. 6. 2. Quum ergo facis eleemosynam, noli tubâ canere ante te.*

Undecimò, Cùm *Qualitas* aliqua ponitur pro effectibus ejus.

Ut si dicatur, *Ægrotat ex frigore*, i. e. febre per frigus contractâ. Sic *Cic. pro Mil. dixit, Resistere levitati multitudinis*, pro tumultui, quem conciverat levitas multitudinis. Sic legitur apud *Perf. 1. Sat. Lingue quantum sitiat canis. Ubi sitiat* ponitur pro exserat: nam sitis efficit, ut canis linguam exserat.

Duodecimò, Cùm *Causa meritoria* five meritum ponitur pro eo, quod promeretur, five id bonum sit, five malum.

Ut *Gen. 4. 7. In foribus peccatum aderit*, i. e. peccati poena. Sic *Gen. 19. 15. Ne & tu pereas in scelere civitatis*, i. e. poena. Ita *Levit. 20. 29. Portabunt ambo iniquitatem suam*, i. e. poenam. Sic *Levit. 19. 13. Opus mercenarii non pernoctabit tecum*, i. e. mercedem illius opere promeritam in diem posterum non retinebis. Ita *Ose. 4. 8. Peccata populi mei comedent*, i. e. Sacrificia pro peccatis oblata.

Huc refertur cùm *Pretium* ponitur pro Re pretio emptâ. Ut si dicatur, *Hic decem minæ sunt*, pro *Hic equus decem minis constitit*. Sic est locutus *Thraso* ille *Terentianus* de ancilla *Troïdi* donata: *Hic sunt tres minæ*, i. e. Hæc tribus minis constitit. *Ter. Eun. 3. 2. 18.*

13mo Cùm *Actio* aliqua ponitur pro effectu suo.

Ut *Psal. 120. 2. Laborem manuum tuarum manducabis,*

cabis, i. e. Cibus manuum labore partum. Sic *Juv. Sat. 8.* Polycliti multus ubique labor, i. e. multa opera. Ita *Mart. Solus Mentoreos habes labores.* Item *Virg. Æn. 2.* Boum labores, i. e. fructus boum laboribus productus. Sic *Hesiod. μελισσῶν κάμαλον τεύχουσιν ἀεργοί*, i. e. apum laborem absumunt otiosi. *Æn. 7. 248.* Iliadum labor est (ipso interpretante Poetâ) vestes.

14mo Cum Instrumentum ponitur pro effecto.

Ut apud *Juven. Sat. 9.* Rumoribus ulciscuntur baltea, i. e. Verbera vel vulnera balteis, loriseve inflicta.

15mo Cum Membrum aliquod ponitur pro illius actione, exercitio, operâ, vel opere.

Ut cum dicitur, *Commoda mihi parumper manuum tuam*, i. e. manus tuæ actionem, vel operam. Hinc se, dicit *Aneas* (apud *Virg. Æn. 1. 434.*) Ut cederet, meruisse manu, i. e. rebus à se gestis. Sic cum *Manus* ponitur pro scripturâ, picturâ, vel sculpturâ. Ut apud *Cic. 3. Cat. Signum & manum suam cognovit*, i. e. Scripturam. Item cum *Lingua* ponitur pro sermone. Ut *Linguam callet Gallicam*, i. e. sermonem Gallicum. Hinc *Pers. 1. Sat. v. 42.* Os populi meruisse, ponit pro laudem meruisse: quia ore laudamus.

16mo Summatim, cum ponitur aut quodvis *Agens*, vel pro *Actione* suâ, vel pro *Re* quæ ab ipso, ut ab efficiente causâ proficiscitur, agitur, producitur; aut *Author* facti alieni pro eo quod alius fecit ipsius jussu, vel suasu, monitu, vel hortatu, vel quovis modo ab ipso incitatus, instigatus, adjutus, vel etiam non impeditus, cum impedi ab eo debuisset, & potuisset; aut denique *Occasio* pro *Re*, quæ ex istâ occasione fit, vel evenit.

CAPUT IX.

De Metonymia Effecti.

Quid est Metonymia Effecti?

Metonymia Effecti est Tropus, quo ex nomine Effecti intelligitur Efficiens: sive quo utimur nomine Effecti ad significandum causam Efficientem: h. e. quo nominatur Effectum, & intelligitur Efficiens.

Ut primò, Cùm *Actio* ponitur pro *Agente*. Hinc 1 Cor. I. 30. *Christus dicitur nobis à Deo factus sanctificatio & redemptio*, i. e. Sanctificator & Redemptor.

Secundò, Cùm ponitur *Factum* pro *Faciente*. Hinc *Virg. Æn. 6. 843.* vocavit *Scipiadas cladem Libye*, quod ab illis *Libye* clades illata sit. Sic dicitur, *Ani-madversum est in peculatum*, pro *in peculatorem*.

Huc refertur cùm *Scriptum* ponitur pro *Scriptore*, vel quodcunque *Opus* pro *Opifice*. Ut, *Pœnas dedit illud Opus*, i. e. *Ovidius operis illius Author*. Sic *Versiculus ille Ciceronianus*, *O fortunatam natam me consule Romam*, ponitur pro *Cicerone versiculi istius auctore*, apud *Juv. Sat. 10. v. 122.*

Tertiò, Cùm *Productum* ponitur pro *Prodiscente*.

Hinc dicitur ab *Horat. l. 3. Ep. 3.* *Expalluit* pro *extimuit*; quod timor pallorem in timentibus producat. Sic dixit *Juven. 11. Sat. Pallet* *fœnoris auctor*, pro *timet*. Et *Pers. Sat. 3. Intus palleat*, pro *timeat*. Sic ab *Horat. 1. Carm. Od. 9.* ponitur *Canities* pro *Senectute*, quia senectus canitiem producit.

Hinc ponuntur *Liberi* vel *Posterì* pro parentibus. Ut *Gen. 25. Dux gentes sunt in utero tuo*, h. e. gentium duarum auctores, *Jacob & Esau*.

Hinc ponitur etiam *Res pretio parata vel paranda pro pretio unde paretur*. Ut *Juven. Sat. 11. Est tibi gobio tantum in oculis*, i. e. gobionis pretium, seu nummus quo ematur gobio.

Hinc summatim ponitur, quod *provenit aliando per modum Efficientiæ pro eo, unde provenit*. Ut *miror unde sit*, i. e. ignoro, quia admiratio ab ignorantia descendit. Sic *Hor. 1. Carm. 4. Tenerum Lycidam mirabere*, i. e. vehementer amabis: quia admiratio provenit item ab amore; & quæ vehementer amamus, ea mirari solemus. *Multi sudoris est*, i. e. laboris; quia ex labore provenit sudor. *Magnam vestigal est parsimonia*; quia magnam ex parsimonia vestigal provenit. *Nobilitas sola est atque unica virtus*, quia ex solâ virtute vera nobilitas provenit. Sic *honor* ponitur pro eo, unde honor alicui provenit. Hinc *Virg. Æn. 1. Oculis afflrat honores*, i. e. pulchritudines. *Georg. 2. Decussit honorem*, i. e. folia. Vid. *Cowley, David. l. 2. N. 1.*

Quartò, Quando *Effectum* ponitur pro *Instrumento*: ut, cum *Virg. 1. v. 309. ponit verbera pro loribus*. *Stupea torquentem Balearis verbera fundæ.*

Quintò, Cum *Instrumentum* ipsum ponitur pro *Efficiente*, seu eo, qui *Instrumento* ad aliquid efficiendum utitur.

Ut cum *Virg. ait, Nec retia cervis ulla dolum meditantur*. Ubi per *retia* intelligit *retiarios*. Nisi si quis malit hunc Tropum referre ad *Metonymiam Adjuncti*.

N. Quamvis respectu *Effecti* *Instrumentum* est *Efficiens*: tamen respectu *Efficientis* videtur esse *Effectum*, cum ab *Efficiente* sit, ut sit aliquid ejus *Instrumentum*.

Sextò, Cum ponitur *Facinus* pro *Morali ejus Causâ*, seu pro *Authore, jussore, instigatore, suasore, &c.*

Ut cùm dicitur *David* interfecisse *Uriam* (2 Sam. 21. 9.) *Achabus Nabothum* (1 Reg. 21. 19.) *Judei Christum* (Act 2. 15. & 5. 30.) nempe quod alios jussu, tuatu, vel hortatu suo incitârunt & instigârunt ad eos interficiendos.

Septimò, Cùm ponitur *Effectum* pro illius *Occasione* vel *Merito*.

Ut cùm dixit *Cic.* *Mors Clodii salus vestra fuit*, i. e. salutis vestræ occasio. Sic *Phil.* 1. 25. *Mors mihi lucrum erit*, i. e. occasio lucri.

Octavò, Cùm ponitur *Effectum* pro *Actione* : ut *Virg. Æn.* 5. v. 433. *Multa viri nequicquam inter se vulnera jactant.* Ubi ponuntur vulnera pro ictibus.

Nonò, Cùm *Epitheton Effecti* proprium tribuitur causæ *Efficienti* ; sive cùm in *Adjectivo nomine de Efficiente* dicitur, quod de *Effecto* intelligitur.

Ut cùm dicitur ab *Horatio*, *Mors pallida*, quod in mortuis pallorem efficiat ; à *Cicerone*, *Victoria insolens & superba*, quod victores efficiat insolentes & superbos.

Hunc ad modum dicitur *bruma iners*, *ira præceps*, *adolescentia hilaris*, *senectus morosa*, *otium segne*, quod *bruma* reddat homines inertes, *ira* præcipites, *adolescentia* hilares, *senectus* morosos, *otium* segnes. Sic apud *Virg. Æn.* 3. *Sata dicuntur læta*, quia *factorem lætificant*, sive lætum faciunt.

Sic apud *Ciceron.* pro *Lig.* dicitur *timor cæcus*, scil. quod *timor* efficiat homines cæcos, nempe quoad intellectum, qui est animæ oculus. Item ab *Horatio* dicitur *amor sui cæcus*, (quia *sui amor* efficit se amantem cæcum, scil. quoad intellectum) *lib.* 1. *Od.* 18.

CAPUT X.

De Metonymia Finis & Medii.

Quid est Metonymia Finis ?

Metonymia Finis est Tropus, quo ex nomine Finis intelligitur Medium sive Destinatum; seu quo nominatur *Finis*, & intelligitur *Medium*, sive id, quod destinatur ad Finem.

Ut *Joh. 17. 3. Hæc est vita æterna*, i. e. vitæ æternæ medium, seu illud quo ad vitam æternam pervenitur. Sic *Senec. in Hippol. Decus omne turbat capitis*, i. e. Ornamenta omnia, quibus caput decoratur, seu quæ ad ornandum caput destinantur. Sic *Ulysses* apud *Ovid. Met. l. 13. v. 287.* ponit honores pro *Achillis armis*, quibus sperabat se iri honoratum à Principibus Græcorum. Sic *Virg. Æn. 5. v. 365.* honorem ponit pro præmio: Et geminum pugnae proponit honorem.

Sic honor ponitur pro sacrificio, quia Dei honor est finis sacrificii, quod ad honorem Dei destinatur, & medium est quo Deus honoratur. Hinc *Virg. Æn. 1. Aut supplex aris imponat honorem.* Et ib. *Divûm templis indicit honorem.*

Quid est Metonymia Medii, seu Destinati ?

Metonymia Medii seu Destinati est Tropus, quo ex nomine Medii intelligitur Finis; seu quo nominatur Medium, & intelligitur Finis, ad quem Medium destinatur.

Ut cùm *Amator studiorum* dicitur pro amatore sapientiæ: quoniam ideo *studemus*, ut sapientes evadamus. Aut cùm iter suscepturus dicit, *Hoc iter me malè habet*; cùm illum verè non malè habeat ipsum iter, sed illud ad quod iter destinatur, & cujus gratia

tiâ

tiâ suscipitur. In illo *Juvenal. Sat. 9. Quanto metiris pretio? metiris* ponitur pro *æstimas*: at hoc est medium pro fine; cum ideo res metiamur, ut eas æstimemus.

Sic dicitur *Gen. 20. Is tibi est operimentum oculorum*, h. e. is ob quem velari debes in subjectionis signum; ut locum interpretatur *Vossius*.

CAPUT XI.

De Metonymia Subjecti.

Quid est Metonymia Subjecti?

Metonymia Subjecti est Tropus, quo ex nomine Subjecti Adjunctum significatur: seu, quo nominatur Subjectum, & intelligitur Adjunctum.

Quot præcipuè modis fit Metonymia Subjecti?

Metonymia Subjecti quatuor præcipuè modis fit.

Quis est primus Modus?

Primus Modus est, quando Subjectum Inhæſionis ponitur pro Adjuncto inherente; seu quando nomen Substantiæ ponitur pro forma accidentali, seu accidente interno.

Ut cum *Cor, Jecur, Pectus, Cerebrum*, quæ sapientiæ curæque sedes sunt, ponuntur pro sapientia ac cura, quæ in corde, jecore, pectore, vel cerebro sedem habere dicitur. Hinc illud in *Caton. Grammaticum*, En cor Zenodoti, en jecur Cratetis. Et illud *Horatii, l. 1. Sat. 9. O te Bollane cerebri felicem!* Hoc est (aiente *Vossio*) O te beatum ob mentem adeò præclaram ac generosam! Et illud *Ovid. 13. 290. Rudis & sine pectore miles*, i. e. ingenio, vel prudentiâ. Et ib. v. 326. *Cessante meo pro vestris pectore rebus*, i. e. curâ.

Item

Item cùm os vel frons ponitur pro pudore, qui in ore vel fronte residet. Hinc Persus ait, Periiſſe frontem de rebus, i. e. pudorem.

N. Substantia est ens seu res per se subsistens & subsistans accidentibus. Accidens autem est, quod diverso potest tempore & adesse & abesse sine subjecti sui intuitu, h. e. quod sine contradictione potest de subjecto suo vel affirmari vel negari, ab eoque vel re ipsâ, vel saltem cogitatione separari. Ut anima est substantia, scientia est accidens, & paries est substantia, albedo accidens.

Quis est secundus Modus?

Secundus Modus est, quando Subjectum adhesionis ponitur pro Adjuncto adherente; seu quando id quod aliud ad se recipit, ponitur pro eo quod recipit ad se.

Ut, primò, quando nomen Rei, quæ per aliquod tempus est, vel fit, ponitur pro Tempore in quo res illa est, vel est facta.

Sic nomen *Messis*, quæ in æstate est, uturpatur ad significandum æstatem, in quâ messis est. Hinc illud *Virgilianum*, i. Georg. Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbrâ. Item illud *Plinianum* (l. 22. c. 13.) Semen (scil. urticæ) colligi messibus oportet. Et illud *Juvenalis*, Sat. 9. Expectate cicadas, i. e. æstatem. Item Sat. 14. 184. Per glaciem, significat, in hyeme. Sic. *Virg.* i. Georg. dixit, Quo sidere, pro quo tempore. Id. ib. v. 208. Libra die somnique pares ubi fecerit horas, i. e. diei noctisque. Id. ib. v. 230. Ad medias sementem extende pruinas. Huc refertur cùm Consul ponitur pro anno, ut apud *Mart.* l. 1. Ep. 16. Consul trigesimus est annus trigesimus.

N. Quæ-

N. *Quoniam Res dicatur esse in Tempore, tamen Res Subjectum est, & Tempus Adjunctum: quia Tempus est Rei accidens, & circumstantia. Nam accidit Rei ut in isto Tempore existat vel fiat.*

Secundo, Quando nomen Rei signatæ, ponitur ad significandum illius Signum.

Ut cum dicitur (1 Corinth. 11. 10.) *Ideò debet mulier habere potestatem (h. e. velamen, signum potestatis, quam vir habet in mulierem) supra caput. Sic Virg. Eclog. 10. Capitis honore significatur corona ex agrestibus frondibus contexta. Venit & agresti capitis Sylvanus honore. Idem. Virginis ira dixit, pro iratâ virginis voce. Æn. 2. Sic dixit Juven. Sat. 10. Crepat ingens Sejanus, i. e. Sejani statua, scil. dum crematur. Id. Sat. 8. Et stantes in curribus Æmilianos, pro Æmilianorum imagines.*

Sic de clypeatâ fratris sui imagine ingentibus lineamentis usque ad pectus ex more pictâ, dixit Cicero, *Frater meus dimidius major est quam totus; h. e. Dimidiata fratris mei imago major est, quam ipse frater totus.*

Sic dixit Virg. *Orpheaque in media posuit, sylvasque sequentes, intelligens tantum cælatas Orpheos & sylvarum imagines.*

Nec est quicquam usitatus, quam Deorum, & Heroum signa ac statuas, eorum vocari nominibus, quorum signa sunt, ut ait Vossius. Hinc de Jovis Ammonis statua dicit Lucan. l. 9. *Stat. corniger illic Jupiter. Unde Juven. Sat. 8. v. 111. Siquis in ædiculâ Deus unicus, i. e. una Dei statua. Sic Virg. Æn. 1. Sacrâ manu victosque Deos trahit, i. e. victorum Deorum signa. Hinc etiam ponit Juvenal. Sat. 9. Gany-medem pro Ganymedis statua.*

Sic à Virg. *Æn. 5. v. 416. pro crinibus canis senectutis*

nectutis signo ponitur senectus. Temporibus geminis
canebat sparsa senectus.

N. Signum est Adjunctum externum, quod seipsum
sensibus, & illud, cujus est signum, intellectui offert.
Ut vestigium est signum pedis; pictura est signum per-
sonæ, &c.

Dici potest hic Modus Metonymia Signati.

Tertio, Quando nomen Personæ ponitur ad signifi-
candum ejus vestitum, vel ordinem.

Ut, *Asperit me labe*, i. e. vestitum meum. *Tibi
noster eques sordida conditio est*, i. e. Ordo equestris.
Mart. l. i. ep. 17.

Quarto, Quando nomen Possessoris ponitur ad sig-
nificandum rem ab illo possessam.

Ut cum apud *Virg.* ardere dicitur *Ucalegon*, cum
tamen non ipse ardeat, sed ipsius domus. Sic dixit
Terentius, *Apud me*, pro domi meæ. Item *Cicero*,
Apud Pompeium, pro in Pompeii ædibus. Sic *Juve-
nal.* Sat. 10. *Longinum clausit*, i. e. *Longini do-
mum*.

Huc refertur, cum homo devorari dicitur, cujus
opes consumuntur. Ut apud *Terent.* *Quid te futurum
censes, quem assidue exedent*, i. e. cujus opes consu-
ment. Et apud *Plant.* in *Pseud.* ac. 4. *Jam illum
comesurus es?*

N. Opes, omniaque fortunæ dona homini accidunt;
eique extrinsecus adjunguntur, ideoque Possessor illa ad
se recipiens habet rationem Subjecti, & nomen subjecti
sortitur.

Huc item refertur, cum *Deus loci* pro loco poni-
tur; nempe quia Deus ille consideratur ut Dominus
loci, & locus ut regnum Dei, quod quasi sortitò ei ob-
tigit.

Ut,

Utr, cùm dicitur apud Horat. l. 1. Od. 1. *Manet sub Jove frigido venator*, per *Jovem* intelligitur aer, quia *Jupiter* est aeris Deus. Sic cùm apud Plaut. dicitur, *Neptuno credat sese*, per *Neptun.* intelligitur mare, quia *Neptunus* est maris Deus. Et cùm apud Virg. Eclog. 10. *Doris amara ponitur pro mari salso*. Et Georg. 1. *Pontus pro mari* dicitur. Id. *Æn.* 6. v. 273. *Primisque in faucibus Orci Luctus & ultrices posuere cubilia curæ*. Ubi *Orcus*, i. e. *Pluto*, ponitur pro inferorum loco.

Item cùm nomen Dei vel Dæe ponitur ad significandum ejusdem Templum, locumve aliquem ei consecratum, vel ab eo cognominatum.

Hinc illud Juvenal. Sat. 9. v. 22, &c. *Nuper enim, ut repeto— Cererem*, i. e. *Cereris* templum. *Attollit se diwa Lacinia*, i. e. *Junonis Lacinia* templum. *Æn.* 3. 552. Sic Mart. l. 1. ep. 71. *Vicinum Castora canæ Transibis Vestæ*, i. e. *Castoris* templum *Vestæ* templo vicinum. Sic ab Horatio dicitur, *Incolumi Jove*, pro *Incolumi Capitolio*, l. 3. Od. 5. Id. l. 1. ep. 1. *Hæc Janus summus ab imo*, i. e. *Vicus* sic cognominatus, viz. *Vici* istius incolæ.

Nec quicquam est frequentius, quàm *Larem*, h. e. familiarem Deum, pro domo poni (utri & *Penates*) cùm pro domo tum pro penetralibus.) Hinc *Parvo sub Lare* dicitur pro parvâ sub domo, apud Horat. Et *Homo incerti Laris* significat hominem incertæ domûs, apud Senec. Et *Fido Lare* apud eund. Med. 2. 2. Sic Mart. l. 1. ep. 11. *Vade— Ad Proculi nitidos officiosè Lares*. Hinc legis *Æn.* 4. 21. *Sparfos fraternâ cæde Penates*. Et *Æn.* 1. 708. *Flammis adolere Penates*. Id. ib. 531. *Non nos ferro Libycos populare Penates Venimus*.

Simili ratione Nomen Dei sæpe ponitur pro Re cui præsidet.

Utr cùm *Vulcani* nomen pro igne ponitur. Hinc apud Virg. dicitur, *Dulcis musti Vulcano decoquit humorem*,

morem, nempe quod *Vulcanus* igni præsideat. Sic apud *Catull.* *Jupiter* pro vento ponitur, quòd ventò, qui est aer motus, præsideat. Hinc in illo *Nævii*, *Coquus edat Neptunum, Venerem, Cererem*, *Neptunus* ponitur pro pisculentis, *Venus* pro oleribus, ut quæ hor-
torum præses sit. Item apud *Virg.* *Hymenæus* pro nuptiis. Unde *Æn.* 1. v. 659. *Pergama cùm peteret, inconcessosque Hymenæos.*

Huc denique refertur cùm nomen Imperatoris ponitur pro exercitu, quem habet, & cui præsidet.

Ut cùm *cæsa* dicimus ab *Annibale* apud *Cannas* sexaginta Romanorum millia. Nempe quia Imperatori velut subjecto accidit, & quasi adjungitur exercitus, cui præest. Nisi fortè locutio ista referri potius debeat ad *Synecdochen Partis Integralis* pro Toto, Ut cùm ponitur caput pro homine; *Dux* autem est quasi caput exercitus.

Quintò, Quando nomen Patroni ponitur ad significandum Clientem; & nomen Advocati ad significandum Reum.

Ut cùm *Cicero*, *Cæcinnæ* patronus, sub *Cæcinnæ* personâ alloquens *Pisonem*, *Ebutii* advocatum, tanquam gerentem *Ebutii* personam dixit, *Restituisse ti dixti? Nego me Prætoris edicto restitutum esse.* Idem sub personâ *S. Rosc. Am.* sic Accusatores ejus alloquitur; *Patrem meum, cùm proscriptus non esset, jugulastis: occisum in proscriptorum numerum retulistis: me domo mea per vim expulistis; patrimonium meum possidetis.*

N. Subjectum est Patronus & Advocatus, quia patronus clientem, advocatus reum ad se sibi tutandum & defendendum recipit.

Sextò, Quando nomen Antecedentis ponitur ad significandum Consequens.

Ut

Ut cūm discubuisse eos dicimus, quos cōnantes esse intelligimus: Vel cūm ponimus audire pro auscultare, seu obtemperare. Hinc Virg. Æn. 2. v. 345. Infelix, qui non sponsæ præcepta furentis Audierat, i. e. observaverat, vel obtemperaverat.

N. Hoc cūm fit, dici potest Metonymia Antecedentis.

N. Quia Consequens videtur Antecedenti quasi ad-
jungi, & Antecedens videtur recipere ad se Consequens,
nec potest esse Consequens nisi præcesserit Antecedens, ideo
Antecedens ad subjeutorum speciem commodè referatur.

Huc refertur cūm id, cui aliud est connexum vel
concomitans, ponitur pro eo, quod ei connectitur,
vel illud concomitatur.

Ut cūm apud Virg. Eclog. 8. ponitur medium mare
pro mari profundo: quia profunditas connectitur cum
medio mari, five illud concomitatur. Nam medium
mare semper est profundum mare, licet non omne pro-
fundum mare sit medium mare.

Quis est tertius Modus?

Tertius Modus est, quando Subjeetum locationis
ponitur pro Adjuncto intra vel juxta se locato.

Ut, primò, Cūm nomen Locī, intra quem quis ha-
bitat, pro ipso incolā usurpatur. Hinc dixit Ovid.
Neve foret terris securior arduus æther; ubi per terras
intellexit homines terrarum incolas, & per ætherem,
cœlites, qui cœlum inhabitant. Sic Virg. dixit Ec-
log. 6. Jamque novum ut terræ [i. e. homines] stu-
peant lucescere Solem. Et Æn. 2. Invadunt urbem som-
no vinoque sepultam; ubi per urbem intellexit cives.
Juven. 8. Sat. Roma patrem patriæ Ciceronem libera
dixit. Apud Virg. Georg. 4. Ferunt dulcem nidis im-
mitibus escam, i. e. pullis. Et Æn. 1. 288. Domus
Assaraci [i. e. ejus familia, seu gens] pro Trojanis.

Sic

morem, nempe quod *Vulcanus* igni præsideat. Sic apud *Catull.* *Jupiter* pro vento ponitur, quòd vento, qui est aer motus, præsideat. Hinc in illo *Nevii*, *Coquus edit Neptunum, Venerem, Cererem*, *Neptunus* ponitur pro pisculentis, *Venus* pro oleribus, ut quæ hor-
torum præses sit. Item apud *Virg.* *Hymenæus* pro nuptiis. Unde *Æn.* i. v. 659. *Pergama cum peteret, inconcessosque Hymenæos.*

Huc denique refertur cùm nomen *Imperatoris* ponitur pro exercitu, quem habet, & cui præsidet.

Ut cùm *cæsa* dicimus ab *Annibale* apud *Cannas* sexaginta *Romanorum millia*. Nempe quia *Imperator* velut subjecto accidit, & quasi adjungitur exercitus, cui præest. Nisi fortè locutio ista referri potius debeat ad *Synecdochen Partis Integralis* pro *Toto*, Ut cùm ponitur *caput* pro *homine*; *Dux* autem est quasi *caput exercitus*.

Quintò, Quando nomen *Patroni* ponitur ad significandum *Clientem*; & nomen *Advocati* ad significandum *Reum*.

Ut cùm *Cicero*, *Cæcinne* patronus, sub *Cæcinne* personâ alloquens *Pisonem*, *Ebutii* advocatum, tanquam gerentem *Ebutii* personam dixit, *Restituisse te dixti? Nego me Prætoris edicto restitutum esse*. Idem sub personâ *S. Rosc. Am.* sic *Accusatores* ejus alloquitur; *Patrem meum, cùm proscriptus non esset, jugulastis: occisum in proscriptorum numerum retulistis: me domo mea per vim expulistis; patrimonium meum perfiditis.*

N. Subjectum est *Patronus* & *Advocatus*, quia *patronus* clientem, *advocatus* reum ad se sibi tutandum & defendendum recipit.

Sextò, Quando nomen *Antecedentis* ponitur ad significandum *Consequens*.

Ut

Ut cùm discubuisse eos dicimus, quos cœnantes esse intelligimus: Vel cùm ponimus audire pro auscultare, seu obtemperare. Hinc Virg. Æn. 2. v. 345. Infelix, qui non sponsæ præcepta furentis Audierat, i. e. observaverat, vel obtemperaverat.

N. Hoc cùm fit, dici potest Metonymia Antecedentis.

N. Quia Consequens videtur Antecedenti quasi ad-
jungi, & Antecedens videtur recipere ad se Consequens,
nec potest esse Consequens nisi præcesserit Antecedens, ideo
Antecedens ad subjectorum speciem commodè refertur.

Huc refertur cùm id, cui aliud est connexum vel
concomitans, ponitur pro eo, quod ei connectitur,
vel illud concomitatur.

Ut cùm apud Virg. Eclog. 8. ponitur medium mare
pro mari profundo: quia profunditas connectitur cum
medio mari, five illud concomitatur. Nam medium
mare semper est profundum mare, licet non omne pro-
fundum mare sit medium mare.

Quis est tertius Modus?

Tertius Modus est, quando Subjectum locationis
ponitur pro Adjuncto intra vel juxta se locato.

Ut, primò, Cùm nomen Loci, intra quem quis ha-
bitat, pro ipso incolâ usurpatur. Hinc dixit Ovid.
Neve foret terris securior arduus æther; ubi per terras
intellexit homines terrarum incolas, & per ætherem,
cœlites, qui cœlum inhabitant. Sic Virg. dixit Ec-
log. 6. Jamque novum ut terræ [i. e. homines] stu-
peant lucescere Solem. Et Æn. 2. Invadunt urbem som-
no vinoque sepultam; ubi per urbem intellexit cives.
Juven. 8. Sat. Roma patrem patriæ Ciceronem libera
dixit. Apud Virg. Georg. 4. Ferunt dulcem nidis im-
mitibus escam, i. e. pullis. Et Æn. 1. 288. Domus
Assaraci [i. e. ejus familia, seu gens] pro Trojanis.

Sic

Sic Cicero, Italiam, Siciliam, Africam, Galliam posuit pro *Italīs, Siculis, Africanis, Gallisque* hominibus.

Item cū nomen Loci juxta quem quis habitat, usurpatur pro ipso accola. Hinc apud Horat. legitur, Juvenum recens *Examen Eois timendum Partibus, Oceanoque rubro*. l. 1. Od. 35. Sic Lucan. l. 1. v. 19. Jam barbarus isset Araxes, h. e. Araxis incolæ issent. Sic apud Hor. l. 3. Carm. *Tanaïs discors*, ponitur pro discordibus accolis fluminis istius. Vide & Hor. l. 4. Od. 14. v. 46.

Secundo, Cū nomen Loci ponitur pro Rebus in loco haberi, fieri, vel geri solitis. Ut cū Cicero Forum, Subsellia, Curiam, pro actionibus Rhetoricis in foro, subselliis, Curiaque agi consuevis posuit.

Tertio, Cū quodvis Corpus continens ponitur pro Re in illo contenta. Ut, Ille impiger hausit spumantem pateram, i. e. vinum. Sic apud Horat. l. 1. Od. 17. Nec virides metuunt colubros hœdilia, sive (ut alii contendunt debere legi) hœdulie, i. e. hœdulorum septa. Ubi per hœdilia intelliguntur hœdyli. Ut apud Juven. Sat. 14. v. 24. per Inscripta ergastula intelliguntur Servi in ergastulis detenti. Sic ponitur tabula pro picturâ in tabulâ descriptâ. Juven. Sat. 8. v. 102. Lagenâ pro vino in lagenâ contento. Mart. l. 4. ep. 58. Cera pro testamento in cerâ scripto Mart. 4. 69.

Dici potest hic Modus Metonymia Continentis.

N. In hoc tradendo modo locutus sum non κατ' ἀξίαι, sed κατὰ ὁμοίαν. Nec enim propriè locatum est in loco ut in subiecto, uti nec contentum in contento. Sed aliquoties loquendum est cum vulgo, quando sentiendum est cum sapientibus.

Quis est quartus Modus?

Quartus Modus est, quando Subjectum Occupationis, seu Objectum, ponitur pro Adjuncto circa se occupato; vel quando nomen Objecti ponitur ad significandum Occupatum, seu Rem quæ circa objectum illud versatur.

Ut cum Virgilius dixit, *Formosam resonare doces Amaryllida sylvas*, per Amaryllida intellexit carmen de Amaryllide. Apud Mart. l. 1. ep. 8. Per *Stelle columbam*, & *passerem Catulli*, intelligenda sunt utriusque Poetæ carmina; hujus de *passere*, illius de *columba*. Virg. Eclog. 8. v. 23. *Semper pastorum ille audit amores*, i. e. carmina amatoria. Idem dixit, Eclog. 10. *Incidere amores arboribus*, pro—versus de amoribus. Et *condere bella*, pro carmina de bellis. Eclog. 6.

Dici potest hic modus Metonymia Objecti.

N. Objectum id est, circa quod res aliqua operando versatur, seu occupatur. Occupatum est id quod occupatur, seu versatur circa objectum.

Est & Metonymia Subjecti in Epithetis, nempe quando in Epitheto Subjectum nominatur sive connotatur, at Adjunctum aliquod Subjecti illius intelligitur.

Ut cum apud Virg. Eclog. 1. v. 59. dicitur—*gemere aëria turtur ab ulmo*; ubi *aëria* ponitur pro *alta*. Altitudo enim est Adjunctum aeris, ut aer est Subjectum altitudinis. Sic legitur apud eund. Eclog. 8. *Mons aërius*. Item Eclog. 2. dicitur—*quam dives nivei pecoris*, pro *albi*. Nix enim Subjectum est alboris, ut albor Adjunctum nivis. Id. ib. *Mollia luteolâ pingit vaccinia calthâ*. Luteola ponitur pro *flavâ*. Sic apud Pers. 1. Sat. *Nec enim mihi cornea fibra est*, i. e. dura. Nam cornu adjunctum sibi habet duritiem.

CAPUT

CAPUT XII.

De Metonymia Adjuncti.

Quid est Metonymia Adjuncti?

Metonymia Adjuncti est Tropus, quo ex nomine Adjuncti Subjectum intelligitur: h. e. nominatur Adjunctum, & intelligitur Subjectum.

Quot præcipuè modis fit Metonymia Adjuncti?

Metonymia Adjuncti quatuor præcipuè modis fit.

Quis est primus Modus?

Primus Modus est, quando nomen Adjuncti interni, five Accidentis inhærentis ponitur pro substantiâ, five subjecto, cui inest, vel inhæret.

Ut cum nomina *Virtutum* & *Vitiorum* ponuntur pro *Personis* in quibus sunt illæ virtutes ac vitia. Sic *Cicero Cat. 2. Cum luxuriâ nobis, cum amentia, cum scelere certandum est, i. e. hominibus luxuriosis, amentibus, sceleratis.* Cujus generis est illud *Ciceronis in Cat. 1. Ex hac enim parte pudor pugnât, illinc petulantia; hinc pudicitia, illinc stuprum, &c. i. e. homines pudici & petulantes, &c.* Sic cum *Potestas* ponitur pro *Magistratu*; ut apud *Juven. Sat. 10. v. 100. & Rom. 13. 1.* Et denique quodvis Abstractum pro Concreto.

Item cum colores ponuntur pro rebus coloratis. Ut apud *Virg. Necte tribus nodis ternos Amarylli coloris, h. e. tria licia colorata.*

Quis est secundus Modus?

Secundus Modus est, quando Adjunctum externum, five adhærens ponitur pro Subjecto, cui adhæret, quodve illud ad se recipit.

Ut, primò, Quando nomen *Temporis, Etatis, vel Seculi*

Seculi ponitur ad significandum *Personas* vel *Res*, quæ in isto tempore, ætate, vel seculo fuerunt, factæve sunt. *Virg. Æn. 1. 92. Eripiunt nubes diem Teucrorum ex oculis*, i. e. lucem. *Cic. pro Mil. Multas jam summorum Imperatorum clarissimas victorias ætas nostra vidit*, i. e. ætatis nostræ homines. Hinc *Virg. dixit, Aspera mitescent secula*, i. e. seculorum istorum homines. Sic *Cicero* per *seculi* sui insolentiam intellexit insolentiam hominum, qui in suo seculo existerunt. Sic utimur nominibus *juventutis* & *senectutis* ad significandum homines hujus vel illius ætatis, scil. *juvenes* vel *senes*. Sic *Virg. Æn. 1. 703. Jam pater Aneas, & jam Trojana juvenus Conveniunt. Id. ib. v. 126. dicit, Vicit hyems*, pro *tempestas*. Ut *Seneca, Med. v. 708. posuit hyemem perpetuam*, pro *nivem*. Sic *Virg. Eclog. 9. Ver purpureum*, pro *floribus purpureis*. *Id. Æn. 4. v. 530. Noctem* ponit pro *somno*.

Secundò, Quando ex nomine rei possessæ intelligitur Possessor.

Ut cum *Virg. 5. Eclog. ait— Nec retia cervis Ulla dolum meditantur. Ubi retia ponuntur pro retiaris, seu retium possessoribus.*

Tertiò, Quando ex nomine *Signi* intelligenda est res signata, sive significata.

Ut cum *Cicero* ex nominibus *togæ* & *armorum*, quæ pacis & belli signa sunt, intelligi voluit *pacem* & *bellum*, quorum illa erant insignia. Sic *fascēs* & *purpura* magistratûs insignia, pro ipso magistratu usurpantur; item *sceptrum* pro regno. Sic *pubes* ineuntis *juventutis* signum pro ipsâ *juventute* ponitur; item *canities* pro *senectute*. Unde *Hor. 1. 3. Od. 5. Si non periret immiserabilis captiva pubes*. Sic *nomen* ponitur pro personâ; ut *Aëtior. 1. 15. ὄχλος ὀνομάτων*, i. e. turba nominum dicitur pro turbâ hominum. Sic *digito uno caput scalpere*, ponitur ad significandum *mollem*.

mollem. Sic apud *Cic.* 3. *Cat.* *Annu*it ponitur pro *consensit*, five *agnovit*. *Vexilla vestra dixit Juven.* *Sat.* 8. pro *turmas vestras*, v. 235. Sic *Mart.* 5. 17. *Te posse negas nisi lato Gellia clavo nubere*, i. e. *Senatori*.

Hic Modus dici potest *Metonymia Signi*.

Quartò, Quando ex *Consequente* intelligi debet *Antecedens*.

Ut cùm dicimus eum de *mensâ* surrexisse, quem intelligimus *cœnâsse*; vel esse *sepultum*, quem significamus esse *mortuum*; vel esse illam in *lectum* deducetam, quæ modò peperit. Hinc *Virg. Eclog.* 3. *Ipsi aries nunc vellera siccatur*, i. e. modò in flumen decidit. *Cic.* pro *L. Man.* *Qui ad nos ab exteris nationibus venirent, captos querar, cùm legati populi Romani redempti sint?* Ubi posuit Orator *redempti sint*, pro *capti fuerint*. Sic *Juvenal.* *Elatam jam crede nurum*, i. e. *occisam*. *Sat.* 14. v. 220. Sic *Martial.* l. 1. ep. 27. *Testa sed antiqui felix siccatur opimi*, i. e. *exhauritur*. *Virg. Eclog.* 5. *Damnabis tu quoque votis*, i. e. *exaudies preces*. *Id. Æn.* 8. 584. *Famuli collapsum in tellâ ferebant*, i. e. in deliquium cecidit.

Hic Modus dici potest *Metonymia Consequentis*.

Quintò, Quando *Connexum* vel *Concomitans* ponitur pro *Connexo*, vel *Concomitante*.

Ut cùm *Judæi* dicunt *pedes tegere*, pro *alvum levare*; & cùm nos dicimus *exclamare*, pro *partu laborare*, quod apud illos *alvum levantes pedes tegant*, apud nos *partu laborantes* plerunq; *præ pariendi dolore* exclament.

Sic dixit *Petronius*, *Hic est*, apud quem *cubitus* ponetis, pro *cœnabitis*; nempe quia *cœnantes* se in *cubitus* reponebant. Sic dixit *Virg. Eclog.* 10. *Versemus oves*, pro *pascamus*, quoniam *oves* qui pascit, huc illuc nova ad *pascua* illas agit, seu versat. *Horat.* l. 1. ep. 1. *Cui sit conditio dulcis sine pulvere palme*, i. e. *sine labore*. Potest

Potest dici hic Modus *Metonymia Connexi* vel *Comitantis*.

Sexto, Quando Aurora, vel Oriens, &c. ponuntur pro regionibus, locisve, quæ sunt ipsis subiecta.

Ut Juven. 10. Sat. Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usque Auroram, i. e. Indiam Orientalem. Sic Matth. 2. 1. Magi ab Oriente [i. e. ab Orientali regione] advenierunt. Justin. 1. 1. 1. Totius Orientis populos sabegit. Sic, Spoliis Orientis onustus. Virg. Æn. 1. 293.

Septimo, Cum ex nomine Vestis vel Armaturæ intelligitur persona vestita vel armata.

Sic Mart. l. 5. ep. 17. dixit, Te posse negas nisi lato, Gellia, clavo Nubere, pro Laticlavio, seu Senatori. Sic Æn. 1. 510. Septa armis, folioque altè subnixæ resedit. Ubi armis ponitur pro armatis. Sic id. ib. 2. 333. Stat ferri (pro ferratorum) acies.

Quis est tertius Modus?

Tertius Modus est, quando Locatum ponitur pro Subjecto intra vel juxta quod locatur.

Ut, primo, Cum ex Persona, vel Re, quæ est, vel fit, in loco, intelligitur Locus, in quo vel Persona, vel Res est, vel fit. Ut Virg. Eclog. 1. Sitientes ibimus Afros, i. e. Africam. Id. ib. Rapidum veniemus Oaxem, Et penitus toto divisos orbe Britannos, i. e. Britanniam. Te quæsumus in libellis, i. e. bibliothecis. Sic Matth. 22. 13. Conjicite eum in tenebras exteriores, i. e. in locum tenebrosissimum. Hoc modo Ludus, qui in Circo fit, ponitur pro Circo, in quo fit ludus.

Secundo, Cum ex nomine Contenti intelligitur Continentens. Ut, Vina coronant, i. e. pateras, quibus vina continentur.

Dici potest hic Modus *Metonymia Contenti*.

Quis est quartus Modus?

Quartus Modus est, quando *Occupatum* ponitur pro *Objecto*: seu quando *Res*, *Affectio*, vel *Actio*, quæ circa objectum aliquod versatur, ponitur ad significandum *Objectum* circa quod occupatur.

Ur, *Juravit per timorem patris sui*, i. e. per Deum, quem pater timuerat. Sic *Martial. 6. 37. Alterius fiet utique timor.* Sic *Virg. Eclog. 7. Nymphæ nostræ amor Libethrides*, i. e. quas amamus. (Quo modo de Christo dixit Ignatius, ὁ ἕως μὲν ἐς αὐγὰς) Id. *Eclog. 10. Tua cura Lycoris*, i. e. quam tu curas. Et *Eclog. 1. Tâ cura palumbes.* Sic *Proverb. 13. 12. Spes* (i. e. res sperata) *quæ differtur, affligit animam.* Sen. Med. 287. *Per spes futuras*, i. e. res speratas. Virg. 1. Georg. 224. *Invita properes anni spem credere terra.* Et 1 Sam. 1. 21. *Dedit mihi Dominus petitionem meam.* h. e. rem à me petitam. Mart. Spect. 12. *Ex illis partus miserae de vulnere matris*, i. e. res parta, seu quæ partu, vel pariendo nascitur, viz. porcellus. Horat. l. 2. Od. 15. *Omnis copia narium*, i. e. odorum seu potius *florum odoriferorum.*

Dici potest hic Modus *Metonymia Occupati.*

Denique ad *Metonymiam Adjuncti* refertur quando de *Adjuncto* in *Epitheto* aliquo, seu *Adjectivo* nomine dicitur, quod de *Subjecto* ejus intelligitur.

Ut cum *mortalia* dicuntur *arma*, quæ *mortalium* arma sunt; non enim arma sunt mortalia, sed homines, quorum sunt arma. Sic dicuntur *iracundi fulmina*, cum ira non competat fulminibus, sed fulminanti. Sic dicitur *armatum funus*, cum propriè non funus (*the Burial*) sed funerantes (*the Buriers*) cum armis sint. Hinc dicuntur *aulæa superba*, quod fit superborum aulæa. Virg. *Æn. 1. 701. Vivus amicus* dicitur pro *amore vivi*, seu hominis viventis. Id. v. 725. *Vesanus gradus*, pro gradu *vesani*. Sen. Med.

737. *Impia Ajacis ratis, pro Ajacis impii ratis.* Horat. Epod. 10. *Cornuto ardore petitus, pro ardore cornuti.* Mart. Spect. 19. *Sceleratas sumere pœnas, pro de scelerato pœnas sumere.* Virg. *Æn.* 2. 576.

C A P U T XIII.

De Metaphora.

Quid est Metaphora?

Metaphora est Tropus, quo ex duorum similitum uno alterum intelligitur; sive quo, quod alteri rei simile est, ejus vocatur rei nomine cui est simile: h. e. nominatur unum Simile, & intelligitur alterum.

Ut cùm *Christus Herodem* vocavit *vulpem*, quòd esset similis vulpi, nempe astutiâ. Sic de *Didone* dixit *Virg.* *Magnoque irarum fluctuat æstu*, quia, dum incerta huc & illuc rapiebatur, similis erat aquæ alternis vicibus rursus prorsum fluenti, & refluenti.

Dicitur *Μεταφορὰ* *Metaphora*, sive Translatio, à *μεταφέρειν* transfero, quòd hoc Tropo quasi transferatur vox à suâ significatione in alienam, h. e. ad significandum non id, quod primò quidem proprièque significat, sed aliud quiddam, quod huic respectu aliquo simile est.

N. Observandum est, posse omnem ferè Metaphoram, (quæ aliud nihil est, quàm ad unum vocabulum contracta similitudo) resolvi & explicari inserendo vocem quasi, vel tanquam. Ut *ferreum pectus*, h. e. quasi ferreum.

Ad hunc porrò Tropum intelligendum, paucula quædam sunt ex Logicis petenda de naturâ Similitudinis.

Quid est Similitudo?

Similitudo est convenientia in qualitate, aut passione, situ, vel habitu, vel quocunque alio respectu.

Quenam ergo dicuntur similia?

Similia dicuntur ea, in quibus eadem est qualitas, quæve eadem patiuntur, eodemve quocunque modo se habent. Ut homo est similis homini, item gramine, flori, bullæ, &c. Sic vir fortis similis est leoni; timidus lepori; versutus vulpi; avarus lupo; inconstans vento; constans lapidi quadrato, &c.

N. Non est necesse, ut quæ similia dicuntur, per omnia eodem se modo habeant; sed sufficit, ut in uno aliquo respectu convenient, simili se modo aliquo habentia, vel similiter patientia. Nam, ut *πᾶσι μὲν ὁμοίως* dicitur, nulla similitudo curret quatuor pedibus, h. e. ut aliter dicitur, Omne simile est etiam dissimile. Quæ ergo in qualitate aliquâ, qualicunque, convenient, in eo respectu quò convenient sunt similia, quantumcunque in cæteris discrepent, siue dissimilia sint. E. g. Homo & vulpes multum sunt dissimiles formâ, tum internâ, tum externâ: tamen similes sunt respectu aliquo, nempe versutiâ; quia uterque eorum est astutus.

Ad similitudinem refertur *Analogia*, quæ quidem est similitudo, sed geminata. Et ut in *Similitudine*, quæ est convenientia unius cum altero in aliquo tertio, respondet unum uni; ut homini ejus picturâ: Sic in *Analogia*, seu Proportione, quæ est convenientia plurium cum pluribus in eâdem habitudine, respondent bina binis. Ut cum dicitur, Princeps est caput Reipublicæ, quatuor sunt, caput & corpus, Princeps & Respublica, quorum duo duobus respondent,

dent, scil. *Princeps capiti*, & *Respublica corpori*. Nam sic se habet *Princeps* ad *Rempublicam*, ut se habet *caput* ad *corpus*; & sic se habet *Respublica* ad *Principem*, ut se habet *corpus* ad *caput*.

Quum autem vix, aut ne vix quidem, aliquid unum sit in universâ rerum naturâ, cui non sit aliquid aliud simile, aliquo saltem respectu; hinc fit, ut tam latè pateat Metaphora, quàm rerum natura, nec sit in orbe universo aliquid, unde non possit commodè duci Metaphora. Sunt tamen quædam præcipuæ rerum classes ex quibus Metaphoræ duci solent. Quarum—

Prima est rerum *divinarum*. Ut, *homo homini deus est*, i. e. quasi deus. Sic *Cic. pro Sexr. Cujus ego patrem Deum atque parentem statuo fortunæ nominisque mei*.

Secunda rerum est *cœlestium*. Ut, *Virgilius Poetarum Sol est*, i. e. tanquam Sol. Sic *Cic. Cat. 3. Clarissimis viris interfectis lumina civitatis extincta sunt. Corinthum patres vestri totius Græciæ lumen extinctum voluerunt. Cic. pro Leg. Man. In Asiæ luce versari. Id. ib. O lux Dardaniæ, i. e. Hector. Virg. Æn. 2.*

Tertia rerum *infernaliū* est. Ut, *homo homini dæmon est*, i. e. quasi dæmon. *Agitur furis. Trojæ & patriæ communis Erynnis*, i. e. Helena. *Virg. Æn. 2. 513. Patriæ furia. Cic. in Vatin. Ulmorum Acheruns. Plant.*

Quarta est *Elementorum*. Ut, *invidia flamma; eloquentiæ flumen; popularis gratiæ aura; incenduntur ad studia; cœptis aspirate meis; irarum fluctuat æstu. Aeris pelagus: mentis salum; me inflammabat odia; flagrat studio laudis. Hinc extinguere nomen. Cic. 4. Cat. Exarsere ignes animo. Virg. Æn. 2. Viso palidus Oceano. Mart. Restat ut his ego me ipse regam solerque elementis*, i. e. *Philosophiæ primordiis seu principiis. Horat. l. 1. ep. 1. Pauci ista tua lutulenta*

vitia noveramus. Hunc fontem habent disciplinae. Cic. 2. Div. 23. Ad Græcas ire jubeo, ut ea à fontibus potius hauriant, quam rivulos confectentur. Cic. 1. Acad. 2. Ne scintillam quidem ullam nobis ad aspiciendum reliquerant. Cic. Ac. 4. 19.

Quinta est Meteororum. Ut, fulmen orationis; frontis nubecula; ros gratiæ. Hinc Virg. Æn. 12. Fulminat Aneas armis. Sic Cic. in Pis. Alios ego vidi ventos, alias animo prospexi procellas. Idem vocavit Clodium Tempestatem Reipublicæ. Orat. in Varin.

Sexta Lapidum est. Ut, lapides loqueris, i. e. dura. Lapidum dixeris, i. e. taciturno. Marmoreum cor. Smaragdinus viror. Intellego quam scopuloso in loco verser. Cic. pro Cæcil.

Septima est Metallorum. Ut, aurea secula; ferreum pectus; argentea proles; plumbeum ingenium.

Octava Plantarum est. Ut, flos nobilitatis; vel lactis. Sic Cantic. 2. 1. Ego flos campi & lilium convallium. Joh. 15. 1. Ego sum vitis vera. Sic posuit Seneca Græciæ florem inclytum, ad significandum Argonautas. Apud Cic. 2. Cat. legitur seminarium Catilinarium. Ductores capita alta ferentes Cornibus arboreis sternit. Virg. Æn. 1.

Noni est Brutorum, i. e. bestiarum, avium, piscium, reptilium. Ut, latrant oratores. Luc 13. 32. Dicit vulpi illi, i. e. Herodi. Sic Cicero Pisonem vocavit belluam; admissarium; & eum dixit adhinnisse: sicut Juvenalis Virronem hominem salacem vocat passerem. Sat. 9. Tam subito corvus, qui modo cygnus eras. Mart. 1. 3. ep. 43.

Decima est humanorum Membrorum vel Partium. Ut, is est anima negotii; vel os concionis; capita conjunctionis. Sic Ovid. Ager gravidis canebat aris. Cic. dixit, Vestigalia esse nervos reipublicæ. pro Leg. Man. Castra in Italiæ faucibus collocata. Catil. 1. In-testinam perniciem. ib. Et tremefacta comam concusso vertice

vertice nutat [scil. Ornus] Virg. Æn. 2. 629.

Undecima humanorum est Operum. Ut, limare scriptum; amicitiam dissuere. Joh. 10. 7. Ego sum ostium ovium. Appion dictus erat cymbalum mundi. Hinc, Corruptelarum illucebris irretire. Cic. Cat. 2. Delere imperium. Cic. Cat. 4. Et dependere pœnas reipublicæ. Latius opinione disseminatum est. Cic. Cat. 4. Turpitudinis nota inusta est vitæ tuæ. Id. ib. Si tantulum offensum titubatum sit. Cic. in Cæcil. Et sunt magna sanè, & limantur à me politius. Cic. 1. Acad. 1. Dixit Virg. Vastum maris æquor arandum. Æn. 2.

Duodecima humanorum est Officiorum, Munerum, Functionum. Ut, vir gregis. Joh. 10. 14. Ego sum pastor bonus. Joh. 15. 1. Pater meus agricola est. Sic Pythagoras γνῶμῶν five rationem vocavit ἡνίοχον, i.e. aurigam. Huic ad libidinem facem prætulisti. Cic. Cat. 2. Tibi serviet, tibi lenocinabitur. Cic. in Cæcil.

Decima tertia, Humanarum Cognationum & Affinitatum. Sic Cic. 4. Catil. Huic [sceleris] si paucos putatis affines esse, vehementer erratis.

Decima quarta, Locorum Propriorum vel Communium, scil. regionum, urbium. Cic. 2. Div. Urbem philosophiæ proditis, dum castella defenditis. Hinc, Syrtis bonorum; Charybdis patrimonii; granarium mundi; hortus Europæ, vel Angliæ.

Decima quinta, Rerum Bellicarum. Nunc comminus agamus. Cic. Div. 2. 10. Cornua commovere disputationis. Id. ib. Desciscunt à veritate. Cic. Ac. 4. 15. Oportet igitur esse armatos, ut — Id. ib.

Decima sexta, Rerum Artificialium. Volat ille per aera magnam Remigio alarum. Virg. Æn. 1. Vitrea unda. Æn. 7.

Decima septima, Edificiorum. Totius eorum rationis quasi fundamenta cognoscite. Cic. Ac. 4. 13. Graium murus Achilles Procubuit. Ovid. Met. l. 13. v. 281.

N. *Troporum omnium nullus est, qui plus luminis orationi affert, quàm Metaphora. Magno tamen in Metaphoris delectu opus est.*

Inter omnes illæ commendatissimæ habentur Metaphoræ, quæ rebus sensu expertibus actum quendam ac quasi animum tribuunt. Ut cùm apud *Virg.* dicitur fluvius *Araxis* impositum sibi ab *Alexandro* pontem indignatus evertisse; & apud *Martial.* fictitii cuiusdam *Scævola* manus attonito in igne regnasse.

Item cùm *Juven. Sat. 8.* dixit, *Pheidia*cum vivebat ebur, i. e. erat ad vivum sculptum tanquam viveret. Sic *Mart. l. 3. ep. 42.* *Mentoris* manu ducta lacerta vivit, & timetur argentum. Et *Virg. Æn. 6.* *Excudent alii spirantia mollius æra. Ib.* *Vivos ducunt de marmore vultus.*

Quæ verò Metaphoræ ducuntur à re vel sordidâ, vel obscenâ, vitiosæ sunt; item quæ pèruntur, vel nimis longè, vel à re nimis dissimili; tandem illæ, quæ rem nimis vel amplificant, vel extenuant.

Metaphoræ aliquando reciprocae sunt. Nam ut *stellæ* vocantur *flores cœli*; ita *flores* vocantur *stellæ campi*. Aliquando tamen non reciprocantur. Non enim *cœli* nomen accommodatur *æquori*, licèt *æquoris* nomen transferatur ad *cælum*. Vide *Voss. de Inslit. Orat. lib. 4. cap. 6. pag. 89.*

N. *Omnis Metaphora resolvitur seu exponitur per quasi, ceu, tanquam, velut.*

CAPUT XIV.

De Ironia in genere ; item de Oppositis.

Quid est Ironia ?

Ironia est Tropus, quo ex uno Oppositorum aliud intelligitur ; vel quo, quod de uno Oppositorum dicitur, de alio intelligitur : h. e. nominatur unum Oppositum, & intelligitur alterum.

Dicitur *Εἰρωνεία Ironia*, ab *εἰρωνεύομαι dissimulatione* utor in loquendo : quia hoc qui Tropo utitur, quasi dissimulans agit, aliud loquendo, aliud intelligendo.

Ad hunc tandem Tropum intelligendum sunt quædam de Oppositorum naturâ & speciebus ex Logicis prægustanda.

Quæ sunt Opposita ?

Opposita sunt, quæ neque de se invicem, neque de eodem tertio, secundum eandem partem, aut naturam, eodem respectu, modo, ac tempore verè affirmari possunt.

N. Positis hisce conditionibus, si Oppositorum alterum de altero affirmetur, prædicatio erit falsa. Ut, si dicas canem esse leonem ; vel album esse nigrum. Si utraque Opposita de eodem tertio affirmentur, enunciatio alterutra erit falsa. Ut, si dicas Platonem esse divitem, & Platonem esse pauperem, vel Socratem videre, & Socratem cæcum esse.

Si opposita affirmentur verè, vel de se invicem, vel de aliquo tertio, harum aliqua conditionum necessariò erit requirenda. Dicit enim verè potest, *Aethiops est albus*, & *Aethiops est niger*, sed non se-

cundum eandem partem, nam *albus* est tantum dextris & oculis, toto reliquo corpore *niger*. Sic verè dici potest, *Christus est Dominus Davidis*, & *Christus est filius Davidis*, sed non secundum eandem naturam: nam *Dominus* est *Davidis* secundum naturam divinam, at est *Filius Davidis* secundum naturam humanam. Sic numerus quaternarius dici verè potest & *duplum* & *dimidium*, sed non eodem respectu: nam *binarii numeri* respectu *duplum* est, at respectu *octonarii numeri* est *dimidium*. Item dici verè potest, *mundus habet initium*, & *mundus non habet initium*, sed non eodem modo: nam habet quidem *mundus initium durationis*, sed non habet *initium magnitudinis*. Tandem verè dici potest, *Olim Milesii non erant fortes*, & , *Olim fortes erant Milesii*; at non eodem tempore, sed diverso.

Quot sunt Species Oppositorum?

Oppositorum species sunt sex, viz. *disparata*, *contraria*, *relata*, *privantia*, *contradicientia*, & *repugnantia*.

Quæ sunt Disparata?

Disparata sunt, quorum unum opponitur pluribus ejusdem ordinis.

Ut *equus*, *leo*, *lupus*, *canis*, &c. Sic *ficus*, *pyrus*, *pomus*, *vitis*, *cerasus*, &c. *Album*, *flavum*, *rubrum*, *viride*. *Hinnire*, *boare*, *latrare*, *rudere*, &c. *Infans*, *puer*, *adolescens*, *vir*, *senex*. *Britannus*, *Hispanus*, *Romanus*, *Gallus*, &c.

Quæ sunt Contraria?

Contraria sunt duo absoluta, quæ sub eodem genere plurimum distant.

Ut *album* & *nigrum*; *calidum* & *frigidum*; *rectum* & *curvum*; *servus* & *liber*; *amor* & *odium*; *virtus* & *vitium*; *gaudium* & *tristitia*; *accusare* & *defendere*; *laudare* & *vituperare*; *sperare* & *timere*; *promittere* & *minari*.

Quæ

Quæ sunt Relata ?

Relata sunt, quorum alterum alterius esse dicitur, vel quovis modo ad illud refertur.

Ut pater & filius ; dominus & servus ; præceptor & discipulus ; dare & accipere ; docere & discere, &c. Nam pater est filii pater, & filius est patris filius ; & dare refertur ad accipientem, ut accipere refertur ad dantem ; damus enim accipienti, & accipimus à dante.

Quæ sunt Privantia ?

Privantia sunt, quorum alterum negat in eo tantum subjecto in quo affirmatum suapte naturâ inest.

Ut visus & cæcitas ; scientia & ignorantia ; lux & tenebræ ; vigilia & somnus ; motus & quies ; vestitus & nudus ; audiens & surdus ; loquens & mutus ; dives & pauper.

Quæ sunt Contradidentia ?

Contradidentia sunt, quorum alterum negat id quod alterum ait ; sive sunt ens & non ens opposita.

Ut homo, non-homo ; album, non album ; videre, non videre ; est, non est ; facit, non facit ; bonus, non bonus ; bene, non bene ; semper, non semper.

Quæ sunt Repugnantia ?

Repugnantia sunt Oppositorum consentanea, aut consentaneorum opposita.

Ut pater & generari ; filius & scæminam esse ; discipulus & docere ; servus & facere quod vult ; ignis & frigidum ; amicitia & fraus ; bonum & pœna ; malum & promissio ; memoria & futurum ; consultatio & impossibile ; leo & balare ; templum & ludi ; prudentia & prodigalitas.

Quotuplex est Ironia ?

Ironia quintuplex est ; scilicet à Disparato, à Contrario, à Relatis, à Privantibus, & à Contradidentibus.

CAPUT XV.

De Ironia Speciebus.

Quid est Ironia à Disparato?

Ironia à Disparato est, quâ quod de uno disparatorum, vel affirmatur vel negatur, de alio affirmari intelligitur: h. e. nominatur unum Disparatum, & intelligitur aliud.

Ut, cùm *Menalcas* (apud *Virg.*) affirmat quosdam vidisse ipsum *Myconis* arbutum incidere, quod de se dicit, vult intelligi de *Damœtâ*.

Sic, cùm *Ulysses* (apud *Ovid.*) enumeratis majoribus suis negat quenquam in his damnatum esse & exulem, intelligendus est quasi affirmaret quosdam in genere *Ajacis* fuisse damnatos & exules, nempe patrem ejus *Telamonem*, & patrum *Peleum*, ob trucidatum fratrem tertium *Phocum*. Et cùm patrem suum fraterni sanguinis fuisse fontem negat, tacitè affirmat patrem *Ajacis* fuisse fratricidam. *Juven. Sat. 8. v. 216.* — Ille Deis auctoribus ultor
Patris erat cæsi media inter pocula: sed nec
Electræ jugulo se polluit, aut *Spartani*
Sanguine conjugii; nullis aconita propinquis
Mischit; in Scenâ nunquam cantavit *Orestes*,
Troïca non scripsit. Ubi quæ de *Oreste* negantur, de *Nerone* affirmanda esse intelliguntur.

Quid est Ironia à Contrario?

Ironia à Contrario est, cùm ex contrariorum altero alterum intelligitur; sive, quando quod de altero contrariorum dicitur, de altero intelligitur: h. e. nominatur unum Contrarium, & intelligitur alterum.

Ut, cùm *Simo* ille *Terentianus* increpans *Davum*,
homi.

hominem scelestum, & qui malè rem gessisset, *O* salve, inquit, bone vir, curâsti probè. Sic cùm *Cicero* vocat *Verrem* præclarum Imperatorem, sic est intelligendus ac si eum vocasset Imperatorem nefarium. Bonas, me absente, hîc, consecistis nuptias, i. e. malas. *Ter. Phor. 2. 1. 281.* Sic *Ulysses* apud *Ovid. Met. l. 13. 321.* Ne mandate mihi: melius *Telamonius* ibit, &c.

Hujus generis est illud ejusdem in *Orat. pro Quintio*: Tum ille vir optimus, vereor ne se derideri putet, quod iterum jam dico, optimus. Ubi optimus, ex dicentis mente est pessimus. Item illud (in 2. de *Orat.*) ubi de *Lamiâ* deformi oratore odiosè *Crassum* interpellante, Audiamus, inquit *Crassus*, pulchellum puerum, i. e. hominem deformem. Sic *Cic. 2. Catil. Homo enim videlicet timidus & permodestus vocem Consulis ferre non potuit.*

In *Virgiliano* illo, At sperate deos memores sandi atque nefandi, sperate ponitur pro timete. Et in illo ejusdem Authoris (*Æn. 2.*) Me promissultorem, promisi ponitur pro minatus sum. Et in illo *Ovidiano* (*Ep. Phyllid.*) Spes quoque lenta fuit, spes significat metum. Sic *Cic. pro Rosc. Com. Sin à vobis, id quod non spero [i. e. metuo] deserar, tamen animo non deficiam.*

Quid est Ironia à Relatis?

Ironia à Relatis est, quando, quod de Uno relatorum dicitur, de altero intelligitur: h. e. nominatur unum Relativè oppositum, & intelligitur alterum.

Ut, cùm dicit parens contumaci filio, nempe tu parens es, ego filius. Item si dicat offensus dominus immorigero servo, Tu scilicet dominus es, ego servus. Vel si dicatur verberatus fuisse à discipulo præceptor, cùm vapulaverit à præceptore discipulus.

Quid est Ironia à Privantibus?

Ironia à Privantibus est, cùm ex privativè oppositorum uno alterum intelligitur: h. e. nominatur unum

unum Privativè oppositum, & intelligitur alterum.

Ut, cùm cæcus dicitur tam acutum cernere quàm aquila. Vel cùm dives vocatur pauper.

Quid est Ironia à Contradicientibus?

Ironia à Contradicientibus est, quando ex contradicentium uno alterum intelligitur: h. e. nominatur unum Contradictoriè oppositum, & intelligitur alterum.

Ut, cùm indulgentiori in filium patri dicitur *Puerum tu istum non amas*, i. e. *amas*, & quidem vehementer. Item cùm quis dicit se id dixisse, quod tamen non dixerat. Sic cùm *Juvenalis* illas *sanctas* vocat gentes, quas intellexit non *sanctas* esse. Sic *Cic.* pro *Arch.* Itaque, credo, si civis Romanus legibus non esset; ut ab aliquo Imperatore civitate donaretur, perficere non potuit. Ubi per illud non potuit, intellexit orator potuit. *Virg. Æn.* 4. v. 379. Scilicet is superis labor est: ea cura quietos sollicitat. Sic *Ulysses* apud *Ovid. Met.* 1. 13. v. 288. Scilicet idcirco pro nato cæcula mater Ambiriosa suo fuit, ut cælestia dona, Artis opus tantæ, rudis, & sine pectore miles Indueret?

Huc pertinent *Paralipsis* & *Apophasis*.

Paralipsis est, quâ dicimus nos quædam præterire, quæ tamen non præterimus, sed disertè enunciamus.

Apophasis est, quâ negamus nos ea dicere aut facere, quæ tamen dicimus aut facimus.

De utrisque, vide *Lib. 2. cap. 16.*

N. Si cui nimis accurata videatur hæc *Ironia* diviso & tractatio (quanquam quid esse potest in tradendis Artibus nimis accuratum?) potest esse contentus usitatis illis duabus *Ironia* Speciebus, scilicet *Ironia à Disparato*, & *Ironia à Contrario*, & ad illas duas referre cæteras omnes: præsertim cùm *Disparatorum* vox usur-

petur.

petur apud Rhetoricos laxiora sensu quàm apud Logicos ; ita nempe ut ad quasilibet res diversas, & vel numero tantùm differentes, modò non naturâ sibi invicem contrarias, vel prædicatione contradictorias, extendatur : & cum nomen Contrarii sic Rhetorici hac in re accipiant, ut illud ad omnia oppositionum genera extendant, eoque Ironiam definiant esse Tropum, quo per id quod dicitur contrarium intelligitur.

CAPUT XVI.

De Modis quibus Ironia percipitur.

QUot Modis percipitur aliquid Ironicè dici ?
Percipitur aliquid Ironicè dici tribus modis ; scilicet vel Naturâ personæ, aut rei de quâ dicitur ; vel ex Modo dicendi ; vel aliquo Gestu, sive Actione dicentis.

Nam primò si, quod dicitur, ejusmodi sit, ut non conveniat cum naturâ, vel personæ, vel rei, de quâ sermo instituitur, palàm est id dici, non verè, atque ex animo, sed Ironicè, i. e. simulatè, atque aliter quàm reverà sentiatur.

Ut, si quis opulentum quendam homuncionem pauperulum nominet ; vel, si quis pro longurione nanum dicat ; pro crudeli clementem ; pro obeso macilentum, &c. vel si quis librum quendam grandiozem nomine *Enchiridii* seu *Manualis* vocet ; vel, si quis vitam omni vitiorum eluvie contaminatam prædicet esse iter ad honorem vel gloriam, in aperto erit eum aliter sentire quàm loquitur, proindèq; Ironicè loqui.

Deinde si gravia illa seriâque, quæ de quovis homine dicuntur, cum risu quodam, vel gestu aliquo derisio.

derisionem præ se ferente efferantur, manifestum est ea dicta fuisse Ironicè tantùm, atque per simulationem, nequaquam verò ex animo atque sententiâ dicentis.

Hujus generis est illud Ciceronis de Clodio, *Integritas tua te purgavit; mihi crede, pudor eripuit, vita antea acta servavit.*

Tandem, si quis agat aliquid, quod verbis suis dissentiat, id, quod agit, est indicium, cum aliter sensisse atque dixerit.

Ut, si quis in convivio cibum aliquem lautiozem verbis vituperet, atque interim largiter de eo comedat, inde constabit, illum non seriò cibum istum vituperasse, sed tantùm simulatè, eoque planè animo, ut alios ab esu ejusdem deterreat, sibi que largiore ejus portione meliùs consulat.

Atque hæc de Troporum Generibus: progredendum jam ad eorundem Affectiones.

C A P U T XVII.

De Catachresi.

Quid est Catachresis?

Catachresis est, cum verbum aliquod nimium longè à significatione suâ ducitur, nimisque præter naturam suam usurpatur.

Ut cum *Virgilius* pro mari posuit stagnum (*Æn. I.*) item cum dixit *Venerem genuisse Aneam*, cum *gignere* sit proprium patris, ut *parere* est matris. Hujus generis est, cum dicitur *plumbea cos*; *aurea*, vel *argentea pyxis*; cum fiat propriè *cos* de lapide, *pyxis* de buxo.

Dicitur *Κατάχρησις* *Catachresis*, à *κατὰ* contra, & *χρησις* usus, quia in hoc dicendi modo verbis contra consuetum eorum usum utimur, & planè abutimur.

N. *Catachresis* in omni *Troporum* genere invenitur.

In *Synecdoche Generis*. Ut quando *Virgilius* (2. *Æn.*) vocavit *Anchisen* *Æneæ* parentem, quem propriè vocâisset patrem. Nam parere, unde parens ducitur, propriè est foeminarum tantùm. Quo fit ut verbi parentis, ad significandum patrem, translatio durior videatur.

In *Synecdoche Speciei*. Ut quando *Cicero* (in 1. *Catil.*) vocavit *Catilinam* civium parricidam, quem propriè vocâisset interfectorem. Et cùm apud *Virgil.* (2. *Æn.*) edificare equum, ponitur pro struere. Cujus verbi jucundior est translatio, cùm apud *Cæsarem* na-
ves, apud *Ciceronem* classes dicuntur edificari.

In *Synecdoche Partis Essentialis*. Ut quando ponitur *abies* pro tabellis abiegnis. Quam verbi translationem *Quintilianus* author est proſam non recipere. Lib. 8. cap. 6.

In *Synecdoche Partis Integralis*. Ut cùm dixit *Horat.* Ser. 1. Sat. 5. — *Carceribus missos rapit ungula curvus*. Nam ungula equina pro ipso equo duriusculè dicitur.

In *Metonymiâ Efficientis*. Ut cùm *Lucanus* (l. 4.) dixit, *Urebant montana nives*, pro exsiccabant. Nam efficit quidem ustio exsiccationem in iis rebus quæ uruntur. Sed urere pro exsiccare duriter dicitur, præsertim de nivibus.

In *Metonymiâ Subjecti*. Ut cùm *Horatius*, *Epod.* 12. dixit. *Hircum in alis cubare*; & *Catullus*, *caprum sub valle alarum habitare*, in *Ruf.* Quibus verbis foetorem ille hircinum, hic caprinum in alis subesse significabat, sed satis duriter.

In Metonymiâ Adjuncti. Ut cùm apud *Virg. Æn. 4.* dicitur, *Oculisve aut pectore noctem Accipit.* Ubi nimis præter naturam vocis, *nox* ponitur pro *somno*.

In Metaphorâ. Ut cùm *Virg. 7. Eclog.* caprum nominavit *gregis virum*, quemadmodum *Horat. lib. 1. Od. 17.* vocavit *capras devias olentis uxores mariti.* Et cùm *Horat. lib. 4. Od. 13.* vocavit *capillos canos capitis nives.* Item cùm *Cicero virum luxuriosum*, vocavit *Syrtim patrimonii*, & *Charybdim bonorum.* Et cùm apud *Horat. lib. 4. Od. 4.* dicitur *Eurus per Siculas equitare undas.* Item cùm apud *Ovid. 1. Trist. 2. Eleg.* dicuntur *volvi aquarum montes.* Ut apud *Virg. Æn. 1. v. 109.* legitur, *præruptus aquæ mons.* Sic cùm apud *Martial. l. 1. ep. 43.* dicitur *Portia, Ardentes avido ore bibisse favillas.* Et cùm *Heracitus* apud *Columel. lib. 8. c. 4.* *Sues cæno, aves pulvere, vel cinere lavari* ait. Et cùm de rege *Babylonis* dicitur, *Jer. 43. 12. Amicietur terrâ Egypti, &c.*

In Ironiâ. Ut cùm *Virg. 1. Æn. dixit, Sperate (pro timete) deos memores fandi atque nefandi.* Et *Georg. 4. Erât maculis auro squalentibus (pro splendentibus) ardens.* Et *1. Æn. Promisi ultorem, pro minatus sum.* Item cùm *Horat. 2. Serm. 2. Sat. posuit præclara minantem, pro promittentem.*

N. Ad molliendam Catachresim, si durior videbitur futura verbi translatio, hæc aut simili formâ utendum; Ut ita dicam; si sic loqui liceat, &c.

C A P U T XVIII.

De Hyperbole.

Quid est Hyperbole?

Hyperbole est Tropi elevatio, quâ rem aliquam dictione

ditione plus iusto significante amplificamus.

Sive, est elatior dicendi modus, in quo de re aliqua plus dicitur, quàm reverà intelligitur.

Quot sunt Species Hyperboles ?

Hyperboles duæ sunt Species : *Hypsòsis* & *Auxésis*.

Quid est *Hypsòsis* ?

Hypsòsis est quâ id, quod reverà est parvum, oratione nostrâ facimus videri magnum : sive, quâ magnum de parvo loquimur.

Ut si pusillum quis homunculum hominem dicat prælargum : vel pro pauperculo hominem divitem ; præve Iro Crassum nominet.

Quid est *Auxésis* ?

Auxésis est quâ id, quod verè magnum est, adhuc majus nostris videri verbis facimus ; sive quâ de magno majora, quàm par est dici, loquimur.

Ut si prælargum quis hominem gigantem vocet ; vel liberalem magnificum dicat ; vel pro Patroclo Achillem nominet.

Dicitur *Hyperbole* ὑπερβολή, ab ὑπερβάλλω exsupero, quoniam id quod veri est in re, vocis significantiâ exsuperat.

Dicitur *Hypsòsis* ὑψώσις, ab ὑψάω elevo, exalto, quod de re (suâ naturâ) parvâ atque humili, magna quædam, atque alta dicentes, eam supra naturam suam sermone nostro quasi elevemus atque exaltemus.

Dicitur *Auxésis* αὐξήσις, ab αὐξέω (verbo inusitato) augere, quod utentes verbis rei, quæ verè magna est, magnitudinem significatione suâ exsuperantibus, rem ipsam augere, & majorem, quàm verè est, facere videamur.

N. Non est ea Hyperboles mens, ut dicendo quenquam fallat, sed ut per illud, quod veritatem excedit, id quod verum est doceat atque declaret.

Hyper-

In Metonymiâ Adjuncti. Ut cùm apud *Virg. Æn. 4.* dicitur, *Oculisve aut pectore noctem Accipit.* Ubi nimis præter naturam vocis, *nox* ponitur pro *somno*.

In Metaphorâ. Ut cùm *Virg. 7. Eclog.* caprum nominavit gregis virum, quemadmodum *Horat. lib. 1. Od. 17.* vocavit capras devias olentis uxores mariti. Et cùm *Horat. lib. 4. Od. 13.* vocavit capillos canos capitis nives. Item cùm *Cicero* virum luxuriosum, vocavit *Syrtim patrimonii*, & *Charybdim bonorum*. Et cùm apud *Horat. lib. 4. Od. 4.* dicitur *Eurus* per *Siculas* equitare undas. Item cùm apud *Ovid. 1. Trist. 2. Eleg.* dicuntur volvi aquarum montes. Ut apud *Virg. Æn. 1. v. 109.* legitur, *præruptus aquæ mons.* Sic cùm apud *Martial. l. 1. ep. 43.* dicitur *Portia*, *Ardentes avido ore bibisse favillas.* Et cùm *Heracitus* apud *Columel. lib. 8. c. 4.* *Sues cæno, aves pulvere, vel cinere lavari* ait. Et cùm de rege *Babylonis* dicitur, *Jer. 43. 12.* *Amicietur terrâ Egypti, &c.*

In Ironiâ. Ut cùm *Virg. 1. Æn.* dixit, *Sperate (pro timete) deos memores fandi atque nefandi.* Et *Georg. 4.* *Erit maculis auro squalentibus (pro splendentibus) ardens.* Et *1. Æn.* *Promiss ultorem, pro minatus sum.* Item cùm *Horat. 2. Serm. 2. Sat.* posuit *præclara minantem*, pro *promittentem*.

N. Ad molliendam Catachresim, si durior videbitur futura verbi translatio, hæc aut simili formâ utendum; Ut ita dicam; si sic loqui liceat, &c.

C A P U T XVIII.

De Hyperbole.

Quid est Hyperbole?

Hyperbole est Tropi elevatio, quâ rem aliquam dictione

ditione plus iusto significante amplificamus.

Sive, est elatior dicendi modus, in quo de re aliqua plus dicitur, quàm reverà intelligitur.

Quot sunt Species Hyperboles?

Hyperboles duæ sunt Species: Hypsòsis & Auxésis.

Quid est Hypsòsis?

Hypsòsis est quâ id, quod reverà est parvum, oratione nostrâ facimus videri magnum: sive, quâ magnum de parvo loquimur.

Ut si pusillum quis homunculum hominem dicat prælargum: vel pro pauperculo hominem divitem; pròve Iro Crassum nominet.

Quid est Auxésis?

Auxésis est quâ id, quod verè magnum est, adhuc majus nostris videri verbis facimus; sive quâ de magno majora, quàm par est dici, loquimur.

Ut si prælargum quis hominem gigantem vocet; vel liberalem magnificum dicat; vel pro Patroclo Achillem nominet.

Dicitur *Hyperbole* ὑπερβολή, ab ὑπερβάλλω exsupero, quoniam id quod veri est in re, vocis significantiâ exsuperat.

Dicitur *Hypsòsis* ὑψώσις, ab ὑψάω elevo, exalto, quod de re (suâ naturâ) parvâ atque humili, magna quædam, atque alta dicentes, eam supra naturam suam sermone nostro quasi elevemus atque exaltemus.

Dicitur *Auxésis* αὐξήσις, ab αὐξέω (verbo ipusitato) augere, quod utentes verbis rei, quæ verè magna est, magnitudinem significatione suâ exsuperantibus, rem ipsam augere, & majorem, quàm verè est, facere videamur.

N. Non est ea Hyperboles mens, ut dicendo quenquam fallat, sed ut per illud, quod veritatem excedit, id quod verum est doceat atque declaret.

Hyper-

Hyperbole in omni ferè Troporum genere habet.

In *Synecdoche Speciei & Individui*. Ut cùm non speciale vel singulare rei, vel personæ cujuscumque suo genere præcellentis ponitur pro personâ, vel aliquâ, quæ in eo genere excellit. Sic cùm Ovid. *Trist.* dixit *aquarum montes tacturos sidera*, tantummodo intellexit eos in permagnam iri evectos aliquid dinem. Sic cùm præcellentem poetam, vel oratorem, nominamus *Virgilium*, vel *Ciceronem*. Sic dicitur, *Sublatus ad æthera clamor*. Virg. *Æn.* 2. v. 31. *Sustulerat raptas taurus in astra pilas*. Mart. *Spect.* ep. 19. *Virg.* dixit, *Turrim summis sub astra eductam testis*. *Æn.* 2. 460.

Per Hyperbolicam quoque *Synecdoches* ejusdem *Auxesis* specialia vel singularia illa, quæ in suo genere maximè excellent, etiam superari ab aliquo dicuntur. Ut cùm dixit Ovid. 3. *Trist.* 11. *Eleg.* *Sævior es triptolemo*. Ubi tantum intellexit eum esse perfectum. Hujus generis est illud in *Lam.* 4. 7. *Candidiores Nazaræi ejus nive, nitidiores lacte*. Et illud *Virgilii* (7. *Eclog.*) *Nerine Galatæa thymo mihi dulcior Hybla*. *Candidior Cynis, hederâ formosior albâ*. Et illud Ovid. *Met.* 13. f. 8. *Candidior folio nivei Galatæa lignis, Floridior prato, longâ procerior alno, &c.* Item *Homer.* l. 3. *Od.* 7. *Scopulis surdior Icarî*. Et l. 3. *Od.* 9. *Persarum vigui rege beatior*. Et Mart. l. 1. ep. 73. *Nigrior cadente moro*. Item innumeræ ferè *Proverbialis sententiæ*, quales sunt, *Spongiâ bibacior*; *pice nigrior*; *Aristide justior*; *Pæno perfidior*; *Iro pauperior*; *talpâ cæcior*; *limace tardior*; *plumbæ stupidior*; *maximo major*, &c. in quibus omnibus, & horum similibus, est *Auxesis Hyperbolica*, quâ quorundam virtutes vel vicia, perfectiones vel defectus, aliorum comparatione augentur.

In *Synecdoche Totius Integralis*. Ut cùm *Cicero*

Phil. 2.) dixit, *Antonium frustis esculentis vinum
adulentibus gremium suum & totum tribunal (i. e.
per magnam ejus partem) implevisse. Et cum apud
undem (2. de Orat.) Innumeri Principes dicuntur
pro permultis.*

In Metonymiâ Effecti. Ut cum apud *Terentium*, sce-
lus ponitur pro *scelesto*, i. e. sceleris Effectore. Ego
pro istis dictis, & factis, scelus, ulciscar.

In Metonymiâ Subjecti. Ut cum dixit *Cicero*, In
carcerem effudistis, solummodo intelligens esse in
effusos incarceratos.

In Metonymiâ Adjuncti. Ut cum pro pestiferis
civibus, & contaminatis, *Cicero* dixit, O pestes! O
labes!

Sic cum personas virtutibus, vitiis, aliisve qualita-
tibus insignes, ipsarum virtutum, vitiorum, vel qua-
litarum nominibus insignimus. Ut si quis *Aristidem*,
vel alium quemvis insignem justitiâ hominem, non
justum, sed ipsam justitiâ nominet. Vel si de elo-
quente viro verba pro concione habituro dicatur,
nunc ipsam eloquentiam dicentem audietis. Tale est
illud *Terentii*, Tu quantus quantus, nihil nisi sapientia
es. Et illud *Martialis*, Non vitipsum homo es, Zoile,
sed vitium.

Audacior adhuc est hoc in genere Hyperbole,
cum personas virtutibus, vel vitiis præcellentes ipsas
etiam virtutes, vel vitia superare dicimus. Ut si vir
justitiâ, vel eloquentiâ præcellens dicatur esse ipsâ
justitiâ justior, vel eloquentiâ ipsâ eloquentior. Nec
dissimiliter se habet res in cæteris aliarum rerum
qualitatibus. Ut si dicatur aliquid esse dulcedine dul-
cius; candore candidius; tarditate tardius. Nisi fortè
malis hæc ad Synecdochen Speciei referre.

In Metaphorâ. Ut cum de rebus animo sensuque
carentibus ea loquimur, quæ rebus sensu animoque
præditis conveniunt. Ut cum dicuntur à *Cicerone*,
Parietes

Parietes gestire gratias agere Cæsari ; & à Virgilio ducitur Pontem indignatus Araxes. Nam cum gestum indignari, sunt actus animalium gaudio exultantium, vel irâ effervescentium. Sic legitur apud Virg. *Eclog. 6. Rhodope miratur & Ismarus Orphea.*

In aliis Troporum Generibus habet Hyperbole cum ; in Metaphorâ regnum.

CAPUT XIX.

De Hysterésis.

Quid est Hysterésis ?

Hysterésis est Tropi depressio, quâ rem aliquam dictione minus justo significante extenuamus ; sive est depressior dicendi modus, in quo de re aliquâ minus dicitur, quàm revera intelligitur.

Quot sunt Species Hystereleos ?

Hystereleos duæ sunt Species, Tapinósis & Mejósis.

Quid est Tapinósis ?

Tapinósis est, quâ id, quod re ipsâ est magnum, oratione nostrâ facimus videri parvum ; sive quâ parum de magno loquimur.

Ut si quis hominem prælatum, nanum dicat ; vel pro homine divite, pauperem ponat ; vel pro Crasso Irum nominet. Item si montem, verrucam appellet ; totumve terrarum orbem, grumulum. Item si quis ingentem antiqui roboris truncum vocet sarmentum, vel scipionem [a stick] ; pro immani porco, porcellum [a pig] dicat : Item si se aiat eum leviter perstrinxisse, aut aliquantulum læsisse, quem graviter vulneraverit, vel penè occiderit.

Hoc loquendi genere pro scelere, erratum dicimus ;

pro

pro crudeli, severum; pro mari, stagnum vel gurgitem. Vocavitque Laocoon equum Trojanum, lignum.

En. 2.

Quid est *Mejōsis*?

Mejōsis est, quā id, quod verè parvum est, adhuc minus nostris videri verbis facimus; sive quā de parvo minora, quā par est dici, loquimur.

Ut si quis hominem tardum, testudinem appellet, vel testudineo festinare gradu aiat. Item si egenum, mendicum nominet. Vel si agnum sacrum (id quod Plantus facit) totum esse pellem atque ossa dicat.

N. Non est ea *Hystereseōs* mens, ut dicendo quendam fallat, sed ut per illud, quod vero minus dicit, ipsam veritatem indiget et atque demonstret.

Dicitur *ὑστερήσις* *Hysterēsis*, ab *ὕστερόν* inferiorum, quòd sic loquentes, verbis utamur levioribus, sive humilioribus, & quæ infra rei veritatem sint, nec ei totum, quod debeatur illi, tribuant.

Dicitur *ταπεινότης* *Tapinōsis*, à *ταπεινῶν* deprimō, humilem reddo, quia de re (suā naturā) magnā ac altā, parvula quædam atque humilia dicentes, eam infra naturam suam sermone nostro quasi deprimimus, seque ipsa humiliorem videri facimus.

Dicitur *μειωσις* *Miōsis*, à *μειόω* minuo, minorem reddo, quòd utentes verbis infra rei, quæ verè parva est, parvitatem significatione suā subsidentibus, rem ipsam minuire, & minorem facere, quā verè est, videamur.

N. *Hysterēsis* ab *Hyperbole* sic differt. *Hyperbole* rem dictione plus justo significante amplificat. *Hysterēsis* rem dictione minus justo significante extenuat.

CAPUT XX.

De Metalepsi.

Quid est Metalepsis?

Metalepsis est dicendi modus, in quo sub unâ dictione plures Tropi (sive ejusdem, sive diversi generis) continentur, quorum prius transitum ad posteriorem præbet.

Ut cum *Dido* illa *Virgiliana* ait (*Æn.* 1.) *Atque* *Antinam* rex ipse *Noto* compulsus eodem *Afforet* *Æneas*, primò per *Notum* intelligit *Ventum* in genere, per *Synecd.* Individ. pro Specie; tum per *Ventum* intelligit *Aquilonem*, per *Synecd.* Speciei pro Individuo: *Aquilone* enim, non *Noto*, fertur à *Siciliâ* ad *Carthaginem*.

Sic *Eclog.* 1. v. 70. *Post aliquot mea regna videntur mirabor aristas?* Ubi Poeta per *aristas*, primò intelligit *spicas*, per *Synecd.* Partis Integralis; tum per *spicas* intelligit *segetes*, per eandem *Synecdochen*; deinde per *segetes* intelligit *æstates* per *Metonymiam* Subjecti; denique per *æstates* intelligit *annos*, per eandem *Synecd.* Partis Integralis.

N. *Quidam* vocant *Metalepsin*, quando ex *Antecedente* intelligitur *Consequens*, vel ex *Consequente* *Antecedens*; vel ex *Connexo* *Connexum*. Sed hæc supra retulimus ad *Metonymiam* Subjecti & Adjuncti.

Dicitur *Μεταληψις* *Metalepsis*, à *μεταλαμβάνω*, composito à *μετ* post, & *λαμβάνω* accipio, & significante *post accipio*, i. e. unum capio post alterum, seu relicto uno, capio alterum: quia in *Metalepsi* est quædam quasi congeries Troporum, qui singularim & ordine

ordine percurrendi sunt & enucleandi, uno post alterum sumpto, seu relicto uno, & capto altero, donec ad vocabulum proprium veniatur.

N. Reperitur Metalepsis ferè in omni Troporum genere.

In Synecdoche Generis & Speciei. Ut cùm posuit Seneca *Sidus* pro *Sole*. Nam primò *Sidus* (i. e. stella fixa) ponitur pro *Stella* in genere, per Synecdochen Speciei pro Genere; deinde *stella* in genere ponitur pro *planeta*, per Synecdochen Generis pro Specie; denique *planeta* ponitur pro *Sole*, per Synecdochen Speciei pro Individuo.

In Synecdoche Individui. Ut cùm dixit Virg. *Poculaque inventis Acheloia miscuit uvis*. Ubi primò per *pocula Acheloia* intellexit *aquam Acheloiam*, per Metonymiam Subjecti; deinde per *aquam Acheloiam* intellexit quamlibet *aquam* in genere, per Synecdochen Individui.

In Synecdoche Totius Essentialis. Ut cùm ponitur *anima* pro *corpore*, id quod fit in pluribus S. Scripturæ locis, viz. Num. 6. 6. Levit. 21. 11. & 22. 4. Psal. 16. 10. & 89. 48. Hagg. 2. 13. Nam primò per *animam* intelligitur *homo*, per Synecdochen Partis Essentialis pro Toto; deinde per *hominem* intelligitur *corpus*, per Synecdochen Totius Essentialis pro Parte.

In Synecdoche Partis Essentialis. Ut in illo Ovidii, *Et structis cantat avenis*. Ubi primò per *avenas* intelligitur *culmus avenaceus*, per Synecdochen Partis Integralis; tum per *culmum avenaceum* intelligitur *quilibet culmus* in genere, per Synecdochen Speciei pro Genere; deinde per *culmum in genere* intelligitur *arundo*, per Synecdochen Generis pro Specie; denique per *arundinem* intelligitur *fistula facta ex arundine*, per Synecdochen Partis Essentialis, quâ
E ponitur

ponitur *Materia* pro *Materiato* seu *Composito*. Item in *Virgiliano* illo, *Labitur uncta vadis abies*. Nam primò per *abietem* intellexit Poeta *tabellas abiegnas*, per *Synecdochen Partis Essentialis*, quâ ponitur *Materia* pro *Materiato*: deinde per *tabellas abiegnas* intellexit *navem* ex istis tabellis *fabrefactam*, per eandem *Synecdochen*. Item in illo *Horatii* ad *Metellum*, l. 1. Od. 20. *Prelo domitam Caleno Tu bibis uvam: mea nec Falernæ Temperant vites, neque Fami- niani Pocula colles*. Nam primò *Uva* ponitur pro *Uvis*, per *Synecdochen Partis Integralis*, quâ Numerus singularis ponitur pro plurali; deinde *Uvae* ponuntur pro *Uvarum succo*, per *Synecdochen Totius Integralis*; tandem *Uvarum succus* ponitur pro *vino* ex succo uvarum confectio, per *Synecdochen Materiae* pro *Materiato*. Productior est *Metalepsis* cum ibidem *vites* ponuntur pro *vino*. Nam primò *vites* ponuntur pro *uvis*, per *Metonymiam Efficientis*; deinde *uvæ* ponuntur pro *succo*, &c. ut prius. Adhuc productior est *Metalepsis* cum *Colles* ponuntur pro *vino*. Nam primò *colles* ponuntur pro *viti- bus*, per *Metonymiam Efficientis*; deinde *vites* ponuntur pro *uvis*, &c. ut prius.

In Synecdoche Totius Integralis. Ut cum dixit *Virg.* *Ingens à vertice Pontus in puppim ferit*. Nam primò per *Pontum*, *Nerei & Doridis filium*, intellexit *mare Ponticum* (i. e. illam maris partem cui nomen dedit iste *Pontus*) per *Metonymiam Efficientis Principalis*; tum per *mare Ponticum* intellexit *indefinitè universum mare*, per *Synecdochen Individui*; tum per *mare universum* intellexit *maris fluctum*, per *Synecdochen Totius Integralis*.

In Synecdoche Partis Integralis. Ut in illo *Ovidii*, *Suffundens ora rubore*. Nam primò per *Ora* Poeta intellexit *os*, per *Synecdochen Totius Integralis*, quâ ponitur Numerus Pluralis pro Singulari; tum per *Os*, facie

faciei partem, intellexit integram faciem, per Synecdochen Partis Integralis.

In Metonymiâ Efficientis Principalis. Ut cùm dixit *Cicero*, *In fortunas hujus invaserunt*. Nam primò per *Fortunas* intellexit *Fortunam*, per Synecdochen Totius Integralis, quâ Numerus Pluralis ponitur pro Singulari: tum per *Fortunam* intellexit *Fortune dona*, scil. opes, bona, per Metonymiam Efficientis Principalis.

In Metonymiâ Efficientis Instrumentalis. Ut cùm dixit *Virg.* *Ferro averte dolorem*. Nam primò per *ferrum* intelligitur *gladius*, per Synecdochen Partis Essentialis, seu Materiæ pro Materiali: deinde per *gladium* intelligitur *mors*, per Metonymiam Efficientis Instrumentalis pro Effecto; ac si dixisset, *Morte dolorem averte*.

In Metonymiâ Effecti. Ut in illo *Virgilii*, *Sed pater omnipotens speluncis abdidit atris*. Nam primò per *speluncas atras* intellexit *tenebrosas*, per Metaphoram: deinde per *speluncas tenebrosas* intellexit *profundas*, per Metonymiam Effecti. Quippe in *speluncis* tenebrarum causa est profunditas.

In Metonymiâ Finis. Ut in illo *Terentii Adelph.* 2. 3. *Illi opera vita erat*. Nam primò ponitur *vita* pro *victu*, per Metonymiam Finis pro Medio; deinde *viçtus* ponitur pro ratione seu medio parandî viçtûs, per eandem Metonymiam. Ideo enim operabatur, ut viçtum pararet; & ideo viçtum parabat, ut esset ei, unde viveret.

In Metonymiâ Subjeçti. Ut cùm dixit *Virg.* *Invadunt urbem somno vinoque sepultam*. Nam primò per *Urbem* intellexit *Trojam*, per Synecdochen Speciei pro Individuo. Deinde per *Trojam* intellexit *Trojanos*, per Metonymiam Subjeçti. Sic cùm dicitur à *Virgilio*, *Seges bis solem sensisse*, primò per *Solem* intelligitur *Calor*, qui à sole efficitur, per Metonymiam

onymiam Efficientis; tum per *Calorem* intelligitur *aestas*, per Metonymiam Subjecti.

In Metonymiâ Adjuncti. Ut cum dixit *Silius*, *Advolat aurato præfulgens murice ductor*. Nam primò per *Muricem* intelligitur *Ostrum*, muricis succus, per Synecdochen Totius Integralis; tum per *Ostrum* intelligitur *purpureus ostræ color*, per Metonymiam Subjecti; tandem per *purpureum colorem* intelligitur *amictus coloris purpurei*, per Metonymiam Adjuncti. Eadem (sed uno gradu brevior) est Metalepsis in illo *Virgilii*, cum posuit *Ostrum* pro *purpureo tori velamento*, sive *instramine*, dicens, *Stratoque super discumbitur ostro*. Item cum apud eundem *purpura regum* ponitur ad significandum regiam autoritatem. Nam primò *purpura* ponitur pro *ostro*, & *ostrum* pro *purpureo colore*, per Synecdochen Totius Integralis, & Metonymiam Subjecti, ut supra: tum *color purpureus* ponitur pro *amictu coloris purpurei*, per Metonymiam Adjuncti; denique *amictus purpurei coloris*, qui Regum est insigne, ponitur pro *Autoritate Regiâ*, cujus insigne sive signum est, iterum per Metonymiam Adjuncti.

In Metaphorâ. Ut in illo *Virgilii*, *Immensasque trahi nubes, jamque arbore summâ Confluere, & lentis uvam demittere ramis*. Nam primò per *Nubes* intellexit *Nubem*, per Synecdochen Totius Integralis, sive Numeri Pluralis pro Singulari: deinde per *nubem* intellexit *apum examen*, (quod instar *nubis*, in aere penderet, lucemque obscuraret) per Metaphoram. Similiter (in eodem loco) per *Uvam* intellexit primò *racemum*, per Synecdochen Partis Integralis; tum per *racemum* intellexit *apum examen* (quod de arboris ramo in morem racemi penderet) per Metaphoram. Item in illo *Quintiliani*, cum ab eo dicitur *Isocrates esse omnes dicendi Veneres sectatus*. Nam primò per *Venerem* intelligenda est *venustas*, per

per Metonymiam Efficientis Principalis; tum per venustatem, quæ propriè est formæ, vel vultûs, intelligenda est *dicendi gratia*, & suavitas, per Metaphoram: quippe dicendi gratia id est orationi, quod venustas faciei. Sic cùm de *apibus* dixit *Virgil.* (4. Georg.) *Sub terrâ fodere larem.* Primò enim posuit *larem* pro domo, per Metonymiam Subjecti: deinde *domus* dicitur de *cavernis apum*, per Metaphoram.

Tandem in *Ironiâ*. Ut in illo *Ciceronis* ad *Clo-*
dium, *Integritas tua te purgavit.* Nam hic primò per *Integritatem*, quæ propriè est corporis affectio, intelligitur *morum reſtitudo*, per Metaphoram; tum per *morum reſtitutionem*, quæ affirmatur, intelligitur *morum corruptio* per *Ironiam à Contrario*. Sic cùm idem dixit in *Verrem*, *Sunt hæc, & alia in te falsi accusatoris signa permulta, quibus ego non utor*, in eo quòd posuit *utor* pro *commemoro*, est *Synecdoche Generis* pro *Specie*; in eo autem quòd dixit se *non uti* iis signis, quibus nihilominus *utitur* (i. e. quæ commemorat & urget) est *Ironia à Contradicientibus*. Sic eùm apud *Plaut.* dicenti *Trachalioni*, *Ita enim vero stultus es?* respondet *Gripus*, *Salve Thales.* Nam primò *Thales* ponitur pro *Sapiente*, per *Synecdochen Individui*; tum verò *sapiens* ponitur pro *stulto*, per *Ironiam à Contrario*. Sic cùm apud *Virgil.* (*Æn.* 1.) *Nimboſus Orion* dicitur tulisse *Trojanos in vada cæca*. Nam primò per *cæca* intelliguntur *videntia*, per *Ironiam à Privantibus*; deinde per *videntia* intelliguntur *viſa*, per *Ironiam à Relatis*; tandem per *viſa* intelliguntur *non viſa*, per *Ironiam à Contradicientibus*. Eadem, sed uno saltem gradu productior, est *Metalepsis*, cùm apud eundem (*Æn.* 4.) dicitur *Dido cæco carpi igne*. Nam primò *cæcus* ponitur pro *videns*, per *Ironiam à Privantibus*; deinde *videns* ponitur pro *viſus*, per *Ironiam à Relatis*; tum *viſus*

ponitur pro *cognitus*, per Synecdochen Speciei pro Genere (est enim visio una Species cognitionis; nifi quis malit hanc loquendi formam referre ad Metaphoram) denique *cognitus* ponitur pro *non cognitus*, per Ironiam à Contradicientibus.

CAPUT XXI.

De Allegoria.

Quid est Allegoria?
Allegoria est Tropi ejusdem per plures voces continuatio.

Ut in illo *Ciceronis* pro *M. Caelio*. Quoniam emerfisse jam è vadis, & scopulos præterveſta videtur oratio mea, perfacilis mihi reliquus curſus ostenditur. Nam hîc idem Tropus, scil. Metaphora continuatur per quinque voces, scil. emerfisse, scopulos, vadis, præterveſta, & curſus, in quibus orationis suæ progreſſum curſui navis per mare comparat. Sic *Horatius* Allegoricè dixit, *Contrahes vento nimium secundo Turgida vela*, i. e. Non te nimium rebus prosperis efferes.

Dicitur Ἀλληγορία Allegoria, ab ἀλληγορέω (composito ab ἄλλο aliud, & ἀγορεύω (quod in compositione ponitur pro ἀγορεύω) dico) quia propter Tropi per plures voces continuationem, aliud dici videtur, cùm aliud verè intelligatur.

N. Reperitur Allegoria ferè in omni Troporum genere

In Synecdoche Speciei pro Individuo. Ut apud *Ciceronem*. Catil. 1. Exire ex urbe consul hostem jubet, i. e. *Cicero* jubet *Catilinam* exire ex Româ. Ubi continuata

mutata per tres illas voces [*consul, hostem, urbe*] Synecdoche Speciei pro Individuo Allegoriam facit.

In Synecdoche Individui pro Specie. Ut, *Sint Mecenate, non deerunt Flacce Marones, Virgiliumque tibi vel tua vira dabunt.* Ubi continuata per tres illas voces [*Mecenate, Marones, Virgilium*] Synecdoche Individui pro Specie (nam per *Mecenate* intelliguntur doctorum virorum patroni; per *Marones* viri docti, & per *Virgilium* Poeta) Allegoriam facit.

In Synecdoche Partis Essentialis. Ut apud Cic. 2. leg. *Æs & ferrum duelli insignia sunt, non sani.* Ubi continuata per illas duas voces [*æs & ferrum*] Synecdoche Materiæ pro Materiato (nam *æs* ponitur pro *armis æreis*, & *ferrum* pro *ferreis*) Allegoriam facit.

In Synecdoche Totius Integralis. Ut apud Cic. Nos populo imposuimus, & oratores visi sumus. Ubi continuata per illas quatuor voces [*nos, imposuimus, oratores, visi sumus*] Synecdoche Numeri Pluralis pro Singulari, Allegoriam facit.

In Metonymiâ Efficientis. Ut, *Sine Cerere & Libero friget Venus.* Ubi continuata per tres illas voces [*Cerere, Libero, & Venus*] Metonymia Efficientis (nam ex *Cerere* intelligitur panis, ex *Libero* vinum, ex *Venere* amor) Allegoriam facit.

In Metonymiâ Effecti. Ut Virg. 6. Æn. *Pallentesque habitant morbi, tristisque senectus.* Nam continuata per voces illas [*pallentes morbi, tristisque senectus*] Metonymia Effecti (*pallentes* enim dicuntur morbi quòd efficiant pallidos, & *senectus tristis*, quòd efficiat tristes) Allegoriam facit.

In Metonymiâ Subjecti. Ut in illo Ciceronis pro Pomp. *Testis est Italia, quam ille ipse, victo L. Syllâ hujus virtute & consilio, confessus est fuisse liberatam: testis est Sicilia—; testis est Africa—; testis est Gallia—; testis est Hispania—: Ubi per Italiam, Siciliam, Africam, Galliam, atque Hispaniam intelligitur.*

tur homines Itali, Siculi, Africani, Galli, Hispanique per Metonymiam Subjecti. Et continuata hæc per tot voces Metonymia, Allegoriam facit.

In Metonymiâ Adjuncti. Ut apud Ciceron. in Catil. 2. *Æquitas, temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes certant cum iniquitate, cum luxuriâ, cum ignaviâ, cum temeritate, cum vitiis omnibus.* Ubi viri æqui, temperantes, fortes, prudentes, virtuosus significantur certare cum viris iniquis, luxuriosis, ignavis, temerariis, vitiosis, per Metonymiam Adjuncti. Et continuata hæc per tot voces Metonymia Allegoriam facit.

In Metaphorâ. Ut in illo Horat. l. 1. Od. 14. *O navis, referent in mare te novi fluctus! O quid agis? fortiter occupa portum. Nonne vides ut nudum remigis latus, & malus celeri saucius Africo Antennæque gemant, &c.* Ubi continuata per singulas ferè voces Metaphora Allegoriam facit.

In Ironiâ. Ut in illo Ciceronis in Clodium, *Integritas tua te purgavit, mihi crede, pudor eripuit, vita anteacta servavit.* Ubi continuata per membra tria Ironia Allegoriam facit. Item in illo ejusdem pro Cluent. *Mitto illam primam libidinis injuriam, mitto nefarias generi nuptias, mitto cupiditate matris expulsam matrimonio filiam.* Vide quæ ex Juvenale citantur Cap. 15. in exemplis Ironiæ à Disparato.

N. In Allegoriis, quo ex rerum genere cœperis, in eodem desinendum est. Nec est temerè à fontibus ad incendia transeundum.

Allegoria aliquando pura est, nihilque proprii sibi intermixtum habet. Qualis illa Horatii, l. 1. Od. 14. *O navis, referent in mare te novi fluctus! O quid agis? fortiter occupa portum, &c.* per totam Oden. Aliquando Allegoria est mixta, habetque aliquod proprii

proprii sibi intermixtum, quo sententiæ lux adveniat. Talis est illa *Ciceronis* in *Pison*. Neque tam fui timidus, ut qui in maximis turbinibus ac fluctibus *Reipublicæ* navem gubernâssem, salvamque in portu collocâssem, frontis tuæ nubeculam, aut collegæ tui contaminatum spiritum pertimescerem. Alios ego vidi ventos, alias animo prospexi procellas, aliis impendentibus periculis non cessi. Ubi voces illæ *Reipublicæ*, frontis, collegæ, tollunt de sententia obscuritatem. Sed hæc fuerit nobis tanquam levis armaturæ prima orationis excursio: nunc comminus agamus, experiamurque si possimus cornua commovere disputationis. *Cic. Div. 2. 10.* Intellego quam scopuloso difficilique in loco verser. *Cic. in Cecil.* Miserum est alienæ incumbere fame, Ne collapsa ruant subductis tecta columnis. *Juvenal. Sat. 8.* Varioque irarum fluctuat æstu. *Virg. Æn. 4. v. 564.*

De Anigmates

Allegoriæ Species habetur *Anigma*. Est autem *Anigma* oratio quâ dicentis sensus verbis obscurioribus, iisque plurimum Allegoricis, obscuratur.

Ut, *Filiolas Cadmi profert Nilotis arando,*

Quas serit è Cnidio distillans sepia nodo.

i. e. Penna Ægyptiaca literas Græcas formavit, quas atramentum ex amatoris calamo distillans, & lineis ducens quasi sulcis seruit.

Dicitur *Ἀνίγμα* *Anigma*, ab ἀνίσταμαι obscure significo; quia *Anigma* omne significat quidem aliquid, sed tamen ita obscure, ut intellectu difficile sit.

CAPUT XXII.

De Troporum Synthesi.

Quid est imprimis volenti Tropum componere considerandum?

Volenti Tropum componere primo quidem est loco considerandum, utrum *Res Tropo* exornanda *Totum* aliquod sit, an *Totius* alicujus *Pars*.

Totum & *Partem* commutat *Synecdoche*.

Secundò, Utrum sit *Causati* alicujus *Causa*, an *Causæ* alicujus *Causatum*.

Causam & *Causatum* commutat *Metonymia*.

Tertiò, Utrum sit *Subjecti* alicujus *Adjunctum*; an *Adjuncti* alicujus *Subiectum*.

Subiectum & *Adjunctum* commutat item *Metonymia*.

Quartò, An quas alias habeat *Res* sibi *Similes*.

Similia commutat *Metaphora*.

Quintò, Anne quas alias habeat *Res* ipsi *Oppositas*.

Opposita commutat *Ironia*.

[1.] Si *Res Tropo* exornanda *Totum* aliquod sit, tum consideret *Eloquentiæ Candidatus*, quale sit *Totum*, utrum *Universalis*, *Essentiale*, an *Integrale*.

Sin *Pars* sit, consideret qualis *Totius* sit *Pars*, *Universalisne*, *Essentialis*, an *Integralis*.

Si *Totum* sit *Universale*, tum pro *Genere* ponat *Nomen Speciei*; ut, *Panis* pro omnis generis cibo.

Vel pro *Specie* nomen *Individui*; ut, *Irus* pro paupere.

Si *Totum* sit *Essentiale*, tum *Compositi* loco substituat nomen alterutrius ex *Principiis* ejus: scil.

Vel *Materiæ* pro *Materiato*; ut, *Ferrum* pro gladio.

Vel *Formæ* pro *Formato*; ut, *Anima* pro homine.

Si denique sit *Totum Integrale*, tum ponat

1. Pro Corpore nomen Membri ; ut, *Tectam* pro domo : *Polas* pro Cælo.

2. Pro Tempore Longiori nomen Brevioris ; ut, *Brama* pro hyeme.

3. Pro Numero Majore nomen Minoris, five Singularis pro Plurali ; ut, *Hostis* habet muros, pro hostes habent.

Sive *Rotundi* pro Majore ; ut, *Mille carinæ*, pro mille centum & quadraginta.

Sive *Certi* pro Incerto, sed Majore ; ut, *Tergemini* honores, pro quàm plurimis.

Sive *Finiti* pro Infinito ; ut, *Millies centena millia*, & *decies centena millia*, pro numero penè infinito.

Vicissim si *Pars* sit *Totius Universalis*, tum substituat pro Specie nomen Generis ; ut, *Creatura* pro homine.

Pro Individuo nomen, vel Speciei ; ut, *Urbs* pro *Româ* : vel Generis ; ut, *Iapeti* genus pro *Prometheo*.

Si sit *Pars Totius Essentialis*, tum pro nomine Principii ponatur nomen Compositi ; scil. vel *Materiati* pro *Materia* ; ut, *Hannibal* pro cineribus ejus.

Vel *Formati* pro *Formâ* ; ut, *Lazarus* pro *Lazari* anima.

Denique si sit *Pars Totius Integralis*, tum ponatur

1. Pro Membro nomen Corporis ; ut, *Elephantus* pro *Ebore*.

2. Pro Tempore Breviori nomen Longioris ; ut, *Annus* pro Temporis spatio longiusculo ; *Aeternum* pro diuturno.

3. Pro Numero Minore nomen Majoris, five Pluralis pro Singulari ; ut, *Nos* populo imposuimus, pro ego.

Sive

Sive *Rotundi* pro *Minore* ; ut , Apostoli *duodecim*, pro *undecim*.

Sive *Incerti* pro *Certo*, sed *Minore* ; ut, *Millies* aucti, pro *persæpe*.

Sive *Infiniti* pro *Magno* ; ut, *Innumeri* Principes exierunt, pro *permulti*.

[2.] Si *Res Tropo* exornanda *Causa* sit, vel erit *Efficiens* vel *Finis* ; sin *Causatum*, vel erit *Effectum*, vel *Destinatum*.

Si *Efficiens* sit, tum hujus substituitur loco nomen *Effecti* ; scil.

1. *Actio* pro *Agente* ; ut, *Sanctificatio* pro *Sanctificatore*.

2. *Factum* pro *Faciente* ; ut, *Clades* *Libyæ* pro *Scipione*, qui *Libyæ* cladem intulit. Dedit *opus* pœnas, i. e. *Ovidius* operis *Scriptor*.

3. *Productum* pro *Producente* ; ut, *Pallet* pro *timet*. *Duæ gentes* pro *Esavo & Jacobo*. *Gobio* pro *gobionis* pretio. *Miror* pro *ignoro*.

4. *Operatum* pro *Instrumento* ; ut, *Verbera* pro *loris*.

5. *Instrumentum* pro *Operante* ; ut, *Ulciscetur* me *gladius*, pro, *Ego* me *gladio* ulciscar.

6. *Facinus* pro *Morali* ejus *Causa* ; ut, *Uriam David* interfecit, i. e. *Author* erat ut interficeretur.

7. *Actum* pro *Occasione* ; ut, *Clodii* mors vestra est *salus*, i. e. *Salutis* vestræ *ocasio*.

8. *Effectum* pro *Actione* ; ut, *Vulnera* pro *ictibus*.

Contrà, si *Effectum* sit, hujus substituitur loco nomen *Efficientis* ; scil.

1. *Deus* pro aliquo *Dii* *Opere* vel *Dono* ; ut, *Deo* *plenus*, i. e. *Divino* numine, vel *Sapientia*. *Tristis* *Erinnys*, pro *furor*.

2. *Inventor* pro *Invento* ; ut, *Ceres* pro *pane* : *Bacchus* pro *vino*.

3. *Præses* pro *Re* cui *præsides*; ut, *Mars* pro *prælio*: *Hymenæus* pro *nuptiis*.

4. *Parens* pro *Liberis*; ut, *Israel* pro *Israelitis*. Sic *Quercus* pro *glande*.

5. *Magister*, vel pro *Doctrinâ* suâ; ut, *Aristoteles* pro *Philosophia* Aristotelica: vel pro *Sectâ* suâ; ut, *Plato* pro *Platonicis*.

6. *Auctor* pro *Scripto*; ut, *Livius* pro *Historia* *Livii*.

7. *Opifex* pro *Opere*; ut, *Mentor* pro *poculo à Mentore calato*.

8. *Terra* pro *Rebus è terra Productis*; ut, *Libanus* pro *Libani arboribus*.

9. *Sol* pro *Calore*, *Luce*, *Die*; ut, *Seges* bis *Solem* sensit, i. e. *Solis* per duas *æstates* calorem. Longos cantando condere *Soles*, pro *dies*. Sic *Luna* vel *stella*, pro suâ *luce* vel *influxu*.

10. *Lux* pro *Die*; ut, Post septem *lucis*, i. e. *dies*.

11. *Affectus* pro *Effectu*; ut, *Eleemosyna* pro *Opere misericordiæ*.

12. *Qualitas* pro *Effectu*; ut, *Ægrotat frigore*, pro morbo ex frigore contracto.

13. *Causa Meritoria* pro eo quod *Promeretur*; ut, *Peccatum* adierit, pro *pœna*.

14. *Actio* pro *Effectu ejus*; ut, *Polycleti labor*, pro aliquo *Polycleti Opere*: vel *Fructu*; ut, *Boum labores*, i. e. *fructus boum labore productus*.

15. *Instrumentum* pro *Effecto*; ut, *Baltea* pro *Vulneribus balteo inflictis*.

16. *Membrum* pro *Actione*, *Opera*, vel *Opere*; ut, *Agnovit manum suam*; pro, *Scripturam*. *Commodare alicui manum*; pro, *Operam*. *Gallicam callet Linguam*; pro, *Sermonem*.

Sin Finis sit, tum pro ea ponatur nomen *Destinati*; ut, *Studiorum amator*, pro *Amatore sapientiæ*.

Contra,

Contrà, si *Destinatum* seu *Medium* sit, tum pro eo usurpetur nomen *Finis*; ut, *Honor* pro sacrificio.

[3.] Si *Res Tropo* exornanda sit *Adjuncti* alicujus *Subjectum*, tum pro *Subjecti* nomine substituat *Tyro Scholasticus* nomen *Adjuncti*.

(1.) Sive *Inhæſionis*, scil. quando ponitur *Accidens Internum* pro *Subjecto* cui inhaeret; ut, *Pudor* pro pudicis: *Petulantia* pro petulantibus: *Potestas* pro Magistratu: *Colores* pro liciis coloratis.

(2.) Sive *Adhæſionis*, quando *Adjunctum Externum* ponitur pro *Subjecto*, cui adheret; scil.

1. *Tempus* pro *Re*; ut, *Ætas* pro ætatis hominibus: *Hyems* pro nive: *Ver* pro floribus.

2. *Possessum* pro *Possessore*; ut, *Retia* cervis meditantur dolum, i. e. Retiarum.

3. *Signum* pro *Signato*; ut, *Arma* pro bello: *Toga* pro pace.

4. *Consequens* pro *Antecedente*; ut, *De mensâ surrexit*; pro, *Cœnavit*. *Vocabitur votis*, pro, erit *Deus*.

5. *Connexum* pro *Connexo*; ut, *Pedes tegit*, pro, *Alvum* levat.

6. *Oriens* pro *Regionibus* *Orienti* subjectis; ut, *Orientis* populos subegit, i. e. *Orientalium* regionum.

7. *Vestis* pro *Vestito*; ut, *Nubere lato clavo*; pro, *Laticlavio*, seu *Senatori*. Sic *Arma* pro armatis, *Æn. l. 510*.

(3.) Sive *Locationis*, quando scilicet ponitur,

1. Vel *Locatum* pro *Loco*,

Sive *intra* quem est; ut, *Te quæſivimus omnibus in libellis*, pro bibliothecis.

Sive *juxta* quem jacet; ut, *Veniemus Oaxem*, i. e. ad loca *Oaxi* adjacentia.

2. Vel *Contentum* pro *Continente*; ut, *Vina coronant*, i. e. pocula.

(4.) Sive

(4.) Sive *Occupationis*, quando *Occupatum* ponitur pro *Objecto*; ut, *Timor* patris, pro eo quem pater timuerat. *Nymphæ* noster amor, pro, quas amamus. *Cura* Deûm, pro, quem Dii curant. Per *Spes* futuras, i. e. res speratas.

Sin contrâ, sit *Subiecti* alicujus *Adjunctum*, tum pro *Adjuncti* nomine substituatur nomen *Subiecti*: sive

(1.) *Inhæſionis*, cui *Accidens Internum* inhæret; ut, *Frons* pro pudore: *Cor* pro sapientia.

(2.) Sive *Adhæſionis*, cui *Adjunctum Externum* adheret; ut cùm ponitur

1. *Res* pro *Tempore*; ut, *Mæſſis* pro *Æſtate*.

2. *Signatum* pro *Signo*; ut, *Sejanus* pro *Sejanî* statuâ.

3. *Persona*, vel pro *Vestitu*; ut, *Asperſit me*, pro, *Vestem* meam. Vel pro *Ordine*; ut, *Eques* pro *Ordine Equeſtri*.

4. *Poſſeſſor* pro *Poſſeſſo*; ut, *Ardet Ucalegon*, pro, *Ucalegonis* domus.

5. *Deus* pro *Templo*; ut, *Repeto Cererem*, i. e. *Cereris Templum*. Sic *Lar* pro *Domo*; ut, *Parvo* sub *lare*: *Homo* incerti *laris*.

6. *Imperator* pro *Exercitu*; ut, *Cæſi* ſunt ab *Anni-*
bale *Romani*, i. e. ab *Annibalis exercitu*.

7. *Patronus* pro *Cliente*; ut, *Reſtituiſſe te dixiſti?* *Nego me* [i. e. *Clientem meum*] *reſtitutum*.

8. *Antecedens* pro *Conſequenti*; ut, *Andire* pro obtemperare.

(3.) Sive *Locationis*, quando nimirum ponitur, vel

1. *Locus* pro *Locato*.

Sive ſit *Incola*; ut, *Æther* pro *Coelitis*.

Sive ſit *Accola*; ut, *Oceanus* ruber, pro *Rubri*
Oceani Accolis.

Sive ſit *Res* in loco haberi vel fieri ſolita; ut, *Ch-*
ria

ria pro Actionibus in Curiâ agi consuetis.

2. Vel *Continens* pro *Contento* ; ut, *Lagena* pro *Vino*.

(4.) Sive denique *Occupationis*, nempe quando ponitur *Objectum* pro *Occupato* ; ut, *Amaryllis* pro *Carmine* de *Amaryllide*.

[4.] Si *Res Tropo* exornanda quid habeat, quod ipsi *simile* sit, tum pro *Simili* usurpet *Elegantia* studiosius nomen *Similis* ; ut, *Poetarum Sol*, pro *Principe*. *Eloquentia* *flumen*, pro *dicendi copia*. *Fons*, pro *Origine*. *Nidus*, pro *Tugurio*. *Lapis*, pro *taciturno*. *Ager canet aristas*, pro *albescit*.

[5.] Denique si *Res Tropo* exornanda aliquid habeat, quod ipsi *Oppositum* sit, tum in unius *Oppositi* locum sufficiatur alterius *Oppositi* nomen.

1. Sive *Disparati* ; ut, *Nec est meis in majoribus* quicquam *damnatus*, pro, *est in tuis*.

2. Sive *Contrarii* ; ut, *Vir bone*, curâsti *probe* ; pro, *Vir male*, curâsti *improbe*.

3. Sive *Relati* ; ut, *Vapulat à Discipulo præceptor* ; pro, à præceptore *Discipulus*.

4. Sive *Privantis* ; ut, *En hominem oculatum*, pro *cæcum*.

5. Sive *Contradicens* ; ut, *Scilicet*, tantus tantillam rem perficere non potuit, pro, quàm maximè potuit.

N. B. Ad hanc scientiam & facultatem celerius discendam & felicius comparandam, utile erit, si *Eloquentia* *Candidatus*, exempla quædam puris & propriis verbis dictata, omnique *Oratorio* cultu destituta & quasi denudata, multifariam denuo per *Translationem* commutet ac variet, cunctisque floridioribus apparatus *Rhetorici* Ornamentis, & quasi Paludamentis superinduat & convestiat ; & sic illa *Stylo* *Oratorio* effigiet, calamoque *Rhetoricante* delineet,

atque

atque ad vivum exprimat, ut ea, multò quàm antè,
comptiora, atque excultiora, reddat & efficiat.

Sed hæc de *Troporum Synthesi*, adeoque de omni
Tropologiæ Ratione dicta sunt. Deinceps erit no-
bis ad *Schematologiæ* tractationem progrediendum.

Troposche-

ce
on
bo
co

m
p
tu

P
n

f
c
t

Troposchematologia Rhetoricæ

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

Schema sive Figura, quid & quotuplex.

Quid est Schema sive Figura?
Schema sive Figura est ornatior simplici consuetudine loquendi modus.

Vel, *Schema sive Figura est ornatus dicendi modus, in quo præter illud ornamentum, quod orationi ex Tropis oritur, aliquid etiam ex ipsâ verborum & sententiarum formâ à rectâ & simplici consuetudine in meliorem immutatâ, accedit.*

Dicitur *Σχῆμα Schema, à σχῆμα habeo, quòd Schema, sive Figura sit quidam orationis habitus, quo, pro variâ rerum de quibus agitur conditione, induitur, quasque amictu aliquo vestitur.*

Quot sunt Schematum sive Figurarum Genera?

*Schematum sive Figurarum genera (quantum ad præsens institutum spectat) duo sunt, scilicet dictio-
nis, vel sententiæ.*

Quid est Figura Dictionis?

Figura Dictionis est, quâ ex certarum in aliquâ sententiâ vocum formâ accedit orationi ornatus; vel est ornata dicendi forma, quâ ex dictionum in sententiâ defectu, vel redundantia; contractione vel distra-

distractione ; repetitione vel conjunctione ; transpositione , vel qualicunque in parte aliquâ sui transformatione, aliquis orationi ornatus accedit.

Quid sit Figura Sententiæ, & quomodo differat à Figura Dictionis, *vide infra Cap. 13.*

C A P U T II.

De Figuris ex vocum defectu.

Quot sunt Figure ex vocum defectu ?
Figure Dictionis ex defectu vocum duæ sunt, Ellipsis & Apyndeton.

De Ellipsi.

Quid est Ellipsis ?

Ellipsis est vocum (unius vel plurium) in aliquâ orationis clausulâ ad sensum ejus complendum necessariorum defectus.

Ut in illo *Virgilii* Eclog. 9. *Quò te Mæri pedes ? an (quò viâ ducit) in urbem ?* Ubi in priore sententiæ clausulâ deest verbum *ferunt* ; in posteriore voces *te ferunt pedes*. *Talibus Ilioneus*. *Æn. 1. 563.*

Dicitur Ἐλλειψις *Ellipsis*, ab ἔλλειπω *deficio*, ut quæ alicujus, quod in oratione desit, defectum signet.

N. *Inservit hæc Figura admirationi : ut Virg. 1. Æn. Sed vos qui tandem ? item indignationi : ut Ter. And. 1. 5. Tantâmne rem tam negligenter agier ?*

De Asyndeto.

Quid est Asyndeton?

Asyndeton est conjunctionis inter plures ejusdem sententiæ clausulas defectus.

Ut Ter. Ad. 3. 4. Persuasit nox, amor, vinum, adolescentia. Ib. Venit ipse ultro lacrymans, orans, obsecrans, fidem dans, furans se illam ducturum domum.

Cic. pro M. Marc. Et certè in armis militum virtus, locorum opportunitas, auxilia sociorum, classes, commeatus, multum juvant.

Dicitur Ἀσυνδeton Asyndeton, ab α privativo, & συνδeton colligatum (à συν con, & δέω ligo) quòd orationis membra non esse copulativis particulis inter se conjuncta, & quasi colligata designet.

Alio nomine dicitur Διάλυτον Diallyton.

N. Valet hæc Figura ad celeritatem : ut Virg. 4. *Æn.* Ferte citi flammæ, date vela, impellite remos. Et ad gravitatem : ut Ter. Ad. 3. 4. Tot res repente circumvallant, unde emergi non potest, vis, egestas, injustitia, solitudo, infamia. Ib. Tibi si istuc placet, profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet.

C A P U T III.

De Figuris Dictionis ex vocum redundantia.

Quot sunt Figure Dictionis ex vocum redundantia?

Figure dictionis ex vocum redundantia duæ sunt, Pleonasmus & Polysyndeton.

De

De Pleonasmō.

Quid est Pleonasmus?

Pleonasmus est vocum (unius vel plurium) in aliquâ sententiâ clausulâ non necessariarum redundantiâ.

Ut cùm dicitur hisce oculis vidi. Quid enim necesse erat addi hisce oculis? Illa quidem certè, quæ summa sunt, ex quo fonte hauriam sentio. Cic pro Arch. Sed quid ego hæc autem nequicquam ingrata revolve? Virg. Æn. 2. 101.

Dicitur Πλεονασμός Pleonasmus, à πλεονάζω redundando, quod aliquid in oratione redundare significet.

N. Facit hæc Figura ad Emphasin; ut vocemque his auribus hausi. Ad exaggerandum; ut in illo, Ubinam gentium est? Et ad extenuandum; ut, Accipe parvum hoc munusculum.

De Polysyndeto.

Quid est Polysyndeton?

Polysyndeton est conjunctionum inter singulas sententiâ ejusdem clausulas redundantiâ.

Ut Cic. Me præ cæteris & colit, & observat, & diligit. Sen. Med. Hæc mare & terras vides, ferarumque & ignes, & deos, & fulmina.

Dicitur Πολυσύνδετον Polysyndeton, à πολὺ multum & συνδέων colligatum, quod orationis membra multis inter se particulis copulativis esse colligata indicet.

N. Conducit hæc Figura ad orationis gravitatem; ut Liv. l. 8. dec. 3. Et somnus, & vinum, & epulæ, & scorta, & balneæ, corpora atque animos enervant.

Item

Item Cic. 6. Ver. Neque privati quicquam, neque publici, neque profani, neque sacri in Sicilia reliquisse.

CAPUT IV.

De Figuris in vocum Contractione.

Quot sunt Figure Dictionis in vocum Contractione?
 Figure dictionis in vocum contractione duæ sunt, Synæresis & Hyphen.

De Synæresi.

Quid est Synæresis?

Synæresis est duarum in eadem voce syllabarum in unam contractio.

Ut Virgil. Eclog. 8. Uno eodemque igni; Sic nostro Daphnis amore. Item in Georg. Seu lento fuerint alvearia vimine texta.

Dicitur Συναίρεσις Synæresis, à συναίρεω (composito à συν und sive simul, & αἰρέω capio) in unum contraho, quod hâc figurâ duæ seorsim aliàs dicendi syllabæ, in unam conjunctè proferendam contrahantur.

De Hyphene.

Quid est Hyphen?

Hyphen est duarum integrarum vocum in quasi unam contractio, lineolâ brevi inter coalescentes voces ductâ.

Ut Virg. I. Æn. Neque enim ignari sumus antemalorum.

malorum. Hor. l. 3. Od. 24. *Clarus post-genitis.* Plaut. Truc. 1. 1. *Unde antè-parta demus post-partoribus.* Propert. l. 3. El. 16. *Per mediam bene-olenti flumine Naxon.* Senec. Thyest. 1. 1. *Quis malè-deorum Tantalò vivas domos Ostendit iterum.* Ter. And. 1. 2. *Hæc semper lenitas.*

Dicitur ὁρῶν *Hyphen*, ab ὦδ *in*, & ἓν *unum*, quòd hæc figurâ duæ integræ voces quasi in unam coeant.

CAPUT V.

De Figuris in vocum Distractione.

Quot sunt *Figure Dictionis in vocum distractione*?

Figure dictionis in vocum distractione sunt tres, *Diæresis*, *Tmesis*, & *Hendiadys*.

Quid est Diæresis?

Diæresis est syllabæ unius in duas *distractione*.

Ut *Ovid.* *Debuerant suos evoluisse suos.* Sic *Catul.* *Stamina non ulli persolvienda deo.*

Dicitur Διαίρεσις *Diæresis*, à διαίρω *divido*, quòd unam syllabam in duas quasi divellat ac dividat.

De Tmesis.

Quid est Tmesis?

Tmesis est partium vocis compositæ, dictionis (unius vel plurium) interpositione, diductio.

Ut, *Quæ me cunque vocant terræ.* Rem verò publicam. *Quæ causa antè mortua est, quàm tu natus esses.* Cic. *Jamque adeò super unus eram.* Virg.

Dicitur Τμήσις *Tmesis*, à τέμνω *seco*, quòd unam

ex

ex duabus compositum prius dictionem, in suas demò partes, vocis unius, pluriumve, interventione, quasi secet, ac distribuat.

N. Facit hæc figura ad elegantiores orationis compositionem.

De Hendiady.

Quid est Hendiady?

Hendiady est figura, quâ res una per duo verba cum interpositâ conjunctione dicitur.

Ut Virg. Cum canerem reges ac prælia; pro regum prælia. Id. Maculis insignis & albo; pro maculis albis insignis.

N. Hujus Figure duo sunt modi.

Prior est, quo duo Substantiva diversorum casuum, quorum alter est Genitivus possessionis, dissolvuntur in substantiva duo ejusdem casus cum interpositâ conjunctione.

Ut Virg. In partem prædamq; pro in præda partem. Id. Molemque & montes insuper altos imposuit, pro molem altorum montium. Quis Trojæ nesciat urbem? Virtutesque virosque? pro virtutes virorum. Virg. Æn. 1. 570. Postquam ad Cimbros, stragemque volabant corvi, pro ad stragem Cimbrorum. Juven. 8. Sat. 251. Virg. Æn. 2. 116. Sanguine placastis ventos & virgine cæsa; pro sanguine virginis.

Alter est, unius Substantivi cum Adjectivo sibi adjuncto in Substantiva duo Conjunctione connexa dissolutio.

Ut, Chalybem frenosque momordit, pro chalybeos frenos. Pateris libamus & auro, pro pateris aureis. Annulum aurumque gesto, pro annulum aureum. Mihi vim & manus intulisset, pro manus violentas. Cic. 1. Cat. Ferre jubet pallam signis auroque rigentem. i.e. signis aureis. Virg. Æn. 1. 652. Quid tempestates autumnî & sidera dicam? pro tempestuosis autumnî sideribus. Virg. 1. Georg. v. 311. Ex his studiis hæc quoque

malorum. Hor. l. 3. Od. 24. *Clarus post-genitis.* Plaut. Truc. l. 1. Unde antè-parta demus post-partoribus. Propert. l. 3. El. 16. *Per mediam bene-olenti flumine Naxon.* Senec. Thyest. l. 1. *Quis malè-deorum Tantalò vivas domos Ostendit iterum.* Ter. And. l. 2. *Heri semperlenitas.*

Dicitur ὕψην Hyphen, ab ὦρ in, & ἓν unum, quòd hâc figurâ duæ integræ voces quasi in unam cocant.

CAPUT V.

De Figuris in vocum Distractione.

Quot sunt Figure Dictionis in vocum distractione?

Figure dictionis in vocum distractione sunt tres, Diæresis, Tmesis, & Hendiadys.

Quid est Diæresis?

Diæresis est syllabæ unius in duas distractio.

Ut Ovid. *Debuerant fusos evoluisse suos.* Sic Catul. *Stamina non ulli persolvienda deo.*

Dicitur Διαίρεσις Diæresis, à διαίρω divido, quòd unam syllabam in duas quasi divellat ac dividat.

De Tmesis.

Quid est Tmesis?

Tmesis est partium vocis compositæ, dictionis (unius vel plurium) interpositione, diductio.

Ut, *Quæ me cunque vocant terræ.* Rem verò publicam. *Quæ causa antè mortua est, quàm tu natus esses.* Cic. *Jamque adeò super unus eram.* Virg.

Dicitur Τμήσις Tmesis, à τέμνω seco, quòd unam

ex duabus compositum prius dictionem, in suas demò partes, vocis unius, pluriumve, interventione, quasi secet, ac distribuat.

N. Facit hæc figura ad elegantiores orationis compositionem.

De Hendiady.

Quid est Hendiady?

Hendiady est figura, quâ res una per duo verba cum interpositâ conjunctione dicitur.

Ut Virg. Cum canerem reges ac prælia; pro regum prælia. Id. Maculis insignis & albo; pro maculis albis insignis.

N. Hujus Figure duo sunt modi.

Prior est, quo duo Substantiva diversorum casuum, quorum alter est Genitivus possessionis, dissolvuntur in substantiva duo ejusdem casus cum interpositâ conjunctione.

Ut Virg. In partem prædamq; pro in præda partem. Id. Molemque & montes insuper altos imposuit, pro molem altorum montium. Quis Trojæ nesciat urbem? Virtutesque virosque? pro virtutes virorum. Virg. Æn. 1. 570. Postquam ad Cimbros, stragemque volabant corvi, pro ad stragem Cimbrorum. Juven. 8. Sat. 251. Virg. Æn. 2. 116. Sanguine placastis ventos & virgine cæsa; pro sanguine virginis.

Alter est, unius Substantivi cum Adjectivo sibi adjuncto in Substantiva duo Conjunctione connexa dissolutio.

Ut, Chalybem frenosque momordit, pro chalybeos frenos. Pateris libamus & auro, pro pateris aureis. Annulum aurumque gesto, pro annulum aureum. Mihi vim & manus intulisset, pro manus violentas. Cic. 1. Cat. Ferre jubet pallam signis auroque rigentem. i.e. signis aureis. Virg. Æn. 1. 652. Quid tempestates autumnæ & sidera dicam? pro tempestuosis autumnæ sideribus. Virg. 1. Georg. v. 311. Ex his studiis hæc quoque

quoque crescit oratio & facultas, pro facultas oratoria.
Cic. pro Arch.

Dicitur Hendiadys ab *εἰ* unum, *διὰ* per, & *δύο* duo,
quod fit figura, quâ per duo verba dicimus rem unam.

C A P U T VI.

De Figuris in repetitione vocum earundem.

Quot modis dicuntur voces esse eadem?
Voces dicuntur esse eadem tribus modis;
nempe sensu & sono; ut, cùm dicitur, *Homo homini*
deus; sono, sed non sensu; ut, *Veniam* nomen, & *Ve-*
niam verbum: sensu denique, sed non sono: ut, *Ensis*
& *gladius*.

Quot modis repetuntur voces, tam sensu quàm sono,
eadem?

Voces eadem quâ sensu quâ sono, repetuntur dupli-
citer, vel continuè, vel disjunctè.

Quot sunt Figure in quibus est continua vocum, sensu
sonoque earundem repetitio?

Figure in quibus continua est vocum, sensu sono-
que earundem, repetitio, quatuor sunt, *Epizeuxis*,
Polyptoton, *Anadiplosis*, & *Climax*.

N. Non inopiâ verborum fit, ut ad idem verbum re-
deatur sæpius: sed inest festivitas quedam, quæ faci-
lius auribus adjudicari, quàm verbis demonstrari potest.
Cic. l. 4. ad Herenn.

De Epizeuxi.

Quid est Epizeuxis?

Epizeuxis est Figura, quâ vox, sono & sensu ea-
dem,

dem, repetitur in eâdem sententiâ, sine ullâ casuum variatione.

Dicitur Ἐπίζευξις *Epizeuxis*, ab ἐπὶ ad, & ζευ-
γνύω *jungo*, quod eandem vocem sibi ipsi novâ ejus-
dem repetitione quasi adjungat.

N. Facit hæc Figura ad vehementiam; tum præci-
pue usurpanda, cum dicendum aliquid est vel Empha-
ticè, vel Patheticè.

Ut *Cic. pro Rab posth. Vos, vos inquam & senatus
frequens restitit. Senec. in Med. Da, da per auras
curribus patris vehi.*

Aliquando plures simul voces repetuntur, ut *Cic.
Phil. 4. Non est, non est vobis Quirites, cum eo hoste
certamen, cum quo aliqua pacis possit esse conditio. Ovid.
Heroid. Si, nisi quæ facie poterit te digna videri,
Nulla futura tua est, Nulla futura est.*

Aliquando *Epizeuxi* interponitur vocula aliqua
ana. Ut *Cic. Vidi enim, vidi, penitusque perspexi.
Senec. Med. ac. 4. Majus his, majus parat Medea
monstrum. Fuit hoc quondam, fuit proprium popu-
li Romani. Cic. pro leg. Manil. Bella, horrida bel-
la cerno. Virg. Æn. 6. v. 86.*

Aliquando etiam *Parenthesis*; ut *Cic. pro Dom.
Sed excitatus aliquando (dicam, audiente ipso, quod
fensi, & sentio) excitatus inquam aliquando Cn. Pom-
peii nimium reconditus, & penitus abstrusus dolor—
Id. Phil. 2. Hastâ positâ pro æde Jovis Statoris, bona,
(miserum me! consumtis enim lacrymis, tamen in-
fixus animo hæret dolor) bona inquam Cn. Pompeii
Magni voci acerbissimæ subiecta præconis.*

Aliquando etiam *clausula* duobus commatibus tan-
quam *Parenthesi* inclusa. Ut *Virg. Eclog. 9. Hic,
ubi densas agricolæ stringunt frondes, hic, Mæri,
canamus.*

De Polypototo.

Quid est Polypoton ?

Polypoton est figura, quâ vox, sono & sensu eadem, repetitur in eâdem sententiâ, sed diverso casu. Ut, Eveniunt digna dignis; mala malis; magna magnis. Ter. Bona bonis prognata parentibus.

Sic Virg. Æn. 4.

Litora litoribus contraria, fluctibus undas

Imprecor arma armis. Item l. 1. v. 688. Notos pueri, puer, indue vultus. Item l. 5. v. 429. Immiscentque manus manibus. D. Paul. ad Tit. 3. 13.

Πάντα μὲν καθ'αὐτὰ τοῖς καθ'αὐτοῖς.

Sic Ovid. Met. 8. l. ver. 384.

A sylvis sylvas & ab arvis arva revulsi.

Dicitur Πολύπτωτον Polypôtoton, à πολλός multus, & (inuitato verbo) πτώω cado, quod fit vocis ejusdem pluribus suis variatæ casibus repetitio.

N. Casus hic omnem vocis variationem ratione generis, numeri, graduum, modorum, temporum, vel personarum comprehendit.

Potest & Polypoton esse in diversis ejusdem sententiæ clausulis. Ut Cic. ver. 7. Certus locus, certa iex, certum tribunal.

Facit hæc figura ad venustatem, ut in his eruditi cujusdam viri versiculis.

Cum vanitas sit vanitatis filia,

Et vanitati vanitatem procreet;

O vanitas, quid vanitate vanius!

Item ad vehementiam; ut Cic. pro Arch. Sed pleni sunt omnes libri, plenæ sapientum voces, plena exemplorum vetustas.

N. Polypototi & Epizeuxis discrimen apertum est: eandem utraque vocem repetit, sed Epizeuxis casu eodem, Polypoton diverso.

De Anadiplosi.

Quid est Anadiplosis?

Anadiplosis est figura, quâ vox, sono & sensu eadem, continuè quidem, sed in diversis sententiis repetitur, nempe in fine præcedentis, & in principio subsequentis.

Ut Virg. Eclog. 10.

Pierides, vos hæc facietis maxima Gallo,
Gallo, cujus amor tantum mihi crescit in horas.

Sic Hesiod. l. 1. ἐργ.

Ὅς ὃ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ὃ γὰρ φιλήτησι.

Dicitur Ἀναδιπλωσις Anadiplosis, ab ἀνά re & διπλῶ duplico, quod sit vocis ejusdem, in fine præcedentis, & principio sequentis sententiæ positæ, adeoque quasi in sese revertentis, reduplicatio.

Aliquando in Anadiplosi est Polypytoton, sive levis aliqua verbi casuum respectu immutatio: Ut Cic. pro Rosc. Injuriam novo scelere constatam putant oportere defendi: defendere ipsi propter iniquitatem temporum non audent.

N. Hæc figura & suavitatem habet & Emphasin: quin & acrimoniam, si quis in corrigendo eâ utatur. Ut Cic. 1. Catil. Hic tamen vivit. Vivit? imo in senatum venit.

De Climace.

Quid est Climax?

Climax est Anadiploseos per plures gradus continuatio, scilicet cum ita ab uno ad aliud transimus, ut eodem verbo inferiora superioribus connectamus.

Ut Cic. ad Heren. Africano industria virtutem, virtus gloriam, gloria æmulos comparavit.

Dicitur autem hæc figura Κλίμαξ Climax, quod κλίμακς, hoc est Scalæ quandam habeat repræsentationem, nempe quod, sicut per scalarum gradus ab imo ad summum ascenditur; ita per sæpius repetitarum

titarum vocum reduplicaciones à primo ad postremum deveniatur.

In Climace nonnunquam servatur idem vocis casus. Ut Cic. ad Heren. *Quæ reliqua spes libertatis manet, si illis & quod libet licet; & quod licet possunt; & quod possunt audent; & quod audent faciunt; & quod faciunt vobis molestum non est?*

Nonnunquam variatur.

Ut Scipio African. apud Isidor. l. 2. Orig. c. 21. *Ex innocentia nascitur dignitas; ex dignitate honor; ex honore imperium; ex imperio libertas.*

N. *Venusta quidem est hæc figura, sed rarius adhibenda, nec nisi cum res ipsæ vel successionem, vel gradus habent.*

CAPUT VII.

De Figuris in quibus est disjuncta vocum repetitio.

Quot sunt figure in quibus est disjuncta vocum, sono & sensu earundem, repetitio?

Figure in quibus est disjuncta repetitio vocum, sono & sensu earundem, decem sunt, Anaphora, Epitrophe, Symploce, Epanalepsis & Epanodos, Mesopha, Mesarchia, Mesoteleuton, Tautotes, & Epimone.

De Anaphora.

Quid est Anaphora?

Anaphora est figura, quâ vox, sono & sensu eadem, in principiis sententiarum diversarum repetitur.

Ut

Ut Virg. Georg. 4.

Te dulcis conjux ; te solo in litore secum ;

Te veniente die, te decedente canebat.

Cic. pro Muræ. Nihil est incertius vulgo, nihil obscurius voluntate hominum, nihil fallacius ratione totâ comitiorum. Ter. Ad. 4. 2. Primus sentio mala nostra ; primus rescisco omnia ; primus porro obnuncio.

Dicitur *Ἀναφορὰ* Anaphora, ab ἀνὰ re five rursus & ἔγωγο fero, quòd eundem sonum in diversarum sententiarum principiis referat.

N. Anaphora aliquando est plurium dictionum.

Ut Ovid. l. 2. de ponto El. 11.

Grande voco meritum lacrymas quibus ore rigabas,

Cum mea concreto sicca dolore forent.

Grande voco meritum mœstæ solatia mentis,

Cum pariter nobis illa tibi que dares.

Elegans est Anaphoræ duplicatio, five alternatio, quum res sibi invicem opponuntur.

Ut Cic. pro S. Rosc. Amer. Accusant ii qui in fortunas hujus invaserunt ; causam dicit is, cui præter calamitatem nihil reliquerunt. Accusant ii quibus occidit patrem Sexti Roscii bono fuit ; causam dicit is, cui non modo luctum mors patris attulit, verum etiam egestatem, &c. Id. pro R. Deiot. Sed tamen ille inimico servum remisit, tu ab avo abduxisti : ille incorruptum audire noluit, tu corrupisti : ille adiutorem servum contra dominum repudiavit, tu etiam accusatorem adhibuisti.

Claud. l. 1. de Rapt. Prof.

Pariter pro virgine certant

Mars clypeo melior, Phœbus præstantior arcu :

Mars donat Rhodopen, Phœbus largitur Amyclas.

Magnopere inservit hæc Figura Affectibus.

Sive in insectando : ut Cic. Cat. 1. Nihil te nocturnum

num præsidium palatii, nihil urbis vigilie, nihil consensu bonorum omnium, nihil hic munitissimus habendi senatus locus, nihil horum ora vultusque moverunt?

Sive in laudando: ut Juvenal. Sat. 2.

Roma parentem, Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit.

Sive in beneficiis agnoscendis: ut Virg. 1. Æn.

Tu mihi quodcumque hoc regni, tu sceptrum, Jovemque concilias, tu das epulis accumbere divum.

De Epistrophe.

Quid est Epistrophe?

Epistrophe est figura, quâ vox, sono & sensu eadem, in diversarum sententiarum clausulis repetitur.

Ut, Frumenti maximus numerus è Galliâ; peditatus amplissimæ copię è Galliâ; equites numero plurimi è Galliâ. Sic Cic. Phil. 2. Doletis tres exercitus populi Romani esse interfectos? interfecit Antonius. Desideratis clarissimos cives? Eos quoque eripuit Antonius. Authoritas hujus ordinis afflictæ est? afflixit Antonius.

Ovid. Met. 1. 361, 362.

Nunc ego, crede mihi, si te quoque Pontus haberet,
Te sequeretur, conjux, & me quoque Pontus haberet.

Dicitur Ἐπιστροφή Epistrophe, ab ἑστῆ ad & στροφή verito, quod hæc figurâ plures sententiæ ad eundem in omnium fine sonum quasi vertuntur.

Vocatur hæc figura etiam Ἐπίρροη.

N. Epistrophes eadem vis est, quæ Anaphoræ.

De Symploce.

Quid est Symploce?

Symploce est Anaphoræ cum Epistrophe concursus.

Ut in illo Cic. Ag. 1. Quis legem tulit? Rullus. Quis majorem populi partem suffragiis privavit? Rullus. Quis comitiis præfuit? Rullus. Sic Cic. 2. Catil.

til. Sed quàm multos fuisse putatis, qui, quæ ego de-
serem, non crederent? quàm multos, qui propter stul-
titiâ non putarent? quàm multos, qui etiâ defen-
derent? quàm multos, qui propter improbitatem fave-
rent?

Instituitur hæc figura plerumque per Interrogati-
onem.

Dicitur Συμπλοκή *Symploce*, à συμπλήγω *compli-*
co, quòd duarum sit figurarum, Anaphoræ nempe
cum Epistrophe quædam inter se quasi complicatio.

N. Valet *Symploce* in exaggerandis virtutibus ac
vitiis: efficitque orationem, non venustam tantum, sed
& vehementem, sed à nimis frequenti ejus usu tempe-
randum, ne fastidium pariat.

De Epanalepsi.

Quid est Epanalepsis?

Epanalepsis est figurâ, quâ vox, sono & sensu ea-
dem, in principio præcedentis sententiæ posita, in
fine subsequentis repetitur.

N. Quandoque plures voces sic repetuntur.

Ut Virg. *Æn.* 1.

Multa super Priamo rogatans, super Hectore multa.

Martial. l. 1. Ep. 33.

Non amo te, Sabidi, nec possum dicere quare:

Hoc tantum possum dicere non amo te.

Petron. Afran.

Balnea, vina, Venus corrumpunt corpora nostra:

Et vitam faciunt balnea, vina, Venus.

Cic. pro Mil. Negat enim se, negat ingratis civibus
fecisse, quæ fecit; timidis, & omnia circumspicienti-
bus pericula non negat.

Dicitur Ἐπανάληψις *Epanalépsis*, ab ἐπὶ post &
ἀνάληψις *resumptio*, quòd vocem in principio præce-
dentis sententiæ positam postea in fine subsequentis
repetendo quasi resumat.

De Epanodo.

Quid est Epanodos?

Epanodos est figura, quâ duæ voces in præcedente sententiâ positæ in subsequente repetuntur, sono quidem & sensu eodem, sed ordine inverso, ita ut prior posterioris locum occupet, & posterior prioris.

Ut *Cic.* in Off. *Ornanda est dignitas domo, non ex domo dignitas tota querenda.* Id. pro leg. Manil. *Quis unquam arbitraretur, aut ab omnibus Imperatoribus uno anno, aut omnibus annis ab uno Imperatore confici posse?*

Mart. l. i. Ep. 76.

Dimidium donare Lino, quam tradere totum

Qui mavult; mavult perdere dimidium.

Virg. Eclog. 8.

Crudelis mater magis, an puer improbus ille?

Improbus ille puer, crudelis tu quoque mater.

Plura vide infra in *Antimetathesi*.

N. 1. *Epanodos complectitur Epanalepsin, & Anadiplosin.*

N. 2. *Coniunctum sæpius est cum Epanodo Polypτότον, commutantibus inter se inversis dictionibus, non tantum locum, sed etiam casum.*

Ut *Velleius*. *Paterc.* *Syriam pauper divitem ingressus, dives pauperem reliquit.* *Cic.* ad Heren.

Esse oportet ut vivas, non vivere ut edas.

Cic. Off. *Non domo dominus, sed domino domus honestanda est.* Liv. l. 9. ab Urbe. *Armis munimenta, non munimenta armis tuta esse debent.*

Imò fit aliquando, ut non invertantur repetitæ dictiones, sed tantum dictionum illarum casus. Ut *Ovid.* Met. l. 13. f. 1.

Atque *Ajax* armis, non *Ajaci* arma petuntur.

Sic *Hor.* l. i. ep. 1. *Et mihi res, non me rebus submittere*

mittere conor. Item Cic. pro Arch. Etiam illud ad-
jungo, sæpius ad laudem atque virtutem, naturam sine
doctrinâ, quàm sine naturâ valuisse doctrinam.

Hoc cum sit, dicitur Umbra Epanodi, seu imper-
fecta Epanodos. Vide plura in Antimetathesi.

Dicitur Ἐπάνοδος Epánodos, ab ἐπὶ ad, εἰς
rursus, & ὁδὸς via, seu iter, quòd sit redditio, sive
regressio in posteriore sententiâ per verborum inver-
sionem, ad eundem vocis sonum, qui erat positus in
priori.

N. Huc referri potest ea dicendi forma, (Epanodos
item dicta) quâ duo antecedentia habent duo ad se re-
lata subsequencia, ita tamen sita, ut illud è duobus sub-
sequentibus, quod ad posterius antecedentium refertur,
priori loco ponatur, posteriori verò illud, quod refertur
ad prius.

Ut Matthæi 12. 22. Qui cæcus ac mutus fuerat, &
loquebatur, & videbat; i. e. mutus loquebatur, cæ-
cus videbat. Sic Matth. 7. 6. Ne date quod sanctum
est canibus, nec projicite margaritas vestras coram por-
cis, nequando conculcent eas pedibus suis, & conversi
lacerent vos, i. e. ne porci conculcent, canes lacerent.

Etiam reditus ad rem post digressionem, à quibus-
dâ Epanodos dicitur.

De Mesophonia, seu medianâ Repetitione.

Quid est Mesophonia?

Mesophônia est figura, quâ vox, sono & sensu ea-
dem, in medio duarum sententiarum sibi invicem re-
spondentium repetitur.

Ut Senec. Thyest. ac. 3.

Quem dies vidit veniens superbum,
Hunc dies vidit fugiens jacentem.

Id. in Medea. ac. 1. Chor.

Concesso, Juvenes, ludite jurgio,
Hinc, illinc, Juvenes, mittite carmina.

Mart. l. 1. Ep. 33.

Non amo te, Sabidi, nec possum dicere quare,
Hoc tantum possum dicere non amo te.

Dicitur Μεσοφωνία Mesophônia, à μέσων medium, & φωνία sonum edo, quòd hâc figurâ idem sonus in diversarum sententiarum medio edatur.

Hanc figuram Vossius vocat Medianam Repetitionem: nobis arridet magis derivata è fonte Græco denominatio.

De Mesarchia.

Quid est Mesarchia?

Mesarchia est figura, quâ vox, sono & sensu eadem, in unius sententiæ medio posita, habetur in principio alterius;

Sive Præcedentis; ut Mart. l. 3. Ep. 88.

Utere lactucis, & mollibus utere malvis.

Id. l. 4. Ep. 13.

Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo :
Massica Theseis tam bene vina favis.

Cic. pro Marc. Augeamus suspicionem tuam, simul enim augebimus & diligentiam.

Senec. Med. ac. 3.

Scelus est Jason genitor, & majus scelus
Medea mater.

Sive Subsequentis; ut Sen. Med. ac. 1. Quo scelere pacta est, scelere rumpatur fides.

Ovid. Met. 13. l. 1. f.

Luce nihil gestum est, nihil est Diomede remoto.

Cic. pro M. Mar. Arma ab aliis posita, ab aliis erepta sunt.

Sive utriusq; ut Virg. 7. Æn.

Te nemus Angitiæ, vitreâ te Fucinus undâ,
Te liquidi flere lacus.

Dicitur Μεσαρχία Mesarchia, à μέσων medium, & ἀρχή principium, quòd sit figura, quâ principio respondet medium, mediove principium.

De Mesoteleuto.

Quid est Mesoteleuton ?

Mesoteleuton est figura, quâ vox, sono & sensu eadem, in sententiæ unius medio posita, habetur in fine alterius.

Sive Præcedentis ; ut Sen. Med. ac. 4.

Frænare nescit iras Medea, non amores.

Nunc ira amorq; causam iunxere.

Martial. l. 3. Ep. 60.

Esse nihil dicis, quicquid petis improbe Cinna.

Si nil Cinna petis, nil tibi Cinna negat.

Cic. pro M. Marc. Nostra enim cautio, tua cautio est.

Sen. Here. Oeræ, v. 377.

Ubique caluit, sed levi caluit face.

Sive Subsequentis ; ut Ovid. Met. l. 15.

Quod petis hinc propiore loco Romane petisses ;

Et pete nunc propiore loco.

Sen. Med.

Virgini placeat pudor, paterque placeat.

Cic. in Ver. Hæc navis onusta prædâ Siciliensi, cum ipsa quoque esset præda.

Martial. lib. 1. Ep. 34. Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

Sive utriusque ; ut Sen. Med. ac. 3.

Fugimus Jason, fugimus ; hoc non est novum

Mutare sedem : causa fugiendî nova est ;

Pro te solebam fugere.

Dicitur Μεστέλειον Mesoteleuton, à μέσον medium, & τέλος in finis, quòd hæc figurâ medium respondeat fini ; finisve medio.

De Tautotete.

Quid est Tautotes ?

Tautotes est figura, quâ vox una, sono & sensu eadem, pluribus, sed incertis locis, ejusdem, vel plurium sententiarum repetitur.

Ut Plant. Cap. 2. 2. Qui cavet, ne decipiat, vix cavet.

cavet, cum etiam cavet, etiam cum cavisse ratus est, sæpe is cautor captus est.

Liv. lib. 9. *Arma viris in arma natis auferre festinant.*

Tacit. Ann. 6. Quid scribam, P. C. aut quomodo scribam, aut quid omnino non scribam, hoc tempore, dii deaque me pejus perdant, quam perire quotidie sentio, si scio.

Dicitur Ταυτότης Tautotes, à ταῦτον (Atticè προ τὸ αὐτὸ) idem, quod sit figura, quâ sæpius verbum idem incertis quidem in locis, sed tamen cum quodam dicendi ornatu usurpamus.

Differt Tautotes ab Antanaclassi & Ploce, quod hæ vocem eandem diverso sensu repetunt, illa eodem: ab Epizeuxi, Polypoto, Anadiplosi, & Climace; quod illæ vocem eandem continuè repetunt, hæc disjunctè; item à cæteris Repetitionum Figuris, quod illæ eandem vocem certis in locis repetunt, hæc in incertis.

De Epimone.

Quid est Epimone?

Epimone est figura, quâ voces plures (viz. clausula, versiculus, vel sententiola) ex quibusdam, sed incertis intervallis repetuntur.

Ut Virg. Eclog. 8.

Incipe Mænalios mecum, mea tibia, versus. Et Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim.

Qui duo versus (intercalares dicti) repetuntur, hic novies, ille octies in eadem Eclogâ.

Sic Theocrit. Idyl. 1. Ἀρχέτῃ βοκαλικῇ, μῶσαι φίλαι, ἀρχέτ' αἰοιδᾷς. quem versum decies & quater repetit: ut & illum quater, Λήγῃ βοκαλικῇ Μῶσαι, ἴτε, λήγῃ αἰοιδᾷς. Sic in Idyl. 2. decies repetit versum hunc, Ἰὺ γ' ἔλκε τὸ τιῶν ἐμὸν πότι δῶμα ἢ ἀνδρα. Ut & hunc duodecies, Φρεζέω μὲν τὸν ἔρωθ' ὅθεν ἵκετο. πότρυ Σιλάνα.

In primo & secundo capite Prophetiæ Amos hæc verba, *Hæc dicit Dominus, super tribus sceleribus, & super quatuor non convertam eum*, novies repetuntur. Et in quarto Prophetiæ ejusdem capite hæc verba *quinquies* repetuntur: *Yet ye have not returned unto me, saith the Lord.*

In carmine Tobie Gutberleth hic versiculus, *Bis beatus, ter beatus, millies beatus est*, novies repetitur.

Dicitur Ἐπιμονὴ Epimone, ab ἐπιμνῶ permaneo in, quòd ex recurrente sæpius eodem versu vel sententiâ, in re eâdem permanere videamur.

Differt Epimone à cæteris Repetitionum Figuris, quòd illæ ferè vocolas singulas, vel sententioas imperfectas repetunt, hæc sententias, & quidem perfectas.

C A P U T VIII.

De Figuris in repetitione vocum quæ sunt eadem sono, sed diversæ sensu.

Quot sunt figuræ vocum, quæ sunt eadem sono, sed sensu diversæ?

Figuræ vocum sono quidem earundem, sed sensu diversarum, duæ sunt, Antanaclassis & Ploce.

De Antanaclassi.

Quid est Antanaclassis?

Antanaclassis est figura, quâ sic repetitur vox eodem sono, sed diverso sensu, ut nec de se, neque de eadem vel personâ, vel re, prædicetur.

Ut Cic. ad Heren. Cur eam rem tam studiosè curas, quæ multas tibi dabit curas? Item, Amari jucundum est, si curetur ne quid insit amari. Item, Veniam ad

uos,

uos, si mihi Senatus det veniam. Sic Ovid. Met. l. 1. Non hospes ab hospite tutus. Et l. 13. v. 268. Quid tamen hoc refert si se pro classe Palasgâ Arma tulisse refert?

Dicitur Ἀντανάκλασις Antanacclasis, ab ἀντὶ re, & ἀνακλᾶν reflecto, quod ad eandem sono vocem in priore sententiæ clausulâ dictam, in posteriore, sed sensu diverso, eam repetendo quasi reflectatur.

N. Magnam habet hæc figura vim in oblectando, præsertim, si non studiosè quesita, sed sponte oblata videatur.

De Ploce.

Quid est Ploce?

Ploce est figura, quâ vel Rei, vel Personæ nomen sic repetitur, ut de se (seu de eâdem vel Re, vel Personâ) prædicetur, sed sensu diverso: nempe sic, ut quæ vox uno loco personam, aut rem significat, altero mores, vel qualitatem significet:

Ut, Ad illum diem Memmius erat Memmius.

Simia erit simia, etsi aurea gestet insignia: Vir virè vir. Homo homo. Rex esto rex.

Sic dici potest, Annona erit annona, hoc est, cara, hoc anno: ut ille olim dixit, Spathæ erunt Spathæ [Ladles will be Ladles] persuasurus populo, ut tum Spathas suas emerent, ne postea cariores fierent. Omnia cum fecit, Θαῖδα Thaïs olei. Mart. 6. 93. Χήρας τίμα τὰ ὄντας χήρας. 1 Tim. 5. 3.

Dicitur Πλοκή Ploce, à πλέκωnecto, quod in unâ voce duarum vocum significationes quasi nectantur.

Hæc figura orationi & venustatem addit, & acrimoniam.

Antanacclasis & Ploces hoc discrimen est: Ploce repetitam dictionem de se prædicat, & in eâdem quidem sententiâ: Antanacclasis eandem dictionem repetit, sed in diuersis sententiis, & sine ulla de se ipsa prædicatione.

CAPUT IX.

De Figuris in repetitione (vel potius conjunctione) vocum quæ sunt eadem sensu, sed diversæ sono.

Quot sunt figuræ vocum, quæ sensu eadem sunt, sed sono diversæ?

Figuræ vocum, quæ sunt sensu eadem, sed sono diversæ, duæ sunt, *Synonymia* seu *Palilogia*, & *Exngasia*.

De Synonymiâ, seu Palilogiâ.

Quid est Synonymia, seu Palilogia?

Synonymia, seu *Palilogia*, est figura, quâ plures simplices dictiones diversæ sono, sed eadem sensu, congeruntur.

N. *Per dictiones simplices intellige voces singulas.*

Ut *Cic. Cat. 2. Abiit, excessit, evasit, erupit. Idem pro Muræn. Eaque res vobis, Populoque Romano pacem, tranquillitatem, otium, concordiam adferat. Id. pro L. Man. Quæ multò plus firmamenti, atque roboris habebat Id. De Or. 1. 1. Sagaciter pervestiget quid sui cives, cogitent, sentiant, opinentur.*

Cic. Cat. 1. Non feram, non patiar, non sinam. Id. Phil. 5. Promitto, recipio, spondeoque. Sic id pro Dom. Præsto, promitto, spondeo.

Dicitur *Συνωνυμία* *Synonymia*, à *σὺν* simul, & *ὄνομα* nomen, quòd plura rerum nomina idem significantia simul venire significet.

Dicitur item *Παλιλογία* *Palilogia*, à *παλιν* rursus, & *λέγω* dico, quòd sit figura, quâ eandem jam dictam rem, mox alia, sed idem significante voce, rursus dicimus.

N. *Hâc*

N. Hâc figurâ tum utimur, quum non uno verbo rei dignitatem vel magnitudinem assequi videmur; ut quâ conciliatur orationi tum gravitas, tum acrimonia. In quâ tamen magno verborum delectu opus est; ne Synonymis ineptè coacervatis oneretur verius, quàm ornatur oratio.

De Exergasia.

Quid est Exergasia?

Exergasia est figura, quâ plures complexæ dictiones, diversæ sono, sed eadem sensu, coacervantur.

N. Per dictiones complexas, intellige sententiolas, phrasas, vel formulas dicendi.

Ut Virg. Æn. 1.

Quem, si fata virum servant, si vespitur aurâ
Æthereâ, nec adhuc crudelibus occubat umbris,
Non metus—

Dicitur Ἐξεργασία Exergasia, ab ἔξερξαι *exerxi* absolvo, sive effectum reddo, quod hâc qui utitur figurâ, non videtur à loquendo desiturus, quoad rem, de quâ erat dicturus, absolutam dederit, sive propositum effectum reddiderit.

Utendum est (inquit Vossius) Ἐξεργασία, cum prodest in re aliquâ commorari, & diutius detinere auditorem: ut cum asseveramus, indignamur, dolemus, cum miseramur, aut approbamus aliquid.

Lætitia quoque convenit; sed cavendum ne in re tenui variandâ curiosam nimis & superfluum operam ponamus; quod vitium Περιεργία Periergia, Curiositas, sive nimis accurata diligentia vocatur, à περιεργάζομαι *periergázomai* curiosus.

Aliquando videtur esse conjunctio quædam Exergasias cum Synonymiâ, addita scil. phrasi ad simplicem dictionem, per modum Epexegeticos; ut Virg. Æn. 2. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri spes Danaum.

CAPUT X.

De Figuris in Conjunctione vocum similium.

Quot sunt Figure in Conjunctione vocum similium?
 Figure in similium Conjunctione vocum,
 sex sunt. Paronomasia, Parégmenon, Paromæon,
 Homæoteleton, Parechêsis, & Homæoptoton.

N. Similes illæ voces sunt, vel quæ eandem integræ
 penè vocis formam & sonum habent: vel quarum aliæ
 ab aliis derivantur; vel quibus eadem sunt literæ, syl-
 labæve vel initiales, vel finales; vel quas excipiunt
 aliæ iisdem inchoatæ syllabis, quibus ipsæ terminaban-
 tur; vel denique in quibus iidem sæpius casus inflexio-
 nis, ut ut non semper terminationis concurrunt.

De Paronomasiâ.

Quid est Paronomasia?

Paronomasia est figura, quâ in eâdem sententiâ
 concurrunt duæ dictiones, vocis, formâ, & sono simi-
 les, & sensu dissimiles.

Ut Ter. And. 1. 3. Inceptio est amentium, haud
 amantium. Cic. Cat. 1. Non emissus ex urbe, sed im-
 missus in urbem esse videatur.

Sen. Her. Oet. Aut pereat, aut me perimat. Mart.
 Sp. ep. 21. Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia
 est. Cic. Custodia castrorum, non honoris, sed oneris
 esse existimatur. Hesiod. ἐργων 1. Τοῖσιν δ' ἐργνό-
 θεν μὲν ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων Διμδν ὁμῶ καὶ λοι-
 μόν. Ovid. Met. l. 13. v. 351. Non oblita animorum,
 annorum oblita suorum. Virg. Æn. 6. v. 204. Dis-
 color unde auri per ramos aura refulsit. D. Paul. ad
 Philem. v. 11. τὰν αὐτῆς σοι ἀχρηστον, νυνὶ δὲ σοι καὶ
 ἐμοὶ ἔυχρηστον.

N. Repe-

N. Repetita dictiones licet semper sint in eadem sententiâ, tamen sæpius sunt in diversis ejusdem sententie clausulis.

Dicitur Παρονομασία Paronomasia, à παρονομάζω (derivata à παρά ad, & ὀνομάζω nomino) agnomo, quòd rem aliquam nomine ad aliud nomen eatenus alludente, ut penè idem cum ipso videatur, agnominet.

N. Delectat hæc figura; ut in veteri dicto, Septem convivium; novem convitium. Μωμήσῃαι τις μᾶλλον, ἢ μεμήσῃαι, ut operi inscripsit suo Apollodorus præclarus pictor Atheniensis.

Item pungit; ut Cic. Phil. 13. Cum in gremiis marum mentum, & mentem deponeres. Sen. Troad.

O Tumide, rerum dum secundarum status
Extollit animos; timide, cum increpuit metus
Regum.

De Paregmeno.

Quid est Paregmenon?

Paregmenon figura est, quâ in eadem sententiâ conjunguntur duæ, pluresve voces, quarum vel una derivatur ab alterâ, vel ambæ ab eadem origine derivantur. Ut, Doctor docet; Discipulus discit; Rex regit; Pastor pascit.

Sic Cic. de Am. Sed ut tum ad senem senex de senectute; sic in hoc libro ad amicum amicißimus de amicitia scripsi. Id. Etenim eo loco locati sumus; ut Sen. Med. ac. 3. Exuli exilium imperas. Plaut. Men. 2. 2. Bonum anteponam prandium pransoribus. Virg. Æn. 2. 160. — Servataque serves Troja fidem. Hor. l. 2. Od. 4. Tentabo arentes arenas. Hesiod. ἐργ. 1. τὴν φιλέοντα φιλεῖν.

Dicitur Παρηγμένον Parégmenon, à παρηγμαι deducor (à cujus Præter. παρήγμαι est Participium παρηγμένος)

quod plures in eâdem sententiâ voces, quarum alia est ab aliâ deducta, concurrere significet.

N. Valet hæc figura ad delectandum.

Paregmeni & Paronomasie discrimen perspicuum est. Voces utraque figura conjungit similes; sed Paregmenon originis ejusdem, Paronomasia diversæ.

De Paromæo.

Quid est Paromæon?

Paromæon est figura, quâ duæ pluresve in eâdem sententiâ voces, iisdem inchoatæ literis, syllabisve, concurrunt.

Ut Cic. pro Mil. *Vi victa vis.* Virg. Æn. *Fit via vi.* Plaut. Menæch. *Palla pallorem incutit.* Virg. Georg. 1. *Et sola in siccâ secum spatatur arenâ.* Sic, *O Tite tute Tati tibi tantâ tyranne tulisti.* Item, *Machina multa minax minitatur maxima muris.* Sen. in Med. *Fortuna fortes metuit.* Plaut. Menæch. *Non potuit paucis plura planè proloqui.*

Dicitur Παρόμοιον Paromæon, à παρὲς ad vel prope, & ὅμοιος similis, quod plures in eâdem sententiâ affines voces prope se ponantur.

N. Hanc figuram dicunt quidam Epizeuxin principii vocis: alii, Cacofyntheton, ac si sermonis sit potius vitium, quàm ornamentum.

Insigne hujus figuræ specimen est Poema P. Porcii Poetæ, cui titulus *Pugna Porcorum*, cujus non tantum omnes versus, sed voces à Literâ P. incipiunt. Ur,
Plaudite, porcelli, porcorum pigra propago
Progreditur, plures porci pinguedine pleni, &c.

De Homæoteleuto.

Quid est Homæoteleuton?

Homæoteleuton est figura, quâ duæ pluresve dictiones similiter sonantibus literis vel syllabis terminatæ concurrunt in eâdem sententiâ.

Aliquando

Aliquando similiter terminatæ voces sunt in eadem sententiæ clausulâ. Ut Plaut. Menæch. 2. 1. Fratrem quæsitum geminum germanum meum, scil. venimus.

Aliquando in diversis. Ut Quintil. l. 2. c. 3. Eiusdem non est facere fortiter, & vivere turpiter. Cic. pro Mil. Non modò ad salutem ejus extinguendam, sed etiam gloriam per tales viros infringendam. Id. de Arusp. Resp. Ad illam pestem comprimendam, extinguendam, funditus delendam natus esse videatur. Id. pro Pomp. Ut ejus voluptatibus non modò cives assenserint, socii obtemperârint, hostes obedierint, sed etiam venti tempestatesque obsecundârint.

Dicitur ὁμοιότηλεον Homœoteleuton, ab ὁμοῖος similis, & τελευτῇ finis, quòd similem plurium ejusdem periodi membrorum finem designet.

N. Hanc figuram referunt nonnulli ad Epizeuxim finis vocabuli.

De Parechêsis.

Quid est Parechêsis?

Parechêsis est figura, quâ duæ dictiones sic concurrunt, ut posterior eadem syllabâ inchoetur, quâ prior terminatur.

Ut, Fama malum, quo non aliud velocius. Virg. Æn. 3. Tres adeo incertos cæcâ caligine soles Erramus Pelago. Plaut. Menæch. 2. 2. Convivæ ambulant ante ostium.

Dicitur Παρήχησις Parechêsis, à παρὰ prope, & ἡχέω sono, quòd duæ similes in diversis dictionibus syllabæ prope se positæ, altera in fine præcedentis, altera in initio subsequenteris, ita sonentur, ac si altera alteri tanquam ejusdem Echo respondeat.

N. Id est Parechêsis inter duas dictiones, quod Anadiplosis inter duas sententias.

Inter-

Interdum duas præcedentis dictionis syllabas novissimas repetit subsequens dictio, nec sine elegantia. Ut in illo Ciceronis.

O fortunatam natam me consule Romam!

Nonnullis hoc schema sermonis potius est vitium, quam ornamentum, dictum *Cacemphaton*.

De Homæoptoto.

Quid est Homæoptoton?

Homæoptoton est figura, quâ in eâdem sententiâ concurrunt duæ, pluresve dictiones eodem casu, five ejusdem soni, five diversi.

Ut *Cic. pro Mil.* Est enim hæc, *Judices, non scripta, sed nata lex: quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex ipsâ naturâ arripuimus, hausimus, expressimus; ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus.*

Cic. pro Pomp. Quantâ innocentia debent esse Imperatores! quantâ deinde omnibus in rebus temperantia? quantâ fide! quantâ felicitate! quanto ingenio! quantâ humanitate!

N. Casus hic intelliguntur, non tantum nominum, pronominum, aut participiorum, sed etiam verborum.

Dicitur *ὁμοιόπρωτον* *Homæoptoton*, ab *ὁμοίως* similiter & *πρῶτον* cado, quod hanc figurâ dictiones plures casum similem habentes in diversis ejusdem periodi membris collocentur.

N. Concurrunt nonnunquam *Homæoteleuton* & *Homæoptoton*: accidit enim aliquando, ut iidem verborum casus ejusdem sint etiam soni: nec tamen eadem sunt figura. Nam & est *Homæoteleuton* sine *Homæoptoto*: ut, *Ejusdem non est facere fortiter, & vivere turpiter.* Et est *Homæoproton* sine *Homæoteleuto*: ut, *Cic. pro Arch.* Hunc ego non diligam? non admirer? non omni oratione defendendum putem?

tem? Item Cic. in Ver. 1. Est idem Verres, qui fuit semper, ut ad audendum projectus, sic paratus ad audiendum. Audendum enim & audiendum, paratus & projectus sunt Homœoptota; at neutrum sententiæ membrum alteri est Homœoteleuton.

Hæ, quæ in vocum similitudine consistunt, figuræ, præcipuum habent & locum & laudem in sententiis; quæ tam elegantibus prolatæ sub figuris, & in animum suavius influunt, & memoriæ firmitus inhærent, sed illis parcius utendum, ne fastidium pariant.

CAPUT XI.

De Figuris in vocum Transpositione.

Quot sunt Figuræ in vocum Transpositione?
 Figuræ in vocum Transpositione quinque sunt: Metathesis, Hypallage, Anastrophe, Synchysis, & Hysterologia.

De Metathesi.

Quid est Metathesis?

Metathesis est figura, quâ litera aliqua è sede suâ in alteram ejusdem vocis sedem, antrorsum, vel retrorsum, transfertur.

Ut cùm dixit *Virg. Pistris pro pristis; & Tymbre pro Tymber.*

Dicitur *Μετὰθεσις* *Metáthesis*, à *μετ* trans & *τίθημι* pono, quòd alteram trans alteram literam ponat.

De Hypallage.

Quid est Hypallage?

Hypallage est figura, quâ Substantiva duo, vel Casus, vel Epitheta, inter se commutant.

Prioris

Prioris generis est, si dixeris, *Dare classibus Austros*, pro, *Dare classes Austris*. Sic Hor. l. 3. Od. 1. *Cur calle permutem Sabina Divitias onerosiores*, pro, *Cur callem permutem Sabinam Divitiis onerosioribus*. Sic Virg. Eclog. 2. *Te nunc habet ista secundum*, pro, *Tu secundus habes istam*.

Posterioris est illud Ovidii, Met. 1. quo dixit, *In nova corpora mutatas formas*, pro, *In novas formas mutata corpora*, Item illud Juven. Sat. 9. *Ad cantum galli secundi*, pro, *Ad cantum secundum galli*. Hor. Carm. 1. Od. 5. *Aspera nigris æquora ventis*, pro, *Asperis nigra æquora ventis*. Mart. Spect. 1. ep. 11. *Implicitam visco perdidit ille fugam*, pro, *Ille implicitus visco fugam perdidit*. Virg. Æn. 2. 172. *Arsere coruscæ luminibus flammæ arrectis*, pro, *Arsere lumina arrecta flammis coruscis*.

N. Aliquando utrumque genus concurrit, ut in illo Ciceronis, *Gladium vaginâ vacuum* [pro, *Vaginam gladio vacuum*] non vidimus.

Dicitur ὑπαλλage Hypallage, ab ὑπὸ sub vel in, & ἀλλάττω mute, quod submutatos duarum dictionum, vel casus, vel Epitheta inhuat.

De Anastrophe.

Quid est Anastrophe?

Anastrophe est figura, quâ vel posterior compositiæ vocis pars priori antepositur, vel præpositio casui suo, quem debet præcedere, postponitur. Ut cum Virg. dixit.

Nam quis te juvenum confidentissime, nostras
Jussit adire domos? pro quisnam.

Item Tibul.

Et quodcunque mihi pomum novus educat annus,
Libatum agricolæ ponitur ante Deo, pro anteponi-

Virg. Transira per & remos. Cornel. Nep. Athenienses diem certum Chabrie præstituerunt, quam ante domum nisi rediisset, &c. pro antequam. Nam quâ me nunc causâ extrusisti ex ædibus? pro, quam—
Plant. Aul. 1. 1. 5. Sic agens circum pro circumagens.
Virg. Æn. 1. 122. Quodque de gnato est super; pro superest. Sen. Hip. 1249. Muros intra, pro intra muros. Juven. Sat. 8.

Huc accedit cùm dictio *Enclitica* præcedit dictiōnem cui subnecti debuit.

Ut *Plant. Credo aurum inspicere vult, ne surreptum sit; pro surreptum ne sit.*

N. Voces quas *Anastrophe* transponit, ad idem comma pertinent.

Dicitur *Ἀναστροφή* *Anastrophe*, ab *ἀναστροφή* in-
 verto, quod significet *inversum* vocum ordinem; sive
 poni voces præpostero ordine.

De *Synchysi*.

Quid est *Synchysis*?

Synchysis est confusa vocum ex uno commate in
 alterum trajectio.

Ut *Sen. Med. v. 517. Nos configere, certemus, sine, sit precium Jason. Pro sine nos configere, certemus, &c.*

*Hor. 1. 2. Sat. 1.— Sed bona si quis
 Judice condiderit laudatur Cæsare— pro, Sed si
 quis condiderit bona, Cæsare Judice laudatur.*

Virg. Æn. 1.

*Vina, bonus quæ deinde cadis onerârat Acestes,
 Litore Trinacrio, dederatq; abeuntibus heros,
 Dividit. Pro, Deinde heros dividit vina, quæ
 Acestes bonus onerârat cadis, dederatque abeuntibus li-
 tore Trinacrio.*

Dicitur *Σύγχυσις* *Synchysis*, à *συχύνω* confundo
 quod

quòd fit vocum ad diversa commata pertinentium quædam quasi confusio.

N. Inter Anastrophe & Synchysin hoc interest, quod Anastrophe trajicit voces in eodem commate; Synchysis ex uno in alterum: Vocum confusione ad describendum, & magis quidem graphicè, res confusas, utimur.

De Hysterologiâ.

Quid est Hysterologia?

Hysterologia est figura, quâ res, quæ naturæ ordine præcedit, dicendi ordine subsequitur.

Ut Virg. Moriamur, & in media arma ruamus. Ter. Heaut. Valet, atque vivit. Virg. Æn. 3. Postquam altos tetigit fluctus, & ad æquora venit. Sic Cic. Cat. 4. Hannibal in Africam redire, atque ex Italiâ decedere coactus est. At prius erat ex Italiâ decedendum, quàm in Africam redeundum.

Dicitur Ὑστερολογία Hysterologia, ab ὕστερον posterius, & λέγω dico, quòd innuat illud posterius, sermonis ordine, dici, de quo prius, naturæ ordine, dicendum fuisset. Dicunt quidam hanc figuram ὕστερον πρῶτον, alii πρῶτον ὕστερον.

N. Hysterologia est rerum potius, quàm verborum transpositio; & ideo vocum quia rerum.

C A P U T XII.

De Figuris in vocum Transformatione.

Q Uot sunt Figure in vocum Transformatione?

Figure in vocum Transformatione sunt se-

ptem, Prothesis, Epenthesi, Paragoge, Aphæresis, Syncope, Apocope, & Antistoichon.

N. Transformantur voces addendo aliquid illis, auferendo aliquid ab illis, mutando aliquid in illis. Hinc iste Septenus figurarum in vocibus transformandis numerus; è quibus tres versantur in addendo, tres in auferendo, una, eaque novissima, in mutando. Sex priorum tanquam ex Grammaticâ satis notas hic missas facimus, dicturi tantum de ultimâ, scilicet Antistoicho.

De Antistoicho.

Quid est Antistoichon?

Antistoichon est figura, quâ una litera pro aliâ substituitur; nempe (o) pro (i), vel (e) vel (u); item (u) pro (i) vel (e).

Ut cum dicitur Olli pro illi; voster pro vester; salvos pro salvus; maxumè pro maximè; accedundi pro accedendi.

Dicitur Ἀντιστοιχον Antistoichon, ab ἀντι pro, & στοιχον syllabæ elementum, sive litera, quod aliam pro aliâ literam ponat.

Hanc figuram sunt qui dicunt Antithesin, quæ dicitur ab ἀντι pro, & τίθημι pono, quod scilicet pro aliâ aliam literam ponat. Sed hæc de Schematibus sive Figuris Dictionis.

CAPUT XIII.

De Figura Sententiæ.

Quid est Figura Sententiæ?

Figura Sententiæ est forma dicendi, quâ accedit orationi ornatus, non ex parte aliquâ sententiæ,

tiz, sed ex ipsâ totâ sententiâ, prout hâc vel illa ratione instituitur atque effertur.

N. *Figura Sententiæ in hoc differt à Figurâ Dictiōis*: quod hæc afficiat voculas tantum aliquas in sententiâ, at illa totam afficit sententiam. Deinde mutatis vel verbis, vel verborum ordine, perit plerumque *Figura Dictiōis*, at sive mutes verba, sive verborum ordinem, modò sensus idem maneat, manet eadem *Figura Sententiæ*.

Quot ad Classes reduci possunt figuræ sententiæ?

Figuræ sententiæ ad quinque classes reduci possunt, nempe ad eas quæ ad probationem, quæ ad explicationem, quæ ad exaggerationem, quæ ad affectuum concitationem, quæque denique ad orationis dispositionem faciunt.

Non quin eadem figuræ variis usibus inserviant; sed quod ab eo, quod in quâque re est præcipuum, denominatio ejus sit sumenda.

CAPUT XIV.

De Figuris quæ faciunt ad probationem.

Quot sunt figuræ, quæ ad probationem faciunt? *Figuræ sententiæ, quæ ad probationem faciunt, sunt octo*, Prolepsis, Hypobole, Symbolæusis, Synchorexis, Paromologia, Anacoenosis, Epitrope, & Anisitrophe.

De Prolepsis.

Quid est Prolepsis?

Prolepsis sive Occupatio est figura, quâ quod ab adversario nobis objici posse prospicimus, nos ipsi priores proponimus, atque antè diluimus.

Dicitur Πρόληψις *Prolepsis*, à προ ante, & λήψις (formato à λείψαι secundâ personâ Præt. Pass. verbi λαμβάνω capio) quòd hâc figurâ illud quis præveniendò anticipet, & ante diluendum capiat, quòd ab adversario iri postea objectum videat.

Quot sunt partes Prolepsis seu Occupationis?

Prolepsis sive Occupationis duæ sunt partes, scilicet *Hypophora*; & *Anthypophora* sive *Prosapodosis*.

Quid est *Hypophora*?

Hypophora est, quâ quod ab adversario objici posse prævidemus, nos ipsi priori loco proponimus.

Quid est *Anthypophora*?

Anthypophora sive *Prosapodosis* est, quâ prævisæ atque à nobis propositæ adversarii objectioni nos ipsi respondemus, eamque diluimus.

Exemplum utriusque partis habetur in *Cap. 9. Ep. D. Pauli ad Romanos*. *Hypophoræ* quidem ver. 19. Dices itaque mihi, Quid adhuc queritur? voluntati enim ejus quis resistit? *Anthypophoræ* verò ver. 20. O homo tu quis es, qui respondeas Deo, &c. Sic in illâ *Didonis* Prolepsi apud *Virg. Æn. 4.* *Hypophora*, sive objectionis propositio, est in illis verbis. Verum anceps pugne fuerat fortuna. *Anthypophora*, sive ad objectionem illam, responsio in istis. Fuiſſet, Quem metu moritura? Sic in illo *Ciceronis* pro *Cælio*; *Hypophora* habetur in his verbis, Dicet aliquis, Hec igitur est tua disciplina? Sic tu instituis adolescentes, &c. Cui non multo post subjicitur *Anthypophora* in illis verbis, Ego si quis, iudices, robore animi, &c. Vid. *Virg. Æn. l. 7. v. 313, 314, 315, 316.* Non dabitur, &c.

Dicitur ὑποπόρεξις *Hypophora*, ab υπο. ἐργον objicio, quòd adversarii objectionem in orationem nostram subinducat.

Dicitur ἀνθυποπόρεξις *Anthypophora*, ab ἀνθυπο. ποίεω replico, quòd nostram contineat replicationem

idea, quæ adversarium velle nobis obijcere supponimus.

Dicitur item Προσπῶδοσι Prosapódosis, à προσπῶμι reddo, quòd inductæ objectioni responsionem reddat.

Hypophora inducitur bis plerumque dicendi formulis, *Dicet aliquis, querat aliquis, miretur aliquis, at inquis, at inquit aliquis, &c.* Estque interdum *conciisa*, interdum *magnifica*.

Anthypophora his aut similibus dicendi formulis inducitur, *tamen, at inquam ego, respondeo hunc in modum, &c.*

De Hypobole.

Quid est Hypobole?

Hypobole sive Subiectio est figura, quâ ipsi ultra ea proponimus, quæ pro adversario posse dici advertimus, atque ad singula breviter respondentes, diluimus.

Dicitur ὑποβολή Hypobole, ab υποβάλλω subijcio sive suggero, quòd hâc figurâ, quæ pro se dicere possit adversarius ipsi nobis suggerimus, refutationique nostræ subijcimus.

N. Prolepsis & Hypoboles discrimen apertum est. Prolepsis ea proponit & diluit, quæ dicere potest Adversarius contra nos. Hypobole ea proponit atque diluit, quæ pro se potest dicere Adversarius, seu quis alius pro illo.

Perfecta si sit Hypobole, tribus partibus constat. Primam dicunt πρῆτασιν sive Propositionem. Altera duas porrò partes habet; prior est dicendorum pro Adversario ἀπαδείμῃσι seu Enumeratio; posterior, eorum quæ pro Adversario sunt dicta, ἀραιγίσις sive Remotio. Tertia tandem Hypoboles pars nominatur συμπέρασμα sive Conclusio.

Harum omnium partium exemplum habemus in

Cic. pro Quint. Primæ partis, scilicet propositionis sive Protaseos in his verbis. *Dubitabitur utrum sit probabilius, Sex Nævium, si quid deberetur, peritulum fuisse: an ne appellaturum quidem biennio?* Secundæ partis quæ dicendorum pro Adversario & Enumerationem & Remotionem continet, in his verbis. *Appellandi tempus non erat? at tecum plus anno vixit. In Galliâ agi non potuit? at & in provinciâ jus dicebatur, & Romæ judicia fiebant.* Restat, at aut summa negligentia tibi obsliterit, aut unica liberalitas. Si negligentiam dices, mirabitur; si bonitatem, ridebimus; neque præterea, quid possis dicere, invenio. Tandem tertia pars, nempe *συμπέρασμα* sive Conclusio sequitur in his verbis, *Satis est argumenti, nihil esse debitum Nævio, quod tam diu nihil petivit.*

At Hypobolæ quandoque deest *Propositio*; quandoque *Conclusio*, aliquando etiam utraque. Ex utriusque vel alterius defectu *Hypobole* evadit imperfecta.

Imperfectæ Hypoboles exemplum habes apud *Cic. pro Plane.* *Malè judicavit populus: at judicavit. Non debuit: at potuit. Non fero: at multi clarissimi & sapientissimi cives tulerunt.*

Multum inest figuræ huic & gravitatis & acrimoniæ, præsertim si instituat per *Anaphoram*, *Homæoptotâ*, vel *Interrogationem*, & *Responsionem* per modum *Dialogismi*.

Ut apud *Cic. de Harusp. Resp.* *Tu meam domum religiosam facere potuisti? ecquâ mente? quâ invaseras: quâ manu? quâ disturbaras: quâ voce? quâ incendi jufferas: quâ lege? quam ne in illâ quidem impunitate tuâ scripseras: quo pulvinari? quod suprâras. Quo simulachro? quod ereptum ex meretricis simulachro, in Imperatoris monumento collocâras.*

De *Symbouleusis*.

Quid est Symbouleusis?

Symbouleusis sive *Consultatio* est figura, qua de eo quod

quod nobis obijcitur, vel in nobis reprehenditur. Adversarium nostrum, vel ipsum etiam judicem consulimus, quid faciendum sit, quidve factum fuisse à nobis oportuerit, vel denique quid tandem ipsi aliud in eo casu facturi fuissent.

Ut in illo Cic. pro Rab. Tu denique Labiene, quid faceres in tali re ac tempore? cum ignavia ratio te in fugam atque in latibras impelleret? improbitas & furor L. Saturnini in Capitolium arcefferet? consules ad patriæ salutem ac libertatem vocarent? quam tandem auctoritatem? quam vocem? cujus sectam sequi? cujus imperio parere potissimum velles?

Dicitur Συμβουλευσις Consultatio, à συμβουλευόμενος consulo, in consilium adhibeo, sive consulto una cum alio de re quapiam, quod hanc figuram alios (judicem scilicet vel adversarium nostrum) de eo quod est nobis objectum, deliberantium ritu consulimus, & quasi in consilium adhibemus.

Ab ἀναχοινίω, quod hanc etiam habet significationem, dicitur hæc Figura vulgò Anacænosis: quæ tamen nomine aliam ab hac, Figuram designo, quam suo videas loco. Hanc interim Figuram veteri suo nomine, ab hac Verbi significatione ducto, si tibi id magis allubescat, Anacænosis dicere tibi per me liberum erit. Verbum enim idem, sed diversâ sui significatione, in utramque Figuram quadrabit.

N. Hæc figura apud Adversarios valet ad urgendam atque extorquendam iis confessionem: apud Judices valet ad animos eorum movendos, dum vident nos in ipsorum æquitate fiduciam nostram collocare. Et apta est purgationi, ut quæ multum probabilitatis habeat. In primisque convenit confidenti ac resellenti.

De Synchoréfsi.

Quid est Synchoréfsis?

Synchoréfsis sive Concessio est figura, quæ dictum aliquid

quod seu argumentum ita Adversario concedimus, ut concessio ista nostræ nihil causæ obsit.

N. Hoc fit, cum id, quod conceditur, nihil impedit, quo minùs illud, quod velimus, consequatur. Ut Cantic. Cantor. cap. 1. ver. 5. Nigra sum, sed formosa, filia Jerusalem: quasi dixisset, si concedam vobis id, quod mihi obijcitis, nempe me nigram esse, hoc tamen non impediet, quo minùs formosa sim; formosa enim potest esse, etiam ea quæ nigra est.

Sic Virg. Eclog. 10. Quid tum si fuscus Amyntas? Et nigra violæ sunt, & vaccinia nigra. Quasi dixisset, est, cur mihi possit esse in deliciis Amyntas, etiam si concedatur esse, ut est, coloris fusci, quemadmodum etiam violæ, nihilominus ut nigrae sint, suaves tamen sunt olfactui, & vaccinia gustui. Sic Cic. ex personâ amicorum Verris, pro Verre dixit, Sit sacrilegus, sit fur, sit flagitiorum omnium vitiorumque princeps; at est bonus imperator. Quasi dixissent, ut concedamus omnia vera esse, quæ in Verrem, ad probandum illum hominem esse malum obijcis, non tamen inde sequetur, quin bonus possit esse imperator. Vid. Ovid. Met. l. 13. v. 268. Quid tamen, &c.

Dicitur Συγχωρήσις Synchorésis, à συγχωρέω concedo, quòd hâc figurâ Adversario, id quod velit, ita tamen ut nobis non obsit, concedimus.

De Paromologia.

Quid est Paromologia?

Paromologia sive Confessio est figura, quâ ita Adversario id, quod nobis obijcit, concedimus, atque confitemur, ut nostra ejus concessio atque confessio ipsi Adversario obsit.

Hâc figurâ usus est Cicero in Orat. pro Ligar. adversus Tiberonem. Habes igitur Tiberonem quod est accusatori maximè optandum, confitentem reum, sed tamen hoc ita confitentem, se in eâ parte fuisse, quâ te, Tiberonem, quâ

vivum.

virum omni laude dignum, patrem tuum. Itaque prius de vestro delicto confiteamini necesse est, quàm Ligarii ullam culpam reprehendatis.

Dicitur Παρομολογία Paromologia, à παρὰ significante in compositione simul, & ὁμολογία confiteor, quòd hâc figurâ simul cum Adversario confiteamur id, quod ipse nobis objicit, sed ita ut illi ipsi obstit.

De Anacænosi.

Quid est Anacænosis?

Anacænosis sive Communicatio est figura, quâ ad imputati nobis criminis culpam minuendam & elevandam, eam aliis nobiscum communem facimus.

Ut cùm apud Ovid. Met. 13. Ajax Ulyssi objecisset, quod simulatione infanix militiam detrectâset, tardiorque (imò ultimus) ad arma venisset; Ulysses, ut culpam suam minueret, eam sibi cum Achille communem fecit, sic inquitens— ver. 296.

Quid, quod me durè fugientem munera belli

Arguit incepto serum accessisse labori?

Nec se magnanimo maledicere sentit Achilli?

Si simulâsse vocas crimen; simulavimus ambo:

Si mora pro culpâ est; ego sum maturior illo.

Haud timeo, si jam nequeam defendere crimen

Cum tanto commune viro——

Idem fecit, cùm objecerat illi Ajax Philoctetem Lemni relictum—— ver. 312.

Nec Porantiaden quod habet Vulcania Lemnos,

Esse reus merui, Crimen defendite vestrum,

Consensistis enim.——

Item in objectâ ipsi Palamedis prodicione—— ver. 308.

—— An falso Palamedem crimine turpe est

Accusâsse mihi? vobis damnâsse decorum?

Sic Cicero pro Lig. Habes igitur Tuberò [Ligarium] consistentem reum, sed tamen hoc ita consistentem, se in eâ

parte

parte fuisse, quâ te, Tubero, quâ virum omni laude dignum patrem tuum.

Dicitur Ἀναξίνωσις *Anacænosis*, ab ἀναξινῶς *communico aliquid cum alio*, i. e. commune ei mecum facio, quia hâc dicendi figurâ crimen nobis objectum cum aliis communicamus, sive nobis cum illis commune facimus.

De Epitrope.

Quid est Epitrope?

Epitrope est figura, quâ sic alteri habere vel facere aliquid permittimus, ut nihilominus totum illud quod volumus, nobis reservemus.

Quandoque seria est. Ut Cic. pro Flac. Tribuo Græcis literas, do multarum artium acumen, dicendi copiam; denique etiam si qua sibi alia sumant, non repugno; testimoniorum religionem & fidem nunquam ista Natio coluit.

Plerumque verò Ironica. Ut Eccles. c. II. v. 19. Lætare ergo juvenis in adolescentiâ tuâ, & in bono sit cor tuum in diebus juventutis tuæ, & ambula in viis cordis tui, & in intuitu oculorum tuorum. Et scito quòd pro omnibus his adducet te Deus in judicium. Virg. Æn. l. 4. v. 381. I, sequere Italiam ventis: pete regna per undas. Spero equidem mediis (si quid pia numina possunt) Supplicia hausturum scopulis.

Seria confidenti convenit; Ironica invidiam Adversario conflat.

Dicitur Ἐπιτροπή Epitrope, ab ἐπιτρέπω *permittito*; quòd hâc figurâ alteri illud, quod nobis non officiat, permittamus.

De Antistrophe seu Inversione.

Quid est Antistrophe?

Antistrophe sive Inversio est figura, quâ Adversarii argumentum invertimus, arque in ipsum retorquemus.

Ut si sic arguenti, Philosophari nolo, quia nobilis sum;

sum ; hunc ad modum respondeatur , Imò quia nobilis es , eò magis philosophari debes , ut dignum genere animum geras.

Vel si dicenti , Nihil tribuam pauperibus , quia non possunt mihi retribuere , respondeatur , Imò quia retribuere tibi pauperes non possunt , eò magis tribuere illis debes : quoniam retribuet tibi Deus.

At enim amici fuerunt nostri , eò majora meruerunt supplicia. Nam qui ignotos ledit, latro appellatur ; qui amicos, paulò minùs quàm parricida. Petron. p. 374. Vide insigne Inversionis specimen in Ciceronis Oratione pro *Asilone* , in ipso statim initio Perorationis, non longè ante finem Orationis, Nolite, si in nostro omnium fletu nullam lacrymam aspexistis *Milonis*, &c.

Dicitur *Ἀντιστροφή* Antistrophe, ab ἀντί in vel contra, & στροφή verito, quòd hanc figurà argumentum ab Adversario dictum sic in ipsum Adversarium vertimus, ut contra illum ipsum faciat.

Dicitur hæc figura aliis *Metastasis* , aliis *Biaion*, five *Violentum*.

C A P U T X V.

De Figuris Sententiæ quæ faciunt ad Explicationem.

Quot Figure faciunt ad Explicationem ?
Figure sententiæ quæ ad explicationem faciunt, quindecim sunt ; Gnome, Noéma five Chria, Merismus, Ætiologia, Diatypósis, Paradigma, Parable, Icon, Symbole, Anomœósis, Paradiastole, Antitheton, Synœciosis, Oxymóron, & Epiphonéma.

De Gnome.

Quid est Gnome?

Gnome, sive Sententia, est generale pronunciatum, quo nuda rei ad vitam utilis cognitio, sine præceptione aliquâ, vel suasionem proponitur.

Ut, *Obsequium amicos, veritas odium parit.*

Mens regnum bona possidet.

Dicitur Γνώμη Gnome, à γινώσκω nosco, quod insigne aliquod dictum ad vitæ institutionem pertinens noscendum exhibeat.

Sententiæ docent simul & delectant. Utiturque iis Orator ad gravitatem, tum in hortando, tum in monendo, tum in consolando. Sed non nimis frequentandæ sunt.

De Noemate seu Chria.

Quid est Noéma sive Chria?

Noéma, sive Chria, est figura, quâ sententia sive generale pronunciatum ad singularem, personam per modum allusionis, accommodatur.

Ut, *Obsequio amicos, veritate odium parias.*

Dicitur Νόημα Noéma, à νοέω in animo verso, quod alicujus prudenter dictum alteri in animo versandum inferat. Dicitur item Χρῖα Chria, à χρεῖσθαι utor, quod utile aliquod generale observatum ad singularis cujuspiam personæ usum accommodet.

N. Gnome est, si dicas, Gratum hominem semper beneficium delectat, ingratum semel: Noéma sive Chria erit, si dicatur, Gratus si sis, te semper beneficium delectabit, si ingratus, semel.

Sic Gnome erit, si dicatur, *Satius sit offendere veris, quam adulando placere*; Noéma sive Chria erit, si dicam, *Maluerim veris offendere, quam placere adulando*. Si quis tamen maluerit id Gnomen dicere, quod

quod nos *Chriam* ; idve *Chriam* quod nos *Gnomen* ; non contendam ; nec enim tanti rem esse duco.

De Merismo.

Quid est Merismus ?

Merismus, sive *Distributio*, est figura, quâ pro toto aliquo singulas ejus partes nominamus, sive enumeramus.

Ut cùm dicitur, *Credo in Deum Patrem Omnipotentem, Creatorem cæli & terræ ; i. e. totius mundi ; vel si pro universo populo Romano dicas Senatam, Equites, & Plebem.*

Virg. Æn. 1. Quæ mare nunc, terrasque metu, cælumque fatigat. Sic Ovid. Met. l. 1. v. 180. Cum quâ terram, mare, sidera movit. Hor. l. 3. Od. 4. v. 45, &c. Qui terram inertem, qui mare temperat Ventosum, & urbes, regnaque tristia : Divosque, mortalesque turmas Imperio regit unus æquo. Vid. eund. l. 1. Od. 34. v. 9, 10, 11. Quo bruta tellus, &c. Item l. 2. Od. 20. v. 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. Visam gementis litora Bosphori, &c.

Dicitur *Μερισμὸς Merismus*, à *μερίζω distribuo* ; quòd hâc figurâ totum aliquod in partes suas quasi distribuimus, id dicentes de partibus, quod est de toto intelligendum.

Facit hæc figura, & ad ornatum, & ad copiam.

De Aetiologiâ.

Quid est Aetiologia.

Aetiologia est figura, quâ dicti facitive ratio seu causa sermoni subjicitur.

Ut, *Sperne voluptates ; nocet emptâ dolore voluptas.*

Hinc prohibitus, non ad Cæsarem venit, ne iratus ; non domum, ne iners ; non aliquam in regionem, ne condemnare illam causam, quam secutus esset, videretur. Cic. pro Ligar. Id. pro Leg. Man. Neque enim iisdem redimendi facultas erit, propter calamitatem, neque aliis voluntas, propter timorem.

Dicitur

Dicitur *Ἀιτιολογία* *Ætiologia*, ab *αἰτία* causa, & λέγω dico, quòd illius quod dictum factumve est, causam seu rationem reddat.

N. Si causa sit speciosa magis quàm vera, Color dicitur; ut, si loquacis multiloquio hominis fatigatus, tibi esse abundum dicas, quod malè tibi sit.

De Diatyposi.

Quid est Diatyposis?

Diatyposis sive Hypotyposis est figura, quâ res, quæ nudè breviterque dici potest, ita clarè copiosèque exponitur, ut coràm, atque ob oculos spectanda poni videatur.

Ut, si cùm possit quis breviter dicere, *Vidisse se quosdam alicubi luxuriosè convivantes*, malit dicere *se vidisse alios quandam in domum intrantis, alios verò exeuntes, quosdam ibi ex vino vacillantes, quosdamque hesternâ potatione oscitantes; unum unguentis oblitum, redimitum coronis, alterum hianti ore vomentem, frustisque esculentis vinum redolentibus gremium suum totumque pulvinar sædantem; humum denique immundam, vino lutulentam, coronis languidulis, avium ossiculis, pisciumque spinis coopertam.*

Sic Martial. l. 8. Ep. 30.

*Aspicis, ut teneat flammæ, pœnâque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus?*

Sic Hor. l. 2. Qd. 1. v. 17, &c.

*Jam nunc minaci murmure cornuum
Perstringis aures: jam litui strepunt:*

Jam fulgor armorum fugaces

Terret equos, equitumq; vultus.

Andire magnos jam videor duces

Non indecoro pulvere sordidos:

Et cuncta terrarum subacta,

Præter atrocem animum Catonis.

Id. l. 4. Od. II. v. 9, &c.

*Cuncta festinat manus, huc & illuc
Curstant mistæ pueris puellæ :
Sordidum flammæ trepidant rotantes
Vertice fumum.*

Dicitur *Διατύπωσις* *Diatypósis*, à *διατυπῶ* rem
formâ suâ describo, quòd hâc figurâ rem non nudè ac
breviter, sed prolixè, & quasi omnibus suis lineamen-
tis & coloribus describamus.

Dicitur *ὑποτύπωσις* *Hypotypósis*, ab *ὑποτυπῶ* de-
lineo, & oculis subjicio, quòd rem, de quâ dicitur,
clarè delineet, ac quasi oculis spectandam obiciat.

N. *Simplicior dilutiorque rei descriptio Hypotypo-
sis dicitur : sed vulgò Diatyposis & Hypotyposis pro
eodem Schemate habentur.*

De Paradigmate.

Quid est Paradigma ?

Paradigma, sive *Exemplum*, est facti alicujus
commemoratio, hoc fine facta, ut inde ostendatur,
aliquem vel simile facturum, vel facere posse, & de-
bere : item licere alteri id facere, quod alter fece-
rit.

Ut, si memoretur laceratam fuisse *Marii & Syllæ*
dissidio rempublicam, ut inde ostendatur futurum,
ut denuò respublica lacereitur, si *Pompeius & Cæsar*
sibi invicem dissideant. Vel si eo quis animo com-
memoret *Antoninum* Imperatorem *Frontoni* præce-
ptori suo statuam erexisse ; ut ostendat debere di-
scipulos ita esse animatos erga præceptores suos, ut
eos maximo, quo possint, honore afficere velint.

Perf. Sat. I. v. 114, 115, 116, 117, 118, 119.

— *Secuit Lucilius urbem,*

Te lupe, te muti, &c.

Men' mutire nefas ?

Si potuit manes arcescere conjugis Orpheus, &c. Virg. Æn. 6. v. 119, 120, 121, 122, 123. Jerem. 35. 13, 14, 15.

Dicitur Παράδειγμα *Paradigma*, à *παρά* juxta, & *δείκνυμι* ostendo, quòd ostendat aliquem facturum, vel debere facere, juxta cum illo, quod est ab alio factum.

N. *Paradigma* sumitur à personis, vel veris vel fictis; ab animantibus, tandemque à rebus sensu carentibus.

De Parabole.

Quid est Parabole?

Parabole, sive *Comparatio* est, cum ad illustrandum id, de quo sermo est, petitur similitudo ab iis, quæ fuere, fiunt, aut naturâ, casuve rebus insunt.

Exempli gratiâ. *Ut apes ex amarissimo thymo mel suavissimum colligit; ita sapiens ex tristissimis rebus aliquid utilitatis excerpit.*

Dicitur Παράβολη *Parabole*, à *παράβállω* confero, seu *comparo*, quòd ad aliquid illustrandum cum alio aliud compareret.

N. *Parabole* sive *Comparatio* duas habet partes; alteram, quâ continetur id, à quo similitudo ducitur; alteram, quâ continetur id, quod huic, ut simile comparatur: prior pars dicitur *Protasis* sive *Propositio*; posterior *Apodosis* sive *Redditio*. Potest ex fabulis quoque institui *Parabole* sive *Comparatio*.

De Icone.

Quid est Icon?

Icon, sive *Imago*, simplex est assimilatio *Protasi* *Apodosisque* carens, facta per particulam velut, tanquam, instar, aliamve hujus generis.

Ut *Cic. in Vatin. Repente enim te, tanquam serpens è latibulis, oculis eminentibus, inflato collo, tumidis cervicibus intulisti.*

Item

Item in Paradox. *Minutis interrogatiunculis, & quasi punctis, quod proposuit, efficit.*

Martial. l. 4. Ep. 57.

Sic avidis fallax indulget piscibus hamus.

Callida sic stultas decipit esca feras.

Dicitur Ἐικὼν Icon, ab εἶκω similis sum, quòd rem aliquam, quo explicatior reddatur, alteri esse rei similem innuat.

Utitur hâc figurâ Orator ad illustrandum orationem suam; sed magis convenit Poëtæ, præsertim si longior sit.

De Symbole.

Quid est Symbole?

Symbole, sive Collatio, est figura, quâ personam cum personâ, factum cum factò, remve cum re sic conferimus, ut ex collatorum oppositione appareat, quantum inter se convenient aut differant.

Ut Cic. 6. in Verr. *Conferte hanc pacem cum illo bello; hujus Prætoris adventum cum illius Imperatoris victoriâ; hujus cohortem impuram cum illius exercitu invictò; hujus libidines cum illius continentia; ab illo, qui cepit, conditas, ab hoc, qui constitutas accepit, captas dicetis Syracusas.*

Dicitur Συμβολή Symbole, à συμβάλλω confero sive comparo, quòd personarum, factorum, vel rerum inter se comparisonem instituat.

De Anomœōsi.

Quid est Anomœōsis?

Anomœōsis, sive Diaphora, est figura, quâ ex dissimilis comparatione orationem nostram illustramus.

Ut Cic. pro Planc. *Dissimilis est pecuniæ debitio & gratiæ; nam qui pecuniam dissolvit, statim non habet id, quod reddidit; qui autem debet, is retinet alienum: gratiam autem, & qui refert, habet, & qui habet, in eo ipso, quod habet, refert.*

N. Quæ rationem dissimilitudinis addit, ea perfecta est Anomœosis; est & talia imperfecta, quæ illam non addit. Ut, Non quemadmodum in tragœdiis, ira nobis in calamitatibus opus est, qui comploret, & collacrymet.

Dicitur autem Ἀνομοίωσις Anomœosis, ab ἀνομοίω dissimile reddo, quod, quo rem unam illustremus, illam alteri, factâ utriusque inter se collatione, dissimilem reddamus.

De Paradiastole.

Quid est Paradiastole?

Paradiastole est figura, quâ ex rebus disparatis, præsertim significatione vicinioribus, alteram ab aliquo removemus, alteram in eodem ponimus.

Ut, Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses. Sic, Obumbrat virtutem fortuna, non obruit illam. Cic. pro Mil. Est enim hæc non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex ipsâ naturâ arripuimus, hausimus, expressimus; ad quam non docti, sed facti, non instituti, sed imbuti sumus. Id. pro Arch. Qui se, non opinari, sed scire; non audisse, sed vidisse; non interfuisse, sed egisse dicat.

N. Illustrior est hæc Figura cum rationem adjunctam habet. Ut, Quapropter nolo te sapiens parcum appellare, cum sis avarus. Nam qui parcus est, utitur eo, quod satis est; tu contra, propter avaritiam, quo plus habes, eò magis eges.

Dicitur autem Παράδιαστολή Paradiastole, à παρὰ διαστέλλω disjungo seu separo, quòd hâc figurâ res naturâ suâ disparatas oratione nostrâ à se invicem disjungamus, seu separemus.

Inservit hæc figura refutationi & reprehensioni.

De Antitheto.

Quid est Antitheton?

Antitheton, seu (ut aliqui volunt) Antithesis, est figura, quâ res contrarias juxta se, & quasi sibi invicem respondentes ponimus.

Ut Virg. Alba ligustra cadunt, vaccinia nigra leguntur. Horat. l. 1. Sat. 1. Parvula nam exemplo est magni formica laboris. Cic. pro Quint. Egentes in locupletes, perdit in bonos, servi in dominos armabantur.

Id. Cat. 2. Denique æquitas, temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes certant cum iniquitate, cum luxuriâ, cum ignaviâ, cum temeritate, cum vitiis omnibus; postremò copia cum egestate; bona ratio cum perditâ, mens sana cum amentâ, bona denique spes cum omnium desperatione. Id. pro Murenâ. Quod si ita est, certat opinor, Sulpici, forum castris, otium militiæ, stylus gladio, umbra soli.

Dicitur Ἀντίθετον Antitheton, ab ἀντί contra, & τίθημι pono, quòd res contrarias juxta quidem, sed tamen contra se (hoc est, alteram quasi è regione alterius) ponat.

De Synœciosi.

Quid est Synœciosi?

Synœciosi est figura, quâ duo contraria eidem tribuimus; sive de eodem dicimus.

Ut Martial. de formicâ succino inclusâ, Et latet, & lucet, Phaetontide condita guttâ. Sen. Herc. Oer. Omne es malum nullumque. Mart. l. 3. ep. 34. Digna tuo cur sis, indignaque nomine, dicam. Mart. Quisquis ubique habitat, maximè, nusquam habitat. Id. l. 1. ep. 8. Nec urbe tota Quisquam est tam prope, tam proculque nobis.

N. Contrariorum nomine omnimodè, modò non contradicitoriè, opposita, comprehenduntur.

Dicitur

Dicitur Συνοικισμός *Synœciosis*, à συνοικεῖω *con-*
cilio, quodd contraria eidem tribuens, ea sibi invi-
 cem quasi conciliet, ac familiaria reddat, & quasi
 simul habitare faciat.

De Oxymoro.

Quid est Oxymoron?

Oxymoron est figura, quâ duo *contradictoria* eidem
 tribuimus; sive quâ idem de eodem & affirmamus
 & negamus.

Hoc fit vel *Explicitè*: ut cum dixit *Martial.* l. 8.
 ep. 20. *Non sapiſ, atque sapiſ.* Id. *Non es, & es*
Chione. Ter. *Eun.* 4. 4. *Tu pol ſi sapiſ, quod ſciſ, ne-*
ſciſ. Sic dicitur, *Avaro, tam quod adest, deſit, quàm*
quod non adest.

Vel *Implicitè*: ut cum dicitur, *Impia pietas; iners*
ars. *Homo non homo.* *Vir parum vir.* *Rex non rex.*
Innumerus numerus. *Plaut. Aul.* 1. *Ædes inaniſ ſunt*
impletæ. Sic *Hor.* l. 1. ep. 12. *Rerum concordia diſ-*
cors. *Cic. Tacita loquitur.* Item 1. *Catil.* Cum ta-
 cent, clamant. Item in *Orat. pro Cæcil.* Etiamſta-
 ceant, ſatiſ dicunt. Item pro *Mil.* *Efficeret, ut ab-*
ſentes adeſſemus, mortui viveremus. *Ovid. Met.* 15.
Inviſtumque virum vicit dolor. *Via invia.* *Virg.*
Æn. 3. *Ζῶσα τίθνηκε.* 1 *Tim.* 5. 6.

Harum duarum ſibi invicem affinium *Figurarum*
 hoc diſcrimen eſt. In *Synœcioſi* duo *Contraria* eidem
 tribuimus, in *Oxymoro* duo *Contradictoria*; unum
 ſcilicet & idem de eodem, ſed diverſo reſpectu,
 affirmantes & negantes.

Ploce idem de eodem affirmat; *Oxymoron*, quod
 affirmat, negat.

Dicitur ὀξύμωρον *Oxymoron*, ab ὀξύ *acutum*, &
 μωρον *ſatuum*, quaſi dicas *acutiſatuum*, quod *acutè*
 cum dictum ſit, *ſatue* tamen dici videatur; ſive
 quod, quum *ſatue* dici videatur, tamen *acutum* ſit.

De Antimetathesi.

Quid est Antimetathesis?

Antimetathesis est figura, quâ oppositas sententias juxta se cum verborum inversione efferimus.

Ut Quint. l. 9. c. 3. Non ut edam, vivo; sed ut vivam, edo. Boeth. de Consol. Phil. l. 2. Prof. 2. Rotam volubili orbe versamus, infima summis, summa infimis mutare gaudemus. Petron. Ancilla habuit matronæ superbiam, & matrona ancillæ humilitatem. Cic. pro Deiot. Fit in dominatu servitus, in servitute dominatus. Id. Scævola, Jurisperitorum eloquentissimus, & eloquentium jurisperitissimus. Sic Jan. Cæcil. Religiosorum doctissimus, & doctorum religiosissimus. Sic, Magna amœnitas, & amœna magnitudo. Eloquentes sapientia, & sapiens eloquentia.

Dicitur Ἀντιμετάθεσις *Antimetathesis*, ab ἀντί contra; sive è regione, & μετατίθημι transpono, quòd oppositas sententias cum verborum transpositione contra se, seu ex adverso sibi, sive è regione collocet.

In verborum inversione est *Epanodos*; in rerum oppositione inversis sic verbis exposita est *Antimetathesis*.

N. Huc fortasse accersendæ sunt illæ dicendi figure, quibus oppositæ sententiæ juxta se positæ efferuntur, non quidem cum verborum, sed tamen cum casuum inversione. Ut Sen. Med. Ira pietatem fugat, iramque pietas. Sic Boeth. de Consol. Phil. l. 2. Prof. 6. Ita fit, ut non virtutibus ex dignitate, sed ex virtute dignitatibus honor accedat. Vid. supra in *Epanodo*.

Hanc figuram, scil. *Antimetathesin* alii dicunt Ἀντιμεταβολήν *Antimetabolen*, scil. ab ἀντί ex adverso, & μεταβάλλω inverteo, quòd oppositarum sententiarum, cum verborum vel casuum inversione, ex adverso collocationem significet.

Convenit figura hæc & laudanti & reprehendenti.

De

De Epiphonemate.

Quid est Epiphonema?

Epiphonema est figura, quâ ad rei explicatæ vel probatæ finem, pronunciatum aliquod generale ex superioribus expressum, tanquam coronidem adjicimus.

Ut *Virg. 1. Æn.* post expositas omnes causas, quibus Juno Romanos persecuta est, per modum Epiphonematis addit,

Tantæ molis erat Romanam condere gentem. Sic Georg. 2. Adeo in teneris consuescere multum est. Sic Æn. 4. post finitam longam illam insignemque Didonis Aporiam addit Poeta, Tantos illa suo rumpebat pectore questus. Claud. 1. 1. de Rapt. Proserp. Enumeratis cum quibus rem habuisset Jupiter, subdit tandem Pluto, Tibi tanta creandi copia. Juven. Sat. 10. Post recitata Annibalis, Alexandri, Xerxisque exitia, tandem cum hoc Epiphonemate concludit. Has toties optata exegit gloria pœnas. Sic Ovid. Met. 13. v. 62. — Sic pugnat, sic est metuendus Ulysses.

Dicitur Ἐπιφωνήμα Epiphonéma, ab ὀτρύνειν acclamo, quòd sit brevior quædam addita ad longiorem alicujus rei declarationem acclamatio.

N. Epiphonemate vel comprehendimus rei summam; vel nostræ addimus sententiæ firmitatem, quasi aculeum in auditorum animis relinquentes; vel alios admiratione quâdam afficimus.

CAPUT XVI.

De Figuris quæ faciunt ad Exaggerationem.

Quot sunt Figure Sententiæ quæ ad Exaggerationem faciunt?

Figure sententiæ, quæ ad Exaggerationem faciunt, sunt decem, Auxesis, Tapinosis, Litote, Paralipsis, Apophasis, Incrementum, Decrementum, Paradoxum, Periphrasis, & Hirmus.

De Auxesi & Tapinosis, vid. lib. I. cap. 18.

De Litote.

Quid est Litote?

Litote est figura, quâ contrarium negando, plus significamus, quàm dicimus.

Ut, Nec munera sperno, i. e. libenter accipio. Virg. Æn. 7. Non laudo, i. e. culpo. Non relinquet impunem Jehova eum, qui assumsit nomen suum in vanum, i. e. graviter puniet. Postremas non feram, i. e. feram primas. Sic apud Horat. vocatur Pythagoras, Non sordidus auctor Naturæ verique, i. e. præstantissimus, l. 1. Od. 28. Cotta apud Ciceronem vocatur Orator minimè ineptus, i. e. summus. Sic apud Virg. Me animo non spernis, est, amore complecteris; Gens non tarda pharetris, est, strenuissima; Nec mihi displiceat, est, valde placeat; Non invisa munuscula significant acceptissima. Vide Voss. Instit. Orat. l. 4. c. 10. Jove non probante, i. e. indignante. Horat. Carm. 1. Od. 2. De his non optimè es meritis. Cic. in Cæcil. Nec verò Alciden me sum lætatus euntem Accepisse lacu. Virg. Æn. lib. 6. ver. 391. Λαλῶσαι τὰ μὴ δεινὰ. 1 Tim. 5. 13. τὰ μὴ ἀνήκοντα. Eph. 5. 4.

Dicitur Λιτότης Litote, à λιτός tenuis, quòd hanc figurâ,

figurâ, quâ impensius agimus, vel volumus, ea tenuioribus utentes verbis, minùs nos agere, vel velle inuimus.

Huc fortassis referri potest alia quâdam contraria huic dicendi figura, nempe quâ contrarium affirmando minùs significamus, quàm dicimus.

Ut cùm dicit Horat. l. 1. Od. 30. *Sperne delectam Cyprum*, sensus est, *eam minoris facito*. Sic Gen. 29. 31. & 33. *Lea dicitur esse exosa*, i. e. minùs amata, ut apparet ib. ver. 30. Sic Luc. 14. 26. *Si quis non oderit patrem suum*, tantummodò significat, si quis non minùs amaverit.

Quod si quis malit hunc dicendi modum referre ad Synecdochen Totius, quemadmodum prior pertinet ad Synecdochen Partis, non ego illi hâc ex parte adversabor.

De Paralipsi.

Quid est Paralipsis?

Paralipsis est figura, quâ nos ea præterire dicimus, quæ tamen disertè in transcurso enunciamus.

Ut si quis nepotis alicujus facinora particulatim enumerans, dicat se quâdam præterire, ut tandem ad aliquod insignioris notæ flagitium deveniat. Hujus generis est illud Ciceronis pro Cluent. *Mitto illam primam libidinis injuriam, mitto nefarias generi nuptias, mitto cupiditate matris expulsam matrimonio filiam*. Hujus formulæ sunt, prætereo, mitto, taceo, omitto, missa facio, &c.

Dicitur Παράλειψις *Paralipsis*, à παραλείπω prætermitto, quòd sit forma quâ in dicendo nos quâdam prætermittere dicimus.

Convenit laudanti, reprehendenti, confirmanti, ac resellenti.

De Apophasi.

Quid est Apophasis?

Apophasis est figura, quâ quæ maximè dicimus aut

aut facimus, ea nos dicere aut facere negamus.

Ut si quis alteri adulteria sua vel furta exprobrans, hujusmodi formâ dicendi utatur. Non ego te adulterum dico; non dico te furem, &c. Quomodo locutus est Cicero in Cæcil. Nec ea dico, quæ si dicam, tamen infirmare non possis. Sunt hæc, & alia, in te falsi accusatoris signa, quibus ego non utor.

Dicitur Ἀπόφασις Apóphasis, ab ἀποφύμι negh, quòd sit figura, quâ nos quædam dicere, vel facere negamus, ea nempe, quæ quàm maximè vel dicimus, vel facimus.

Paralipsis & Apophasis quandam Ironiæ speciem præ se ferunt.

De Anabasi & Catabasi, sive de Incremento & Decremento.

Quid est Anabasis sive Incrementum?

Anabasis, sive Incrementum figura est, quâ in dicendo ab imo ad summum, sive ab illo quod est levius, ad illud quod est gravissimum, quasi gradibus quibusdam pervenimus.

Ut Cic. in Verr. Facinus est vincere civem Romanum, scelus verberare, prope parricidium necare, quid dicam in crucem tollere? Id. pro Mil. Capere ejus amentiam civitas, Italia, provinciæ, regna non poterant.

D. Cyprian. l. 2. Ep. 6. Hic est agon fidei nostræ, quâ congregimur, quâ vincimus, quâ coronamur.

Dicitur Incrementum ab increresco (composito ab in significante augmentum, & cresco) quòd pro rerum gravitate sermo noster verborum pondere gradatim increseat.

Hanc figuram quidam dicunt Ἀνακλισις, nec Inepté. Non incommode tamen videtur, dicenda Ἀνακλισις Ascensus, ab ἀνω sursum & βάλω gressus, quòd sit figura, quâ ab eo quod est minus atque levius, gradatim ad id, quod est maximum atque gravissimum, ascenditur.

Quid est Catabasis, sive Decrementum?

Catabasis, sive Decrementum est figura, quâ in dicendo à summo ad imum, sive ab eo quod est gravissimum, ad illud quod est levius, quasi quibusdam gradibus descenditur.

Ut, Nulla crux ibi fuit, nulla nex, nulla verberatio, imò ne custodia quidem. Cic. pro Muræn. Sic à me defenditur, ut ejus nulla perfidia, nulla crudelitas, nullum petulans dictum in vitâ proferatur.

Dicitur Decrementum à decreſco, quod pro rerum conditione, sermo noster in dicendo verborum gravitate decreſcat.

Dici potest & hæc figura Κατάβασις Descensus, à κατὰ deorsum & βάσις gressus, quòd sit figura, quâ ab eo quod maximum atque gravissimum est, gradatim ad id, quod est minus atque levius, descenditur.

De Paradoxo.

Quid est Paradoxum?

Paradoxum est figura, quâ postquam auditorum animos, minus majusve aliquid negando, aliquantisper suspendimus, inopinatum seu inexpectatum aliquid, quod negato majus sit, vel minus, subjicimus.

Ut Terent. Heaut. 5. 1. In me quidvis harum rerum convenit, quæ sunt dicta in stultum: Caudex, stipes, asinus, plumbeus: in illum nihil potest: nam exsuperat ejus stultitia hæc omnia. Sic Salvian. l. 7. de Gub. Statuunt non furandum, & furantur: quamvis penè non possum dicere quod furentur; non enim sunt, quæ agunt, furta, sed latrocinia.

Martial.

Mentitur qui te vitiosum Zoile dicit:

Non vitiosus homo es, Zoile, sed vitium.

Dicitur Παράδοξον Paradoxum, à παρά præter & δόξα opinio, quod inter dicendum inopinatum aliquid præter auditoris opinionem inducat.

N. Hanc

N. Hanc figuram Celsus (ut auctor est Quintilianus) Sustentationem vocat. Est autem duplex; nam contrà, frequenter cùm expectationem gravissimorum fecimus, ad aliquid quod sit leve, aut nullo modo criminofum descendimus. Quint. l. 9. c. 2.

De Periphrasi.

Quid est Periphrasis?

Periphrasis est figura, quâ rem unam pluribus verbis tantundem significantibus explicamus.

Ut si pro Scipione, Carthaginis everforem nomines; pro Philosopho, virum sapientiæ studiosum; pro Molli, hominem caput digito uno scalpentem; pro Rhetoricâ, ornatè dicendi artem; pro Tyranno, legum ac libertatis civium oppressorem; pro Heredipetâ, alienæ hæreditatis captatorem; pro Aristotele, Peripateticæ Scholæ Principem; pro Ovidio, Sulmonensem Vatem; pro Jove, patrem Omnipotentem; pro Junone, Reginam Deum; pro Plutone, Cereris generum, &c.

Dicitur Περιφρασις Periphrasis, à περιφραζομαι loquor, quoniam hâc utentes loquendi formâ, pluribus illud verbis quasi circumloquimur, quod uno, vel paucioribus dici poterat.

N. Utimur Periphrasi nonnunquam, ut rem magis conspicuam reddamus; ut Virg. l. 1. Æn. pro Æneâ dicit se canere virum, Trojæ qui primus ab oris Italiam, fato profugus, Lavinaque venit littora, &c.

Interdum ut rem minùs honestam dictu obumbramus; ut cùm apud nostrates dicunt velle se ligulam distringere, vel alvum levare, quibus in animo est cacare. Sic Plant. Curc. a. 2. Sc. 3. Me dico ire quò saturi solent. Hoc cùm sit, Euphemismus dicitur, de quo infra.

De Hirno, vel Syrmo.

Quid est Hirnus, vel Syrmus?

Hirnus vel Syrmus est figura, quâ multæ res naturâ diversæ congeruntur, sive simul enumerantur.

Ut Juven. 3. Sat.

Grammaticus, Rhetor, Geometres, Pictor, Aliptes,
Augur, Schœnobates, Medicus, Magus omnia novit.

Cic. pro Ligar. Ut enim cætera paria Tuberoni cum
Varo fuissent, honos, nobilitas, splendor, ingenium, quæ
nequaquam fuerunt; hoc certè præcipuum Tuberonis fuit,
quod, &c.

Senec. Med. 3. 1. Omnis Specimen affectus capit,
hæret, minatur, æstuat, queritur, gemit.

Sic Hor. l. 1. Ep. 1.

Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;

Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit.

Dicitur *Εἰς* Hirnus, ab *ἄγω* (quod etiam di-
citur aspiratè proferri *ἄγω*) nectō, quòd sit plurium in
unam quasi rerum congeriem nexus.

Differt Hirnus à Synonymiâ, quòd Synonymiâ
congerat voces significantes idem; Hirnus, diversa.

CAPUT XVII.

De Figuris in concitandis affectibus.

Quot sunt Figure, quibus utimur in affectibus
concitandis?

Figure quibus in affectibus concitandis utimur,
sunt viginti & una, Ecphonésis, Apória, Parrhesia,
Epanorthósis, Apopiopésis, Sermocinatio, Prosopo-
pœia, Erotésis, Apóstrophe, Pœanismus, Sarcasmus,
Diasyrmus, Charientismus, Asteismus, Euphemismus,
Mimésis,

Miméſis, Execratio, Obſecratio, Admiratio, & Vo-
tum.

De Ecphonéſi.

Quid eſt Ecphonéſis?

Ecphonéſis, ſive Exclamatio eſt figura, quâ ad rei
magnitudinem ſignificandam, adeoque affectum in
aliis commovendum, orationi noſtræ interjectionem
aliquam intermiſcemus, eamque contentiori voce
efferimus.

Ut Cic. in Cat. O tempora! O mores. Id. Off. O
domus antiqua! heu! quàm diſpari domino dominaris!
Virg. O fortunatos nimium bona ſi ſua nôrint, Agricolas!
Ter. Ad. 5. 3. O terra! O maria Neptuni! Cic. O
ſcelus! O peſtis! O labeſ! Id. O fruſtra mei ſuſcepti
labores! O ſpes fallaces! Id. O ſultos Camilloſ! Cu-
rios! Collatinos! Gal. 3. 1. O dementes Galatæ!

Interjectio aliquando ſubintelligitur. Ut Virg. Ec-
log. 1. Fortunate ſenex, ergo tua rura manebunt.

Dicitur Ἐκφωνήσις Ecphonéſis, ab ἐκφωνέω altam
vocem edo, quòd exclamantes altiore ſolito vocem
edant.

Ecphonéſis præcipuum habet locum in Epilogis,
non uſurpanda niſi magnis in rebus perſuadendis.

Convenit Admiranti, Indignanti, Optanti, Deſpe-
ranti, Objurganti, Irridenti, Imprecanti.

De Aporiâ, ſive Dubitatione.

Quid eſt Aporia, ſive Dubitatio?

Aporia, ſive Dubitatio eſt figura, quâ nos ipſos
multa, dubitantium ritu, conſulendo atque interro-
gando, ſignificamus animum noſtrum pendere, nec
invenire promptè, quid dicendum, vel agendum
ſit.

Ut Cic. pro Cluent. Equidem quod ad me attinet,
quo me vertam, nescio. Negem fuiſſe illam infamiam
judicii corrupti? negem illam rem agitatam in con-
cionibus? jaſtatam in judiciis? commemoratam in

senatu, &c. Virg. *Æn.* 3. Eloquent? an fileam? Item *Æn.* l. 4. v. 534. En, quid agam? rursusne procos irrita priores Experiar? &c. usque ad ver. 548.

Dicitur Ἀπορία *Apória*, ab α privativo significante non, & πόνος *via*, quod hanc figuram significamus nos viam non invenire, quam nos iis, quibus coartamur sermonis, vel rerum angustis, extricemus.

N. Mignam habet hæc figura vim, cum ad rem amplificandam, tum ad auditorem attentum reddendum: quâ utimur cum in laudando, tum in reprehendendo; tam dolentes, quam timentes. Tum autem fortissime affectus movet, quando per Interrogationes quasdam nobismet ipsis per Dialogismum, sive Dialogi ritu propositas instituitur.

Dialogismi, sive *Aporie* per Dialogismum institutæ insigne extat exemplum apud Ter. *Phorm.* ac. 1. Sc. 4. v. 8, 9. Quod ejus remedium inveniam iracundie? Loquarne? Incendam. Taceam? Instigem. Purgem me? Laterem lavem.

De *Parrhesia*.

Quid est *Parrhesia*?

Parrhesia est figura, quâ apud alios, etiam quos vereri debeamus, quidvis, atque etiam quod nobis nociturum, vel invidiam pariturum videatur, liberè & fidenter eloquimur.

Ut *Sinon* ille *Virgilianus*, *Æn.* 2. ver. 76. Ille hæc, depositâ tandem formidine, satur: Cuncta equidem tibi, rex, fuerint quæcunque fatebor Vera, inquit, neque me *Argolicâ* de gente negabo, &c.

Sic *Achæmenides*, ib. l. 3. v. 614. Ille hæc, depositâ tandem formidine, satur, Sum patriâ ex *Ithacâ*, comes infelicis *Ulyssi*, Nomine *Achæmenides*, &c.

Dicitur Παρρησία *Parrhesia* quasi παρρησία à πᾶν, omne vel quidvis, & πῶς (vel potius πῶς, à πῶς) dico, quod

quòd fit figura, quâ quidvis dicendi libertate, & in duris etiam rebus, fiducia, utimur.

Convenit hæc figura monenti, accusanti, fatenti, resfellenti.

De Epanorthôsis.

Quid est Epanorthôsis?

Epanorthôsis, sive Correctio, est figura, quâ quod à nobis jam dictum est, revocamus, atque pro eo aliud quiddam magis dictu idoneum ponimus.

Ut Ter. Heaut. 1. 1. Filium unicum adolescentulum habeo, ah, quid dixi? habere me? imò habui Chreme. Nunc habeam, necne incertum est. Cic. pro Ligar. Quæ fuit igitur unquam in ullo homine tanta constantia? constantiam dico? nescio an melius patientiam possem dicere? Vid. 1 Cor. 14. 10.

Dicitur Ἐπανόρθωσις Epanorthôsis, ab ἐπανορθόω corrogo, sive emendo; quòd fit figura, quâ aliquid minus aptè vel appositè à nobis dictum corrigimus, magisque emendatè vel appositè dicimus.

De Apostopésis.

Quid est Apostopésis?

Apostopésis, sive Reticentia, est figura, quâ inchoatum sermonis cursum ita abrumpimus, ut subobscurè tamen innuamus, quid dicere velimus.

Ut Virg. Æn. 1. 100. Nec requievit enim, donec Calchante ministro— Ter. And. 1. 2. Quem quidem ego, si sensero; sed quid opus est verbis? Id. Eun. Ego te, furcifer, si vivo. Sed istud, quicquid est, primum expedi. Virg. Eclog. Novimus & qui te— Id. Æn. Quos ego, sed motos præstat componere fluctus.

Dicitur Ἀποσιώπῃσις Apostopésis, ab ἀποσιώπῃω reticeo, quòd hâc figurâ quædam, quæ dicenda erant, reticeantur.

Convenit figura hæc irascenti, minanti, dolenti, eaque utimur ob pudorem, malum, omen, & gravitatem; quæ item dicitur conferre ad sollicitudinem & religionem.

N. Apud Comicos Apophépesis dicitur, cum sermo alterius etiam interpellatione abruptitur. Ter. And. 5. Jubeo Chremetem. Chr. O, teipsum querebam.

De Sermocinatione.

Quid est Sermocinatio?

Sermocinatio est figura, quâ aliquam verè existentem viventemque personam in oratione nostrâ loquentem inducimus, ejusve sermonem, seu verum, seu fictum, eique affixum, recitamus.

Ut Cic. pro Rosc. Amer. Cum hoc modo accusas, Eruci, nonne hoc palam dicis? Ego quid acceperim, scio: quid dicam nescio; unum illud expectavi, &c. Mart. l. 3. ep. 3. Ipsam crede Deam verbis tibi dicere nostris, Aut aperi faciem, vel tunicata lava. Ulysses apud Ovid. Met. l. 13. v. 224. sua ad Græcos verba in Oratione suâ apud Græcorum Principes recitat. Quid facitis? quæ vos dementia, dixi, Concitat, O socii, captam dimittere Trojam? Quidve domum fertis decimo nisi dedecus anno? &c. Virg. Æn. 1. Hic Dolopum manus, &c. ver. 29, 30. item ver. 42, &c.

Dicitur Sermocinatio, à Sermocinor, quòd sit figura, quâ vel aliquem in oratione nostrâ quasi Sermocinantem facimus, sive sermonem suum recitando, sive alienum ipsi affigendo, vel nos ipsi cum eo sermocinamur, seu sermones instituimus.

Quod si quis Græcum figuræ huic nomen malit imponi, non ineptè, videtur vocanda Προσμίλησις Prosomilésis, à verbo προσμιλέω sermocinor, quòd formatur à nomine προσμιλία sermocinatio, & à quo Verbale προσμιλητικός sermocinativus, quod sit oratio quasi sermocinativa, in quâ personas quasi inter se sermocinantes facimus.

N. Sermocinatio omnis aptè instituta, orationi fidem conciliat; est autem illa maxime propria hujus loci figura, quâ sermo alicui affingitur.

De Prosopopœiâ.

Quid est Prosopopœia?

Prosopopœia est figura, quâ aut personam mortuam tanquam vivam præsentemque loquentem inducimus; aut personam facimus è non personâ, sive tribuendo ei personæ intelligentis, vel actionem, vel sermonem; sive compellendo eam, quasi personæ instar intelligat.

Prioris generis extat exemplum in Oratione *Cic.* pro *Cælio*: Ubi Orator *Appium Cæcum*, quasi à mortuis excitatum suâ in Oratione loquentem inducit. *Existat igitur* (inquit *Cic.*) *ex hac ipsâ familiâ aliquis, ac potissimum cæcus ille* (minimum enim dolorem capiet, qui istam non videbit) *qui profecto, si extiterit, sic aget, & sic loquetur: Mulier, quid tibi cum Cælio? quid cum homine adolescentulo? quid cum alieno?* &c.

Posterioris est generis eûm *Cicero* in Orat. adversus *Catilinam* patriæ personam fingit, eamque cum *Catilinâ* loquentem sic inducit. *Que tecum, Catilina, sic agit, & quodammodo tacita loquitur: Nullum jam tot annos facinus extitit, nisi per te, nullum flagitium sine te, &c.* Id. in *Cæcil.* *Sicilia tota, si unâ voce loqueretur, hoc diceret: Quod auri, quod argenti, quod ornamentorum in meis urbibus, sedibus, delubris fuit—— id tu mihi, C. Verrès, eripuisti, atque abstulisti.—— Si universa, ut dixi, provincia loqui posset, hâc voce uteretur. Huc referendum cum res ratione destitutas, quasi personas intelligentes alloquimur, vel describimus.*

Ut *Cic.* *Vos agrî, vos parietes obtestor, annon sudabatis, cum tantum nefas hoc loci perpetrabatur?* Id. *O domus antiqua, heu, quàm dispari domino dominaris?* I Reg. 13. 2. *Et exclamavit contra altare, in sermone Domini, & ait, Altare, altare, hæc dicit Dominus, &c.* *Esaia 1. 2. Audite celi, & auribus percipe terra,*

terra, quoniam Dominus locutus est. Virg. Æn. 1. v. 298, &c. — Furor impius intus Sæva sedens super arma, & centum vinctus abenis Post tergum nodis, fremit horridus ore cruento.

Dicitur Προσωποποιία Prosopopœia, à προσωπον persona, & ποιῶ facio, quòd hâc figurâ de non existente personâ, personam quasi existentem faciamus.

N. B. Sermocinatio & Prosopopœia hoc differunt: illa veræ atque viventis personæ sermonem recitat, hæc aut fictæ tantum, aut jam mortuæ personæ sermonem tribuit.

De Erotéſi.

Quid est Erotéſis?

Erotéſis est figura, quâ id, quod sine interrogatione proferre possumus, interrogando exquirimus.

E. g. Potuisset Cicero dicere, Patent Catilina tua consilia: conjuratio tua omnium conscientiâ constricta tenetur: quid egeris, nemo ignorat. Sed ut magis instaret, urgeretque, dixit potius interrogativè. Patere tua consilia non sentis? constrictam jam omnium horum conscientiâ teneri conjurationem tuam non vides? quid proximâ, quid superiore nocte egeris, ubi fueris, quos convocaveris, quid consilii ceperis, quem nostrum ignorare arbitraris?

Dicitur Ἐρωτησις Erotéſis, ab ἐρωτᾶν interrogo, quòd sit figura, quâ, quæ dici rectè possunt sine ullâ Interrogatione, ea interrogativè efferimus.

N. Erotéſis affirmativa vehementius negat: Negativa vehementius affirmat.

Convenit asseveranti, miseranti, instanti, seu urgenti, indignanti, admiranti, dubitanti. Valet item ad probationem, ad attentionem, & varietatem.

De Apostrophe.

Quid est Apostrophe?

Apostrophe,

Apostrophe, sive *Aversio*, est figura, quâ in cursu orationis ab eâ personâ, quam alloqui cœperamus, vel alloquendam institueramus, ad aliam aliquantisper compellendam sermonem nostrum avertimus.

Ut *Cic.* pro *Murænâ*, à *Judicibus* ad quos orationem instiguerat, ad *Catonem* se convertens dicit, *A quo tandem, Marce Cato, est æquius consulem defendi, quàm à consule?* &c. Sic *Ulysses* apud *Ovid. Met. l. 13. v. 328.* orationem suam à præsentibus *Græcorum* proceribus ad absentem *Philocteten* convertit. *Sis licet infestus sociis, regique, mihiq̃, Dure Philoctete,* &c. *Dido Virgiliana, Æn. 5. v. 596.* ad se facit *Apostrophen*. *Quid loquor? aut ubi sum? quæ mentem insania mutat? Infelix Dido, nunc te fata impia tangunt.*

Dicitur Ἀποστροφή *Apostrophe*, ab ἀποστροφή *averto*, quòd sit sermonis nostri ab uno ad alium *aversio*.

N. *Apostrophe* fit ad deos, homines, nosmetipsos, bestias, mutas, & inanimatas res, ad quas velut ad personas, orationem transferimus. Vide *Prosopopœiam*.

Valet hæc figura, cùm ad *urgendum*, tum ad *invocandum*; convenitque cùm *reprehendenti*, tum *resutanti*; maximè autem *dolenti*, præsertim si oratio convertatur, vel ad personas absentes, vel ad res inanimatas.

De *Pæanismo*.

Quid est Pæanismus?

Pæanismus est figura, quâ in alio læticiam nos ipsi lætabundi excitare nitimur.

Ut *Catul. 5. Epig. Vivamus, mea Lesbia, atque amemus.*

Dicitur Παιανισμός *Pæanismus*, à παιανίζω *Pæanem cano*, quòd hâc figurâ lætitiæ voces, instar eorum, qui victoriâ partâ, *Pæanem* sive hymnum in laudem *Apollinis* canunt, efferamus.

De Sarcasmo.

Quid est Sarcasmus?

Sarcasmus est figura, quâ aut jam mortuum, aut certò moriturum hostiliter irridemus.

Ut, *Satia te sanguine, Cyre. Ave, Rex Judæorum.* Virg. *Æn.* 12. *En agros, & quam bello, Trojane, petisti Hesperiam, metire jacens.* Sic Turnus Eumedii insultat. — *I domens, & sevas curre per Alpes; ut pueris placeas, & declamatio fias.* Sic insultat mortuo Annibali Juvenalis, *Sat.* 10. v. 166.

Sic Ovid. *Hoc quod premis, inquit, habeto, de tot agris terræ.*

Dicitur Σαρκάσμος Sarcasmus, à σαρκάζω ossa rictu diducto carne nudo, quòd hâc utentes figurâ amarulentos in hostem jocos jacent, ore ferè ad instar canum, ossa carne suâ denudantium, diducto.

De Diasyrmo.

Quid est Diasyrmus?

Diasyrmus est figura, quâ alios inimicè quidem, sed tamen extra cædem illudimus.

Ut Virg. *Æn.* 11. inducit Turnum inimico suo Drancæ amarè sic illudentem. *Larga quidem semper tibi, Drance, copia sandi, Tum cum bella manus possunt.*

Dicitur Διασυρμός Diasyrmus, à διαύρω lacerò, probris & conviciis incesso, quòd hâc figurâ inimicum probris & conviciis laceremus.

De Charientismo.

Quid est Charientismus?

Charientismus est figura, quâ dura minantem molibus, sed irrisorie, deprecamur verbis.

Ut cum Davus à Simone ei pistrinum minante, bona verba dari rogat.

Ut dicimus Anglicè, *Be good in your office: Pray be good to those you cannot hurt.* Dii meliora.

Dicitur Χαιριτισμός Charientismus, à χαιριεντί-
ζουμαι

ζομαι lepidè jocor, quoniam hâc figurâ, eum, qui nobis dura minatur, lepidè, jocosis verbis, lenire niti videmur.

De Asteismo.

Quid est Asteismus?

Asteismus est figura, quâ quis in aliquem urbanè, sed falsè, jocatur.

Ut cùm dixit Nero de furace servo, nihil esse ei clausum, neque signatum. Item cùm Vibius Crispus rogatus esset, ne quis intus cum Cesare Domitiano, responderet, Ne musca quidem.

Dicitur Ἀστεϊσμός Asteismus, ab ἀστεῖζομαι urbanitate sermonis utor, quòd sit figura, quâ in aliquem, falsâ quâdam cum sermonis urbanitate jocamur.

De Euphemismo.

Quid est Euphemismus?

Euphemismus est figura, quâ rem malam, voce bonâ proferimus.

Ut cùm bona aliena largiri liberalitas vocatur; aut malarum rerum audacia fortitudo dicitur, apud Sal. Catilin. Sic Petron. Ego tamen & ipsa mea domine satisfaciebam. Ubi honesto vocabulo rem turpem eloquitur.

Dicitur Εὐφημισμός Euphemismus, ab εὐφημίζω bona verba dico, quòd hâc figurâ res non bonas bonis verbis dicamus: sive quòd rem vel turpem honestâ voce nominemus, vel minùs honestam honorificentiori appellatione vocemus. Vide Periphrasim supra Cap. 16.

De Mimési, seu Imitatione.

Quid est Mimésis, sive Imitatio?

Mimésis, sive Imitatio, est figura, quâ quæ ab alio dicta sunt, derisorie imitamur.

Insigne hujus Mimeseos exemplum extat apud Ter. Ad. 3. 3. ubi connumerat Demea Syro servo præcepta, quibus Ctesiphonem filium suum instruxerat.

Fit

Fit sedulò, inquit, nihil prætermitto, consuesfacio; denique inspicere, tanquam in speculum, in vitas omnium jubeo, atque ex aliis sumere exemplum sibi, hoc facito, hoc fugito; hoc laudi est, hoc vitio datur. Hæc ab illo dicta statim Syrus ad rem suam culinariam transfert, eumque sic, derisorie, imitatur.

Quod quoque, conservis ad eundem istunc præcipio modum. Hoc salsum est, hoc adustum est, hoc lantum est parum, illud rectè; iterum sic memento, sedulò moneo, quæ possum, pro meâ sapientiâ; postremo tanquam in speculum, in patinas Demea, inspicere jubeo, & moneo quid facto usus sit.

Dicitur Μίμῃσις *Mimésis*, à μιμητοῦ imitor, quòd sit figura, quâ sermone nostro alienum sermonem, sed derisorie imitatur.

N. Fortasse & directâ verborum alicujus imitatio sine ullâ prorsus derisione *Mimésis* dici potest.

De Execratione.

Quid est 'Aqâ, sive Execratio?

'Aqâ, sive Execratio, est figura, quâ nos alicui, sive nobis, sive aliis, malum aliquod imprecamur.

Ut Cic. Fam. l. 11. Dii isti Segulio malè faciant. Sic Mart. l. 1. ep. 40. Disspeream, si non hic Decianus erit.

Dicitur 'Aqâ Ara, ab Hebræo אָרָא maledixit, quòd, qui imprecatur, maledicat.

De Deésis seu Obsecratione.

Quid est Deésis, sive Obsecratio?

Deésis, sive Obsecratio, est figurâ, quâ quod ab alio consequi volumus, ab illo vehementi prece contendimus.

Ut Ter. And. 1. 1. Quod ego per hanc te dextram oro.

Sic

Sic Plaut. Poen. I. 3. v. 8, &c.

Nunc obsecro te, Milphio, hanc per dextram,
Perque hanc sororem levam, perq; oculos tuos,
Perque meos amores, perq; Adelpasiam meum,
Perque tuam libertatem.

Ovid. Met. 13. f. 1.

Per spes nunc socias, casuraque mœnia Troum,
Perque deos oro, quos hosti nuper ademi,
Per, si quid superest, quod sit sapienter agendum,
Este mei memores.

Hor. l. 1. Od. 8.

Lydia dic, per omnes te Deos oro.

Dicitur Δέσις Deësis, à Νόμος precor, quoniam
qui hâc figurâ utitur, multâ alium prece prosequitur.

N. Convenit hæc figura dolenti, commendanti,
hortanti, ac timenti etiam, quatenus opem implorat.

De Thaumasmō seu Admiratiōe.

Quid est Thaumasmus seu Admiratio?

Thaumasmus seu Admiratio est figura, quâ nos rem
aliquam admirari, interpositâ aliquâ admirandî par-
ticolâ significamus.

Ut, O rem facetam! & risu dignam Catoniano!

Cic. pro Lig. O clementiam admirabilem, atque om-
nium laude, prædicatione, literis, monumentisque deco-
randam!

Dicitur Θαυμασμός seu Admiratio, à θαυμάζω
admiror, quòd sit dicendi modus, quo utimur ad de-
monstrandum nos aliquid admirari.

N. Convenit laudanti, reprehendenti, irridenti.

De Euche sive Voto.

Quid est Euche, sive Votum?

Εὐχή, sive Votum, est figura, quâ optamus aut
aliquid ex sententiâ nostrâ accidere, aut aliquid quod
non acciderit, cecidisse.

Ut, O mihi præteritos referat si Jupiter annos!

Sic

Sic Ovid. 1. Met.

*O utinam possem populos reparare paternis
Artibus, atq; animos formatae infundere terræ*

Id. 1. Ep.

*O utinam tunc cum Lacedæmona classe petebat,
Obrutus insanis esset adulter aquis!*

Virg. Eclog. 10. — *Ab! te ne frigora ladant;*

Ab! tibi ne teneras glacies secet aspera plantas.

Dicitur *Εὐχὴ* Votum, ab *Εὐχομαι* opto, quia hâc
dicendi figurâ exprimimus, quid ex voto nostro vel
accidere, vel cecidisse, optemus.

N. Convenit dolenti, timenti, speranti.

C A P U T XVIII.

De Figuris quæ faciunt ad Dispositionem.

Quot sunt *Figure Sententiæ*, quæ *Orationis dispositionem* ornant?

Figure Sententiæ, quibus exornatur *Orationis dispositio*, quinque sunt, *Metâbasis*, *Apodioxis*, *Parcibasis*, *Anachorêsis*, & *Epanaclêsis*.

De Metâbasi, seu Transitione.

Quid est Metâbasis, sive Transitio?

Metâbasis, sive *Transitio*, est figura, quâ nos ab aliâ
orationis parte, ad aliam transire significamus.

Hæc vel imperfecta est, vel perfecta.

Imperfecta est, quâ dicitur vel quid dictum sit, vel
quid dicendum fuerit. Prioris generis est illud *Salustii* apud *Jug. De Africâ & ejus incolis*, ad necessitudinem rei satis dictum. Posterioris est illud *Cic. pro Rosc. Amer.* Age nunc illa videamus, judices, quæ consecuta sunt.

Perfecta

Perfecta est, quâ dicitur tam de quo dictum sit, quàm de quo dicendum erit. Ut Cic. 2. de Off. Sed expositis adolescentium officiis, quæ valeant ad gloriam adipiscendam, deinceps de beneficentiâ, ac liberalitate dicendum est. Id. de Leg. Man. Quoniam de genere belli, dixi, nunc de magnitudine pauca dicam.

Dicitur *Metábasís*, *Metábasis*, à *μετάβασις* transco, ut quæ aliud nihil sit, quàm formula transiundi ab unâ orationis parte ad aliam.

N. Reddit hæc figura Orationem perspicuam, Auditorem attentum.

De Apodioxi, seu Rejectione.

Quid est Apodioxis, siue Rejection?

Apodioxis, siue Rejection, est figura, quâ aliquid vel omnino ab oratione nostrâ removemus, vel in alium locum, aut tempus rejicimus.

Prioris generis est illud Cic. pro S. Rosc. Permulta sunt, quæ dici possunt, quare intelligatur summam tibi facultatem fuisse maleficii suscipiendi: quæ non idcirco prætereo, quod te ipsum non libenter accuso: verùm eo magis etiam, quod si de illis cadibus velim commemorare, quæ tum factæ sunt istâ eadem ratione, quâ S. Roscius occisus est, vereor ne ad plures oratio mea pertinere videatur.

Huic tum locus est, cum quid est leve ac nugatorium; vel per se planum & apertum; vel Auditoribus odiosum; vel ab instituto alienum.

Posterioris est illud Cic. pro Lege Manil. Sed de Lucullo dicam alio loco.

Et illud Cic. 2. de Orat. Sed nunc quidem, quoniam id temporis est, surgendum censeo, & requiescendum: post meridiem, si ita vobis est commodum, loquemur aliquid, nisi fortè in crastinum differre mavultis.

Item 1. Tusc. Sed nunc quidem valetudini tribuamus aliquid; cras autem, & quot dies erimus in Tusculano,

lano, agamus hæc, & ea potissimum, quæ levationem habeant agritudinum, formidinum, cupiditatum; qui omni è Philosophiâ est fructus uberrimus.

Id. 2. Div. c. 33. De quibus tum dicamus, cum ad naturalem divinationem venerimus.

Hoc ad Orationis perspicuitatem facit.

Dicitur Ἀποδιῶξις Apodioxis, ab ἀποδιῶναι aliquo ex loco expello, quod aliquid ab oratione nostrâ omnino, vel in aliud tempus, locumve rejicientes, illud inde in præseni quasi expellere videamur.

De Parecbasi, seu Digressione.

Quid est Parecbasis, seu Digressio?

Parecbasis, seu Digressio, est figura, quâ significamus velle nos extra ordinem ad alicujus rei tractationem excurrere, quæ tamen ad causæ utilitatem pertineat.

Ut Cic. in Verr. Atque adèò antequam de incommodis Siciliæ dico, pauca mihi videntur esse, de provinciæ dignitate, vetustate, utilitate dicenda. Id. 4. Cat. Nunc ante quàm ad sententiam redeo, de me pauca dicam.

Dicitur Παρέκβασις Parecbasis seu Digressio, à παρῆκβαίνω digredior, quod sit formula quædam dicendi, quâ ab eâ, in quâ sumus, materiâ, ad aliam, quâ de par est ut dicamus, commodè captâ ad illud occasione, digredimur.

Digressio nec debet esse longior, nec à proposito aliena.

De Anachorësi, seu Regressione.

Quid est Anachorësis, sive Regressio?

Anachorësis, seu Regressio, est figura, quâ post peractam Digressionem velle nos ad rem redire significamus.

Ut Cic. pro Mur. Quare, ut ad id, quod institui, revertar. Id. 1. 2. de Orat. Sed ut eò revertatur, unde hæc declinavit oratio. Hor. 1. 1. Ser. 1. Illuc, unde abii, redeo.

Dicitur

Dicitur Ἀναχρέσις *Anachorésis* seu *Regressio*, ab ἀναχωρέω revertor seu regredior, quòd sit quædam dicendi formula, quâ nos ad rem eandem jam reverti atque regredi dicimus, unde sumus paulò ante digressi.

N. Hic ad rem, post peractam Digressionem, reditus, etiam Ἐπνόδιος dicitur.

De Epanaclési, seu Revocatione.

Quid est Epanaclésis, seu Revocatio?

Epanaclésis, seu *Revocatio*, est figura, quâ orationem ad principium revocamus.

Ut, *Sed nimis hâc de re multa, quare in gyrum contraham orationem.*

Dicitur Ἐπανάκλησις *Epanaclésis*, ab ἐπανακαλέω (composito ab ἐπὶ in vel ad, ἀνὰ re & καλέω voco) i. e. *revoco*, quoniam hâc figurâ rem, de quâ jam dli diximus, in sermonem nostrum rursus, sed summatim, dicendam, *revocamus*.

N. *Figure huic tum est locus, cum aliquâ in re longiores fuimus.*

Atque hæc de Internis Orationis Ornamentis.

C A P U T XIX.

De Pronunciatione.

Quænam sunt *Externa Orationis Ornamenta*?

Externa Orationis ornamenta duo sunt, Pronunciatio, seu vocis prolatio, & Actio, seu corporis gestus.

N. *Pronunciationis vox aliquando rem totam, tam vocis modulationem, quàm corporis moderationem, comprehendit. Unde à Cicerone definitur, Vocis & vultûs & gestûs moderatio cum venustate. Heren. l. I. Aliquando autem sumitur pro alterâ tantùm rei hujus parte, scilicet vocis enunciationis sive prolatione, præsertim ut apud nostrates vis vocis obtinet.*

¶ Longè

¶ Longè meliùs docentur utraq; hæc orationis ornamenta vivâ Institutoris voce gestuque, quàm ullis Rhetoricæ Artis præceptiunculis. Quocirca in illâ potissimùm parte censuerim esse incumbendum dicendi Præceptoribus. Interim non abs re fore judico, si antequam Præceptores aggrediantur laborem docendi pueros, quonam debeant vel vocis tono, vel corporis gestu orationem proferre, in primis id operam dent, ut docendi pueri, tam *cantandi*, quàm *saltandi* artibus, saltem leviter, imbuantur. *Illinc* vocis, *hinc* corporis moderationem addiscent, adeoque nullo post negotio, ad rectam orationis pronunciationem instituentur; quam aliàs multi difficillimè, quidam nunquam assequuntur.

De Observandis in Pronunciatione.

Quid est in Pronunciatione, siue vocis prolatione observandum?

Observandum est in Pronunciatione, siue vocis prolatione,

1. Ut oratio non eodem perpetuo tenore, sed grata vocis varietate proferatur.

2. Ut ne vox nimis intendatur, nimisve deprimatur.

3. Ut singulæ cujusque dictionis syllabæ, præsertim extrema, distinctè, ac clarè proferatur.

4. Ut Emphatica, aliaque præcipuæ notæ verba, Tropi, Figuræque insigniores, præsertim Antitheta, seu sibi invicem respondentia, altiori vocis tono sonoque efferantur.

5. Ut sit vox, *quantum ad orationis partes*, (1) in *Exordio*, submissa & verecunda; (2) in *Narratione*, simplex & aperta; (3) in *Positione*, tardior & elatior; (4) in *Confirmatione*, si *explicamus*, recta & media inter acutum & gravem; si *probamus*, gravis, agilis, acris; si *amplificamus*, contenta, fortis, & penetrans; (5) in *Consutatione*, vehementior, & severior; & si

Ironicè

Ironice quid efferendum sit, jocosa; (6) in *Epilogo*, excitata, quasi partâ victoriâ.

6. Ut sit vox, *ratione affectuum*; (1) in *Miseratione*, flexibilis, plena, interrupta, flebilis; (2) in *Iracundia*, acuta, incitata, crebrò interrupta, nutans, vacillans, & verba quasi tertiata proferens; (3) in *Metu* & *Verecundiâ*, contracta, demissa, hæsitans, & abjecta; (4) in *Voluptate*, lenis, tenera, effusa, hilaris, remissa; (5) in *Dolore*, 1. *sine commiseratione*, gravis, & obducta sono & pressu imo; 2. *cum commiseratione*, tristis, blanda, submissa; (7) in *blandiendo*, fatendo, rogando, satisfaciendo, lenis, & submissa; (8) in *suadendo*, monendo, promittendo, gravis ac fortis; (9) in *consolando*, tristis, blanda, ac submissa; (10) in *laudando*, *gratias agendo*, & similibus, læta, magnifica, & sublimis; (11) in *interrogando*, præsertim si per *Erotésin* instamus vel urgemus, admiramur vel indignamur, acuta & vehemens.

Atque hæc breviter de vocis prolatione.

CAPUT XX.

De Corporis Actione.

Quid est in actione, sive corporis gestu observandum?

In Actione, sive corporis gestu, observandum est,

1. Quoad corpus totum. (1) Ut status ejus sit erectus. At si in coronâ, vel ex pulpito, perorandum, aliqua ejus inclinatio, vel in latera flexio, non dedecabit. (2) Ut nec immobile, instar trunci stet, nec instar rami à ventis agitati, fluctuet.

2. Quoad singulas corporis partes, ut decorus earum gestus teneatur. (1) *Vultus* (ad quem frontis oculorumq; conformatio pertinet) pro rerum naturâ sit

fit lætus, tristis, blandus, minax, erectus, demissus.

Oculis apertis significari dicitur favor; *immotis & blandis* fiducia; *immotis & rigidis* vehementia; *con-
niventibus* dissimulatio, expectatio, admiratio.

Nasus, non nisi in subannationibus suspendendus
sive crispandus, quod cum sit *Mysterismus* dicitur.

Caput, ad significandum modestiam, verecundiam,
humilitatem, demittatur; cætera, atque in bonâ præ-
sertim causâ, erigatur.

Cervix erecta sit, nec tamen rigida.

Humeri, ne nimis simul alleventur, nec seorsim,
alternatimque in tergum reducantur.

Brachia, nisi in vehementi affectu non projicien-
da; dextrumque potius, quàm sinistrum brachium
gestum conficiat.

Manus à sinistro latere optimè incipit, à dextro
deponitur.

Pectus feriendum non est, uti nec *femur*.

Pedibus non alternatim insistendum; nec in dex-
trum lævumque latus, quasi quis è lintre peroraret,
vacillandum. *Pedum suppositio* Scenicis, quàm orato-
ribus accommodatior est.

Cui ista non sufficiunt, plura is videat apud *Cice-
ronem*, l. 3. ad Heren. *Quintilian.* l. II. c. 13. *Willi-
chium* de Pronunciatione. *Vossium* in Institut. Ora-
toriiis. *Taleum*, Rhet. l. 2. *Butlerum*, aliosque pluri-
mos. Nos hæc paucula delibasse contenti, manum,
in præsens, de tabulâ tollimus.

